

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Katedra sociální a kulturní ekologie

Bc. Tomáš Krempaský

**Největší české horské středisko Špindlerův Mlýn
a jeho chystaná modernizace: propojení areálů
Medvědí a Svatý Petr**

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Arnošt Novák, Ph. D.

Praha 2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil pouze uvedené prameny a literaturu. Práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a v elektronické databázi vysokoškolských kvalifikačních prací a v souladu s autorským právem používána ke studijním účelům.

V Praze dne 8. ledna 2020

Bc. Tomáš Krempaský

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval Mgr. et. Mgr. Arnoštovi Novákovi, Ph.D. za vedení této diplomové práce a za věcné připomínky a rady v průběhu jejího zpracování. Velký dík patří také řediteli Skiareálu Špindlerův Mlýn Ing. Renému Hronešovi, řediteli Správy KRNAP PhDr. Robinu Böhnischovi, starostovi Špindlerova Mlýna Bc. Vladimíru Staruchovi, představiteli Vítkovic v Krkonoších a předsedovi Svazku měst a obcí Krkonoše Ing. Janu Sobotkovi za jejich čas a ochotu se mnou udělat rozhovor.

Obsah

ÚVOD	1
1 TEORETICKÁ ČÁST	3
1.1 Antropocén a globalizace.....	3
1.1.1 Antropocén	3
1.1.2 Globalizace	4
1.1.2.1 Globalizace v cestovním ruchu	5
1.2 Kapitalismus a podnikání v cestovním ruchu	7
1.2.1 Kapitalismus	7
1.2.2 Podnikání v cestovním ruchu	7
1.2.3 Ekonomické statistiky cestovního ruchu v ČR	9
1.3 Kapitalismus z pohledu sociální ekologie a význam tržní konkurence	12
1.3.1 Sociální ekologie	12
1.3.2 Kritika kapitalistické společnosti z pohledu sociální ekologie M. Bookchina	13
1.3.3 Význam tržní konkurence.....	14
1.3.3.1 Tržní konkurence jako příčina devastace přírodních zdrojů	15
1.4 Turismus a jeho dopady	18
1.4.1 Ekonomické dopady turismu.....	20
1.4.2 Socio-kulturní dopady turismu	21
1.4.3 Dopady turismu na životní prostředí	22
1.5 Dopady lyžařského průmyslu na přírodu v Krkonoších	24
1.5.1 Trvalé zmenšení plochy lesních porostů a fragmentace lesů	25
1.5.2 Změna krajinného rázu	29
1.5.3 Důsledky umělého zasněžování.....	31
1.6 Spory o přírodu v Krkonoších	34
1.7 Udržitelný rozvoj turismu.....	35
1.7.1 Vymezení pojmu udržitelný rozvoj	35
1.7.2 Udržitelný rozvoj turismu ve zvláště chráněných územích	37
1.7.3 Únosná kapacita prostředí	38
1.8 EIA jako rozhodovací proces a nástroj ochrany životního prostředí	39
1.8.1 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA)	40
1.8.1.1 Průběh procesu EIA	41
1.8.1.2 Pozitiva a negativa EIA.....	41

1.9	Krkonošský národní park jako velkoplošné zvláště chráněné území	43
1.9.1	Krkonoše	43
1.9.2	Krkonošský národní park (KRNAP).....	43
1.9.2.1	Zonace KRNAP	44
1.9.2.2	Správa KRNAP	46
1.10	Špindlerův Mlýn a jeho historie.....	47
1.10.1	Počátky cestovního ruchu a lyžování ve Špindlerově Mlýně.....	47
1.10.2	Špindlerův Mlýn a 2. světová válka	48
1.10.3	Špindlerův Mlýn od r. 1945 po současnost	49
1.11	Vznik a vývoj Skiareálu Špindlerův Mlýn.....	51
2	METODOLOGICKÁ ČÁST.....	53
2.1	Cíl práce a výzkumné otázky	53
2.2	Typologie výzkumu a vybrané metody	54
2.2.1	Kvantitativní výzkum	54
2.2.2	Kvalitativní výzkum.....	55
2.2.3	Případová studie.....	55
2.2.4	Rozhovory	56
2.2.4.1	Vybraná populace pro polo-strukturované rozhovory.....	57
2.2.4.2	Otázky k polo-strukturovaným rozhovorům.....	60
2.2.5	Dotazníkové šetření.....	60
2.2.5.1	Vybraná populace pro dotazníkové šetření.....	60
2.2.5.2	Otázky k dotazníkovému šetření.....	61
2.2.5.3	Hypotézy	62
2.2.6	Analýza dokumentů a internetových zdrojů	63
2.3	Způsob analýzy získaných dat.....	63
2.3.1	Analýza rozhovorů v Atlas TI 7	63
2.3.2	Analýza dotazníků v SPSS.....	64
3	PRAKTICKÁ ČÁST	65
3.1	Propojení areálů Svatý Petr a Medvědin.....	65
3.1.1	Počátky snahy o propojení areálů	65
3.1.2	Aktuální snaha o propojení areálů.....	68
3.1.3	Pravděpodobná finální podoba záměru	72
3.1.3.1	Předpokládané dopady záměru dle dokumentace záměru z 18. 3. 2019.....	75
3.1.4	Jak bude rozhodovací proces pokračovat?	79

3.2	Jací aktéři se v rozhodovacím procesu objevují?	80
3.3	Vyhodnocení dotazníkového šetření s rezidenty Špindlerova Mlýna	81
3.3.1	Demografické údaje rezidentů	82
3.3.2	Povědomí rezidentů o záměru	84
3.3.3	Jsou rezidenti pro realizaci nebo proti realizaci záměru?	84
3.3.3.1	Proč dle rezidentů záměr realizovat?	86
3.3.3.2	Proč dle rezidentů záměr nerealizovat?	86
3.3.4	Lyžující vs. nelyžující rezidenti	87
3.4	Vyjádření vybraných představitelů k hlavním tématům zaměřeným na propojení areálů	88
3.5	Diskuze	105
ZÁVĚR	109
	Použitá odborná literatura	113
	Použité internetové zdroje	115
	Příloha - Projekt diplomové práce	127

Abstrakt

Tato diplomová práce se v rámci případové studie zabývá aktuálním záměrem propojit lyžařské areály Svatý Petr a Medvědí ve Špindlerově Mlýně. Konečné schválení tohoto záměru nebude vůbec jednoduché, jelikož jeho realizace zahrnuje poměrně značné zásahy do Krkonošského národního parku. Cílem práce je zjistit, jak probíhá rozhodovací proces v případě tohoto záměru, jací aktéři se při vyjednávání o jeho realizaci objevují, jaký mají na propojení areálů názor představitelé vybraných aktérů rozhodovacího procesu, a zda se záměr rezidentům Špindlerova Mlýna zamlouvá či nezamlouvá. K zodpovězení výzkumných otázek, které z cíle práce vyplývají, je využito kvalitativní i kvantitativní metodologie, konkrétně polo-strukturovaných rozhovorů a dotazníkového šetření. Teoretická část uvádí čtenáře do obecnějšího kontextu problematiky realizace záměru, metodologická část popisuje a zdůvodňuje vybrané výzkumné metody a praktická část pojednává o výsledcích provedeného výzkumu. Závěr práce shrnuje hlavní dosažené poznatky. Významným odhalením této diplomové práce je pak skutečnost, že nebýt mnoha vedlejších pozitiv záměru, mimo hlavní motiv umožnit lyžařům lyžovat na obou svazích bez sundání lyží, pravděpodobně by se o jeho realizaci nedalo vůbec uvažovat.

Klíčová slova: rozhodovací proces, EIA, stakeholder, ochrana přírody a krajiny, udržitelný rozvoj, cestovní ruch, sjezdové lyžování

Abstract

This diploma thesis deals with the current plan to connect ski resorts Svatý Petr and Medvědí in Špindlerův Mlýn within a case study. The approval of this plan will not be easy at all, as its realization would involve relatively substantial interventions in the Krkonoše National Park. The aim of the thesis is to find out how the decision-making process is taking place in the case of this plan, which actors are involved in negotiating of its implementation, what are opinions of representatives of the selected actors of the decision-making process and whether residents of Špindlerův Mlýn like or dislike the plan. For answering the research questions that arise from the goal of the thesis, qualitative and quantitative methodology, namely semi-structured interviews and questionnaire survey is used. The theoretical part introduces the reader to a more general context of the realization of the plan, the methodological part describes and justifies the selected research methods and the practical part deals with the results of the research. The conclusion summarizes the main pieces of knowledge. A significant revelation of this diploma thesis is the fact that without many positive side-effects of the project, outside the main motive to allow skiers to ski on both slopes without taking off their skis, it would probably not be possible to consider its realization at all.

Key words: decision-making process, EIA, stakeholder, nature and landscape protection, sustainable development, tourist industry, downhill skiing

ÚVOD

Lidstvo se stalo nejsuverénnějším živočišným druhem na planetě Zemi. Pomocí inovací a invencí si planetu podmaňuje a vyvíjí stále větší a větší tlaky na životní prostředí. Tyto tlaky mohou mít mnoho různých forem. V tomto smyslu můžeme hovořit např. o zemědělství, budování měst, budování dopravní infrastruktury, různých odvětví průmyslu, produkci odpadů, kácení lesů, celkovém přetváření krajiny a mnohém dalším. Průmyslem, který má na životní prostředí významný vliv a v rámci lidské společnosti se stává čím dál tím větším fenoménem, je cestovní ruch. Turismus dnes tvoří nezanedbatelný zdroj příjmů takřka ve všech zemích světa. Samotný cestovní ruch je pak tvořen mnoha odvětvími, která nabízí různé služby. V této práci jsem se zaměřil na odvětví lyžařského průmyslu, které nabízí služby sportovně-rekreační.

Je mnoho lidí, co si tu a tam rádi zaspoutují. Někdo preferuje letní sporty a někdo naopak ty zimní. Stejně jako v potravinářství, oděvnictví apod., i v odvětví sportu se najde řada podnikatelů, kteří se lidské poptávky snaží využít tak, aby na tom vydělali. Tito podnikatelé zakládají společnosti a realizují vlastní projekty, aby lidi nalákali utráct peníze právě k nim. Ačkoliv v prostředí České republiky nejsou tak dobré podmínky pro lyžování jako třeba v Alpách, přesto i u nás se nějaká pohoří nacházejí a s nimi i lyžařské areály různých velikostí. Moje pozornost se v této diplomové práci upíná na Krkonoše, konkrétně na Skiareál Špindlerův Mlýn.

Společnost Melida, která Skiareál Špindlerův Mlýn provozuje, přišla s investičním záměrem, jehož cílem je propojit protilehlé lyžařské areály Medvědí a Svatý Petr. Aktuálně probíhá posuzování vlivů záměru na životní prostředí (EIA).

Ve své diplomové práci zkoumám, jak rozhodovací proces v rámci tohoto záměru probíhá, jací aktéři se v rámci vyjednávání objevují, jaké názory mají na realizaci záměru jejich představitelé a co si o záměru myslí rezidenti Špindlerova Mlýna. Výzkum byl prováděn v roce 2019 a k jeho ukončení došlo 28. 6. 2019. Samotný rozhodovací proces pokračoval dál.

Cílem této práce je zodpovědět výzkumné otázky, které jsem si pro výzkum zvolil. Konkrétně se jedná o těchto pět otázek:

- 1) Jak probíhá rozhodovací proces v případě záměru propojit areály Svatý Petr a Medvědí?

- 2) Jací aktéři se v procesu rozhodování o realizaci záměru objevují?
- 3) Jsou rezidenti Špindlerova Mlýna více pro realizaci nebo proti realizaci záměru? Čím své postoje zdůvodňují?
- 4) Jaké jsou klady chystaného záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?
- 5) Jaké jsou zápory chystaného záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?

Práce je rozdělena celkem na tři hlavní úseky: teoretickou část, metodologickou část a praktickou část. V teoretické části čtenáře zpočátku seznamuji s obecnějšími souvislostmi zkoumané problematiky a postupně přecházím ke konkrétnějším tématům, týkajících se přímo oblasti, kde by měl být záměr realizován, tedy Krkonošského národního parku a Špindlerova Mlýna. V metodologické části formuluji cíl a připomínám výzkumné otázky, které tvoří hlavní kostru toho, co ve své práci zkoumám. Dále pak hovořím o výzkumné strategii a metodách, které jsem pro svůj výzkum použil. V rámci vybraných metod pak zdůvodňuji výběr zkoumané populace a způsob analýzy získaných dat. V praktické části shrnuji poznatky, ke kterým jsem díky použitým metodám sběru dat dospěl, a popisuji jednotlivé výsledky. V této části jsou rovněž zodpovězeny výzkumné otázky. Praktická část je zakončena diskuzí, kde bilancuji přínosy a nedostatky provedeného výzkumu, a srovnávám své výsledky s poznatky jiné diplomové práce. Práce je ukončena závěrem.

1 TEORETICKÁ ČÁST

Cílem teoretické části, která je v této diplomové práci tou nejrozsáhlejší, je pomoci čtenáři lépe pochopit důležitá témata, která s chystaným záměrem více či méně souvisí. Pro tyto účely byly vybrány pasáže z dosavadního poznání v daných oblastech. Zpočátku pojednávám o obecnějších tématech, které postupně přechází ke konkrétnějším, týkajících se přímo Krkonošského národního parku a Špindlerova Mlýna.

1.1 Antropocén a globalizace

1.1.1 Antropocén

Lidstvo je nejdominantnějším živočišným druhem současnosti. Vzhledem k tomu, co všechno jsme jako lidé na naší planetě ovlivnili, přetvořili a vybudovali, se dá předpokládat, že jsme za celou historii života na Zemi živočišným druhem s největším dopadem na životní prostředí a přírodu celkově. V průběhu dějin od pravěku až po současnost si člověk pomocí inovací a invencí čím dál tím více podmaňoval přírodu. Díky aktuálnímu technologicky vyspělému období je lidstvo schopné globálně ovlivňovat celou naši planetu a působit na ní změny až transgenerační (přecházející i na další generace). [Mezřický 2005: 26] „Současné hospodaření lidské společnosti s látkami je v globálním úhrnu neobyčejně rozsáhlé. Lidé způsobují látkové toky v úhrnu větší, než jsou toky spojené s přírodními procesy včetně eroze a transportu materiálu řekami, horotvornými pochody či v důsledku vulkanismu.“ [Moldan 2015: 21] Crutzen a Stoermer¹ (2000) se tato fakta rozhodli brát v úvahu a nazvali dnešní dobu pojmem antropocén. [Moldan 2015: 15] „Termín antropocén značí: (i) že se Země aktuálně přesouvá ze své současné geologické epochy, která se nazývá holocén, a (ii) že

¹ Paul J. Crutzen se narodil r. 1933. Je to nizozemský chemik a roku 1995 obdržel Nobelovu cenu právě za chemii. [www.nobelprize.org] Eugene F. Stoermer (1934 – 2012) byl učitelem a vědcem v oblasti biologie konkrétně studoval řasy rozsivky. [aslopubs.onlinelibrary.wiley.com]

za opouštění holocénu je do velké míry zodpovědná lidská činnost, což znamená, že se lidstvo stalo samo o sobě globální geologickou silou. Termín antropocén se od svého uvedení stal široce přijímaným v komunitě zabývající se globálními změnami a je v dnešní době příležitostně zmiňován v článcích populárních médií řešících témata klimatických změn nebo jiných globálních environmentálních problémů.² [Steffen, Grinevald, Crutzen, McNeill 2011: 843] Autoři „počátek antropocénu symbolicky položili do roku 1784, kdy James Watt sestrojil parní stroj. Podobně však bychom mohli uvést datum dobytí Bastily (1789), které označilo zánik feudalismu.“ [Moldan 2015: 15]

Nároky lidí na planetu Zemi se den za dnem zvyšují a to se promítá postupně do více a více oblastí. Dochází k tzv. procesu globalizace, o kterém hovořím v následující kapitole.

1.1.2 Globalizace

Definici pojmu „globalizace“ nalezneme celou řadu, jelikož se tento pojem dotýká velkého množství oblastí. V čem se však snad všechny definice shodují, je fakt, že „globalizace je proces. Nejde o cíl. Podle MMF³ je globalizace rostoucí vzájemná ekonomická závislost zemí ve světovém měřítku v důsledku rostoucího objemu a druhů přeshraničních transakcí zboží a služeb, mezinárodního toku kapitálu a transferu technologií.“ [Mezřický 2010] Jandourkova sociologická definice uvádí, „že se jedná o celospolečenský proces vedoucí ke stále vyšší vzájemné propojenosti a závislosti všech oblastí světa.“ [Jandourek 2007: 92]

Jak jsem již naznačil, globalizace se projevuje v mnoha oblastech. Tedy: „globalizace není jen ekonomická, ale také politická, technologická a kulturní. Ovlivňuje ji především vývoj v komunikačních systémech, jehož počátky musíme hledat až na konci šedesátých let.“ [Giddens 2000: 21-22] „Pojem globalizace poprvé použil americký ekonom Theodore Levitt v roce 1985 k popisu vývoje světového hospodářství v období sedmdesátých let 20. století.“ [Čerba 2010]

Na globalizaci, jakožto významný proces moderní doby, existují rozdílné názory. Z pohledu optimisty je globalizace pozitivní důsledek vývoje technologií a

² Vlastní překlad textu

³ MMF – Mezinárodní měnový fond. Mezi hlavní cíle fondu patří např. podpora mezinárodní měnové spolupráce a usnadňování rozšíření mezinárodního obchodu. [www.mfc.cz]

základního lidského práva – svobody. Z pohledu pesimisty naopak „globalizace ničí místní kultury, rozšiřuje nerovnosti v různých sférách a zhoršuje úděl zbídačelých. Podíl nejchudší pětiny světové populace na globálním příjmu klesl od roku 1989 do roku 1998 z 2,3 na 1,4 procenta. Díl, který připadá nejbohatší pětině, naopak vzrostl.“ [Giddens 2000: 27] Bedřich Moldan zařazuje mezi pozitivní stránky globalizace vzrůst ekonomické aktivity právě díky obchodu a službám, zlepšení možností komunikace a zrychlení informovanosti veřejnosti o světovém dění. [Moldan 2015: 63] Mezi nepříznivé důsledky podle něj „patří především obrovský tlak na přírodní zdroje a jejich komerčně výhodnou a bezohlednou exploataci. To vede mnohdy k extrémnímu využívání lokálních zdrojů, pokud je to ekonomicky výhodné, bez ohledu na širší souvislosti sociální a ekologické.“ [Moldan 2015: 63] Nejen rozsáhlý světový obchod, ale také cestovní ruch silně zatěžuje dopravu a to jak v nárocích na potřebné zdroje, tak co do nežádoucího ovlivňování životního prostředí (např. emisemi, hlukem nebo zábořem půdy). [Moldan 2015: 63] Jak se může globalizační proces projevovat v oblasti turismu, zodpovídá následující kapitola.

1.1.2.1 Globalizace v cestovním ruchu

Lidská populace na planetě Zemi každým dnem roste. „Na počátku našeho letopočtu čítala přibližně 200-300 miliónů a s nástupem antropocénu (přibližně rok 1800) zhruba 800 miliónů.“ [Moldan 2015: 29] Lidí rychle přibývalo, a v roce 2013 dosáhl počet lidí na Zemi již 7,2 miliardy. [Moldan 2015: 29] S rostoucí populací, se svobodou pohybu a možnostmi dnešní dopravy dochází čím dál častěji ke střetu různorodých kultur a ras. Turismus k těmto střetům napomáhá a to může vést mimo jiné k posílení procesu akulturace. [Jakubíková 2012: 11] Akulturace je „proces sociálních a kulturních změn, které vznikají v důsledku kontaktu různých kultur. Klasické vymezení pojmu akulturace společně předložili v r. 1935 R. Redfield, R. Linton a M. J. Herskovits. Akulturace podle jejich názoru zahrnuje jevy vzniklé v době, kdy skupiny jednotlivců pocházejících z jiných kultur vstupují do stálého, bezprostředního kontaktu, který vede ke změnám v původních kulturních vzorech jedné nebo obou skupin. Z tohoto hlediska je akulturace spojená především s difúzí kulturních prvků a kulturních komplexů a migrací etnik v prostoru.“ [Soukup 2017] Tento proces má, jak již bylo zmíněno, spíše negativní dopady na místní obyvatele a jejich hodnoty, ale na druhou stranu jak zmiňuje Giddens, „každý kontext odbourávání tradic nabízí možnost větší

svobody jednání, než existovala dříve.“ [Giddens 2000: 63] Tradice a obyčej se nám v celosvětovém měřítku pomalu vytrácejí.

Cestovní ruch může také zapříčinit, že začne docházet k tzv. komodifikaci. Tento pojem „lze vymezit jako adaptaci kultury dané oblasti na požadavky cestovního ruchu, kdy jsou místní tradiční náboženské a folklorní obřady či slavnosti nabízeny jako komodita a přizpůsobeny očekáváním turistů.“ [Jakubíková 2012: 221] Dříve originální kultura se začne adaptovat na potřeby turistů a přestane se samovolně vyvíjet. Často potom dochází ke stereotypizaci výroby a tendence vývoje začne určovat cestovní ruch a poptávka návštěvníků destinace.

Narušování původní kultury vlivem cestovního ruchu nebývá vždy tolerováno, což vede různé části světa ke snaze obnovit lokální kulturní identitu. [Giddens 2000: 24] V Evropě se za poslední roky celkově zvedá odpor vůči turistům. Lidé protestují hlavně v Barceloně, Benátkách, Římě, Amsterdamu, Berlíně, Lisabonu, ale i jinde. Obyvatelé Barcelony dokonce považují turismus vyloženě za hrozbu svému městu. [Šmídová 2018] Barcelona „v roce 1990 přivítala 1,7 milionu turistů, loni už jich město navštívilo 32 milionů. A tento raketový nárůst přináší stále větší problémy. Činže v centrálních částech regionální metropole rostou závratným tempem a činí bydlení pro místní prakticky nedostupné. Kolabuje veřejná doprava, obyvatelé a podnikatelé jsou vytlačováni z historického centra města. Britské noviny každopádně upozorňují, že Barcelona není v bitvě o ochranu své identity sama. Díky levným letenkám a ubytovacím platformám, jako je třeba služba Airbnb⁴, proudí do turisticky atraktivních destinací stále více návštěvníků. Nebetyčných výšin dosáhly antipatie místních obyvatel vůči cizincům v italských Benátkách. Ve vyliďňujícím se městě na laguně už vyrostly bariéry pro usměrňování turistických davů.“ [Šmídová 2018]

Ukazuje se, že se turismus v některých oblastech světa již začíná vymykat kontrole a je potřeba vytvářet nějaká protiopatření. Pokud počet obyvatelstva dále poroste (což se očekává) a bude se ještě více zlepšovat a rozšiřovat dopravní

⁴ Airbnb je zkratka pro Air Bed and Brekfast (nafukovací postel a snídaně). Airbnb je společnost zaměřená na poskytování ubytování. Aktuálně působí ve 191 zemích světa, přičemž žádné ubytovací jednotky nevládní, je pouze prostředníkem mezi zájemci o ubytování a vlastníky nemovitostí. [Novák 2018]

infrastruktura (což se také očekává), pocítí tento problém stále více turistických destinací.

1.2 Kapitalismus a podnikání v cestovním ruchu

1.2.1 Kapitalismus

Podle definice Sociologického ústavu AV ČR je kapitalismus „ekonomický a společenský systém, v němž je většina majetku v soukromém vlastnictví, rozhodujícím výrobním faktorem je kapitál, rozhodujícím nástrojem alokace zdrojů a vytvářením důchodů je trh. Zásahy vlády do fungování tržního mechanismu jsou omezené. Kapitalismus se vyznačuje oddělením práce a kapitálových statků či výrobních prostředků, které jsou v soukromém vlastnictví. Pracovníci jsou osobně svobodní a mohou se podle uvážení nechat najímat od vlastníků kapitálových statků za mzdu. Kapitalismus nastoupil s rozpadem feudalismu. Zpočátku procházel stadiem manufaktury, v Evropě zhruba od poloviny 16. do konce 18. st., i když jsou značné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi. První průmyslová revoluce, začínající na přelomu 18. a 19. st., manufaktury postupně vytlačila a vytvořila předpoklady pro rozvoj strojové velkovýroby. V té době se kapitalismus definitivně prosadil jako spol. systém. V moderní podobě je dnes převažující formou uspořádání společnosti.“ [Sojka 2018] O kapitalismu zde hovořím proto, jelikož i díky němu došlo k přetvoření původně dřevařské a hornické krkonošské obce na jedno z nejznámějších turistických center v České republice.

Začít s podnikáním určitě není pro každého. Pro úspěšný start je většinou potřeba mít značný obnos peněz, umět se orientovat v právu a mít alespoň základní manažerské schopnosti. Pojd'me se teď podívat na konkrétnější oblast, a sice na podnikání přímo v cestovním ruchu.

1.2.2 Podnikání v cestovním ruchu

Obrovský rozmach demokracie, volného pohybu a turismu v nedávné minulosti funguje jako magnet na podnikatele. „Cestovní ruch je relativně novou lidskou

aktivitou, která až v posledních desetiletích získává na významu v akademickém i podnikatelském prostředí. Růst popularity cestovního ruchu je vázán na jeho stále významnější postavení ve světové ekonomice. Pouze mezinárodní cestovní ruch dnes generuje více než jednu miliardu mezinárodních příjezdů a přináší do národních ekonomik přes jeden bilion dolarů. Podle WTTC⁵ a jeho fiktivního satelitního účtu se cestovní ruch podílí na celosvětovém HDP⁶ 9 % a vytváří 270 mil. pracovních míst (9 % celkové zaměstnanosti). Tato fakta ukazují na to, že cestovní ruch se stal globálním fenoménem s přesahem do mnoha dimenzí našeho života.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. 2015: 11]

Pokud by nebylo lidí, kteří v odvětví cestovního ruchu podnikají, k žádnému rozvoji by v něm pravděpodobně nedocházelo. Alespoň z části je motivem těchto lidí, stejně jako i v jiných odvětvích, snaha „maximalizovat zisk a minimalizovat riziko.“ [Jakubíková 2012: 11] Jelikož jde o sektor, který je díky globálnímu růstu lidského blahobytu čím dál tím více vyhledávaný, mnoho podnikatelů se toho snaží využít, ukojit tak lidskou poptávku a zároveň na tom slušně vydělat.

V oblasti cestovního ruchu existuje mnoho druhů služeb⁷ – dopravní, ubytovací, stravovací, společensko-kulturní, sportovně-rekreační, lázeňsko-léčebné, informační, průvodcovské a další. [Jakubíková 2012: 22] „Sportovně-rekreační služby patří k nejvýznamnějším z hlediska účasti na cestovním ruchu a využívají přírodních i uměle vytvořených (vybudovaných) předpokladů především k rozvoji sportu, rekreace a turistiky (hřiště a stadiony, bazény, koupaliště a aquaparky, ledové plochy, lyžařské svahy, lanovky a vleky, běžecké tratě aj.).“ [Jakubíková 2012: 35] Charakteristická pro většinu těchto služeb a celkově pro cestovní ruch je sezónnost. Některé služby mohou fungovat pouze v zimě (ledové plochy, lyžařské svahy, vleky) a jiné zase pouze na jaře/v létě (koupaliště, bazény). Sezónnost je tedy utvářena ročními obdobími, respektive počasím v těchto obdobích a také „legislativními a administrativními

⁵ WTTC – World Travel and Tourism Council. Tato rada „pracuje na zvyšování povědomí o cestování a turismu jako jednom z největších světových ekonomických sektorů.“ [www.wttc.org]

⁶ HDP neboli hrubý domácí produkt „se používá pro stanovení výkonnosti ekonomiky a vyjadřuje se v peněžních jednotkách. Je to suma celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období (obvykle jeden rok) na určitém území. Jedná se o součet korunové hodnoty spotřeby, investic, vládních nákupů a čistých vývozu.“ [www.finance.cz]

⁷ „Služby jsou samostatně identifikované, především nehmotné činnosti, které poskytují uspokojení potřeb a nemusí být nutně spojovány s prodejem výrobku nebo jiné služby.“ [Vašítková 2014: 16]

úpravami, které se týkají volného času (prázdniny, svátky, celozávodní dovolené).“ [Jakubíková 2012: 51] Pokud mají lidé zrovna volno, je zejména počasí tím určujícím, zda budou mít turisté a rekreanti zájem do příslušné destinace přijet a sezónních služeb využívat. Majitelé lyžařských areálů potřebují mít v zimě opravdu zimu včetně sněhu, jinak nenalákají na své svahy lyžaře. Každá teplejší zimní sezóna pak může znamenat značné finanční ztráty. Lidský důmysl však nezná hranic, a proto se dnes dokážeme přírodním podmínkám vzepřít v podobě umělého zasněžování nebo vyhřívání bazénů. Tento způsob je pro podnikatele samozřejmě finančně náročnější, ale stále se jim vyplatí, než nemít lyžaře na svazích a plavce v bazénech vůbec. Informacím o možných dopadech umělého zasněžování, se věnuje kapitola 1.5.3.

Sezónnost těchto služeb také způsobuje problémy se zaměstnaností. Lidé zde zpravidla neseženou stálé zaměstnání a jedná se tedy o nárazovou formu práce pro dané období. Ve službách cestovního ruchu, které fungují celoročně, se dá hovořit o přesném opaku. Zejména v rozvojových zemích je cestovní ruch „považován za nástroj rozvoje, který zvyšuje zaměstnanost, generuje zahraniční příjmy, zvyšuje HDP, přitahuje rozvojový kapitál, je nástrojem pro transfer technologií⁸ a nástrojem regionálního rozvoje.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 169]

Jak již bylo řečeno v úvodu této kapitoly, cestovní ruch se významně podílí na celosvětovém HDP a vytváří mnoho pracovních míst. V následujících řádcích se podíváme na to, jak si z ekonomického pohledu vede cestovní ruch v České republice.

1.2.3 Ekonomické statistiky cestovního ruchu v ČR

I pro ČR je cestovní ruch ekonomicky významný. „V roce 2017 tvořil tento obor 2,9 % hrubého domácího produktu České republiky (149 miliard korun). Zaměstnával 238,8 tisíce osob, což bylo meziročně o 2,4 % více. Zaměstnanci tvořili 82 % a sebezaměstnané osoby podnikající v oboru 18 %.“ [ČSÚ 2019] Následující Obrázek č. 1 ukazuje i další údaje.

⁸ Transfer technologií – přenos akademických a vědeckých poznatků do praxe [www.vutbr.cz]

Obr. č. 1: Ekonomický význam cestovního ruchu v r. 2017

Zdroj: [www.czso.cz]

Na obrázku je vidět, že „podíl cestovního ruchu na tvorbě hrubé přidané hodnoty v národním hospodářství činil 2,8 %. Bylo to více než v zemědělství, lesnictví a rybnářství, ale naopak méně než v sektoru vzdělávání či zdravotní a sociální péče“ [ČSÚ 2019], viz obr. č. 2.

Obr. č. 2: Cestovní ruch vs. jiná odvětví v r. 2017

Zdroj: [www.czso.cz]

ČR za poslední roky zažívá poměrně strmý rozmach, co se týče spotřeby produktů cestovního ruchu. Ve sledovaném roce 2017 dominovaly především „výdaje za zboží, zahrnující rovněž útratu za pohonné hmoty. Návštěvníci vynaložili nemalé finanční prostředky také na služby osobní dopravy, stravování a ubytování.“ [ČSÚ 2019]

Stejně jako v jiných odvětvích, tak i v odvětví cestovního ruchu dochází ke konkurenčním střetům. Podnikatelé zkrátka chtějí na trhu obstát a ideálně být lepší než jejich rivalové. O tom, jak na kapitalismus a konkurenční tlaky nahlíží sociální ekologie, pojednává následující kapitola.

1.3 Kapitalismus z pohledu sociální ekologie a význam tržní konkurence

„Snažit se přesvědčit kapitalismus k omezení růstu, je stejné, jako snažit se přesvědčit člověka, aby přestal dýchat.“⁹ [Bookchin 1990]

1.3.1 Sociální ekologie

Pro začátek představím, co je to sociální ekologie. Sociální ekologie je myšlenkový směr, který vznikl „v reakci na to, jak si začala společnost uvědomovat ekologické problémy, které přináší průmyslově-kapitalistická společnost, ale také na snahy reformního liberálního environmentalismu, který namísto zásadních změn ve společenském uspořádání a hodnotových postojích prosazoval spíše technická, až technokratická řešení, jež by nevyžadovala systémové změny.“ [Novák 2006: 5] Pojem sociální ekologie najdeme nejčastěji ve spojitosti s chicagskou školou¹⁰ a Murrayem Bookchinem¹¹. Každý z nich však sociální ekologii vykládá jinak. [Lapka, Sokolíčková, Vávra 2009: 11] „Poprvé se pojem sociální ekologie objevil ve 20. a 30. letech 20. století v souvislosti s chicagskou školou, která začala používat pojmy z ekologie při zkoumání a objasňování společenských jevů velkého města a poznatky rostlinné a animální ekologie aplikovali na studium městských společenstev.“ [Novák 2006: 22]

V této práci mě však nezajímá počínání chicagské školy, ale aktivistická sociální ekologie, se kterou přišel M. Bookchin. Jeho kritiku kapitalismu považuji do značné míry za trefnou a bylo v mém zájmu se o ni podělit i se čtenáři této práce. Teoretickou práci na sociální ekologii Bookchin započal na začátku 50. let. 20. století. [Chase 1991: 10] Podle Bookchina jako lidstvo „stojíme na křižovatce. Nejenže není vyřešena letitá

⁹ Vlastní překlad textu

¹⁰ Chicagská škola je školou urbánní sociologie. Začala se utvářet ve 20. letech 20. století. Rozvíjela teorie města a zaměřovala se „na prostorové rozložení jednotlivých kategorií obyvatelstva i jednotlivých složek sociální infrastruktury v Chicagu.“ [is.mendelu.cz]

¹¹ M. Bookchin (1921-2006) byl „americký anarchista, politický filozof, organizátor odborových svazů a pedagog, který je známý pro své organizační aktivity ve prospěch odborů a velkou kritiku kapitalismu, globalizace a lidského zacházení s životním prostředím.“ [www.britannica.com]

“sociální otázka“ týkající se vykořisťování lidské práce, ale rovněž drancování přírodních zdrojů dosáhlo bodu, kdy je lidstvo nuceno se touto “ekologickou otázkou“ zabývat. Dnes musíme učinit vědomé rozhodnutí, jakým směrem by se měla společnost vyvíjet a výzvám řádně čelit.“¹² [Bookchin 2006: 7] Je to právě Bookchinova sociální ekologie, která stojí na tvrzení, že environmentální problémy jsou důsledkem problémů sociálních.

1.3.2 Kritika kapitalistické společnosti z pohledu sociální ekologie M. Bookchina

Významným sociálním problémem „je podle Bookchina nekontrolovatelný (hospodářský) růst. Tržní konkurence nutí tržní subjekty k růstu, jinak jsou pohlceny svými rivaly, nebo zanikají úplně. V tomto boji o přežití neplatí žádná morální hlediska, což je dle Bookchina o to horší, že “grow-or-die“¹³ charakter tržních vztahů se přenesl i do vztahů mezilidských. Vlastnosti, které v nás pěstuje participace v tržních vztazích, jako sobectví, lhostejnost a chamtivost, vytlačují starší – původní a lidskému myšlení přirozené hodnoty jako je spolupráce, vzájemná úcta a pocit sounáležitosti. Neustálá potřeba růstu inherentní tržní společnosti je podle Bookchina hnacím motorem ekologické krize.“ [Šmajš, Binka, Rolný 2012: 111] Bookchin se dále domnívá, že „aktuálně žijeme pod stálou hrozbou toho, že živoucí svět bude neodvolatelně podkopán společností, která zešílela vinou své potřeby růstu. Organické je postupně nahrazováno anorganickým, půda betonem a diverzita životních forem zjednodušenými ekosystémy. Dochází k posunutí evolučních hodin směrem nazpět k ranějšímu, více anorganickému a minerálnímu světu, který není schopen podporovat komplexní formy života včetně lidského druhu.“¹⁴ [Chase 1991: 29]

Bookchin chápe, že „je zcela logické, že pokud se člověk stal “dominantním organismem“, tak si přetváří přírodu k obrazu svému. Nicméně toto přetváření nesmí přesáhnout určitou mez, za níž by člověk ohrozil předpoklady své vlastní biologické existence. Lidské bytí se musí přizpůsobit určitým „pravidlům hry“ daným přírodním světem. Společnost se tak podle Bookchina musí v zájmu zdraví reorganizovat a změnit

¹² Vlastní překlad textu

¹³ “Grow-or-die“ je termín, který je používán v originálních textech M. Bookchina a znamená “růst-nebo-zahynout“ [Šmajš, Binka, Rolný 2012: 111]

¹⁴ Vlastní překlad textu

své návyky.“ [Novák 2006: 24] O změnu společnosti na globální úrovni se snaží např. některé mezinárodní projekty, jejichž cílem je pomoci lidstvu směřovat k trvalé udržitelnosti. [Keller 1997: 110] O trvale udržitelném rozvoji jako takovém je řeč později v kapitole 1.7.1.

1.3.3 Význam tržní konkurence

Tržní „konkurence je pojem, který označuje proces střetu různých ekonomických zájmů více tržních subjektů (domácností, firem, státu) na různých typech trhů (trh produktů – výrobků a služeb, trh výrobních faktorů – půdy, práce a kapitálu). Subjekt již působící na trhu nebo teprve vstupující na trh chce realizovat své ekonomické zájmy i na úkor jiných ekonomických hráčů.“ [managementmania.com] Nejčastěji jde o konkurenci nabídkovou a poptávkovou. Každý subjekt, který něco nabízí, chce prodat služby nebo zboží co nejdraž a zároveň každý subjekt, který něco poptává, chce nakoupit co nejlevněji. [managementmania.com] Bez konkurence by trh, jak ho dnes známe, nemohl existovat. Pokud nefunguje vzájemná konkurence, začnou vznikat monopoly¹⁵.

S nedokonalou konkurencí se v cestovním ruchu „setkáváme celkem často. Charakter cestovního ruchu, který je postavený na výlučnosti nabídky (jedinečnosti turistických atraktivit) k tomuto stavu i přispívá. Z tohoto hlediska mohou některé exkluzivní destinace vystupovat v roli monopolu. Podobný charakter mohou mít i služby poskytované v rámci destinace – například vybrané trajektové linky na odlehlé ostrovy. Eliminace negativních důsledků těchto tržních struktur je pak úlohou státu, který má případné nekalé činnosti (kartelové dohody¹⁶) zabránit prostřednictvím hospodářsko-politických nástrojů. Mezi nejpoužívanější nástroje patří legislativní ochrana konkurence, regulace cen nebo zestátnění monopolu.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. 2015: 336]

¹⁵ Monopol „je protipólem dokonalé konkurence. Jde o situaci, kdy nabídku jediného produktu zajišťuje jediná firma.“ [managementmania.com] „Protože v podmínkách monopolu nedochází k cenové konkurenci na straně nabídky, může si monopolní výrobce účtovat vyšší cenu, než kdyby výrobci bylo větší množství.“ [managementmania.com]

¹⁶ „Kartelové dohody představují nejzávažnější porušení zákona a mají závažný dopad na ekonomiku i konečného spotřebitele. Nebezpečnost kartelů pro hospodářskou soutěž spočívá především v ovlivnění podmínek na trhu jinak než poctivě odvedeným výkonem, což vede ke zkreslení soutěže, ať již jde o cenu, obchodní podmínky soutěžitelů či jejich počet.“ [www.uohs.cz]

Myslím si, že by snad každý podnikatel chtěl mít ve svém zájmovém odvětví vlastní monopol. Být jediný na trhu, ke kterému každý chodí, protože pouze on má to, po čem všichni touží. To je ale velmi těžko realizovatelné, jelikož je na světě tolik lidí, a téměř vždy se najde někdo další, kdo začne podnikat ve stejném odvětví. Vzniká konkurence a vybudované podniky se začnou předhánět v tom, kdo je lepší. Souhlasím s Doležalem že „člověk je od přírody tvor soutěživý.“ [Doležal 2007] Skoro každý rád v něčem vyniká a je jedno jestli se jedná o vědomosti, sport, hudbu nebo přímo podnikání. Úspěch pak člověka posouvá dál. Myslím si, že je to právě soutěživost, která nás lidi dokázala dostat až sem. Konkurencí nám byla příroda¹⁷ sama a díky překonávání jejích nástrah a také lidské schopnosti vzájemné spolupráce jsme se stali hlavní morfologickou silou naší planety. Fauna a flóra, jež je součástí přírody, nemá schopnost se adaptovat tak rychle, jako se přizpůsobuje člověk. Proto člověk nad přírodou dokázal zvítězit a sám se stal monopolem v živočišné říši na Zemi. Lidstvo si svět podmaňuje tak silně, že se to začíná pomalu obracet proti němu samému. Konkurencí dnes už není člověku ani tak příroda, jako on sám. Nehodlám zde na konkurenci nahlížet pouze negativně, protože pokud je konkurence udržována v určitých mezích, může mít bezesporu svá významná pozitiva. Jak říká Keller, „v rámci lidské společnosti je konkurenční soupeření sice vysoce žádoucí, neboť je projevem volnosti, iniciativy a svobody, je však správné, že probíhá s jistými omezeními morálními, zvykovými a legislativními. Praktickým politickým problémem společnosti pak je nalezení takové míry konkurenčního soupeření, které by uvolňovalo iniciativu a originalitu, aniž by se uvolněná energie vymkla zcela zpod kontroly.“ [Keller 1997: 54]

1.3.3.1 Tržní konkurence jako příčina devastace přírodních zdrojů

Podnikatelé zpravidla potřebují být konkurenceschopní, aby mohli ze svého podnikání profitovat. Svými rivaly tak jsou nepřímě tlačeni k tomu, aby se jim přinejmenším vyrovnali. Honba za něčím lepším je zcela jistě jedním z hlavních důvodů, proč se lidstvo vyvíjí tak rychle. Kdyby mezi lidmi nebyla konkurence, pravděpodobně by vůbec neexistovaly současné moderní technologie. Nastává zde však

¹⁷ Murray Bookchin člověka a přírodu od sebe neodděluje a říká, že v lidech zůstává zakořeněna biologická evoluční historie, kterou můžeme nazvat první přírodou. Lidskou sociální přírodu pak charakterizuje jako druhou přírodu, která není ve své podstatě nepřirozená, naopak vychází z organického vývoje přírody. [Bookchin 2006: 26-27]

problém, protože vlivem nekonečné konkurence lidí mezi sebou trpí příroda, bez které se neobejdeme. Uvedu zde jeden příklad z oblasti zemědělství, ze kterého by mělo být více zřejmé, o jaký problém se jedná.

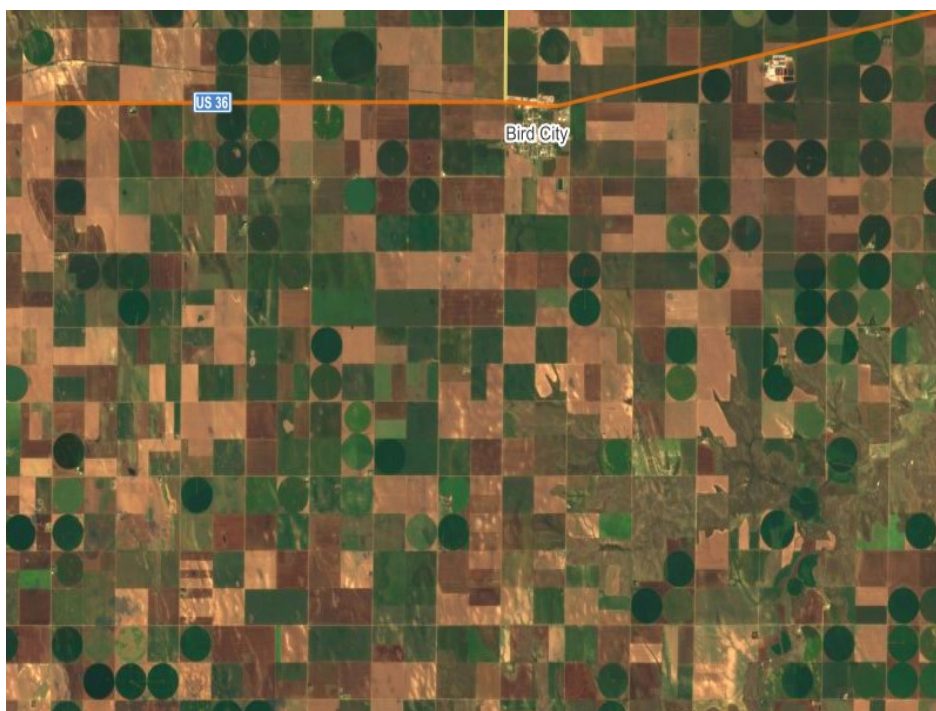
V tak velkém a nepostradatelném odvětví, jako je zemědělství, se na světě najde určitě velké množství podnikatelů, kteří se snaží mít co největší a nejkvalitnější úrodu, aby mohli být na trhu konkurenceschopní a vydělali si dostatek peněz. Pokud se dostanou do bodu, kdy přestávají být konkurenceschopní, musí něco podniknout, aby se dostali zpátky do hry. Toho se dá dosáhnout např. záborem nové půdy pro zisk nového místa k pěstování nebo investicemi do kvalitnějšího hnojení. Obě možnosti však přináší pro životní prostředí svá negativa. V případě vzniku nových polí dochází ke ztrátě plochy, která mohla být využívána k něčemu jinému. Na mnoha místech na světě je běžné kácet lesy a pralesy, pro novou zemědělskou půdu. Ubývá tak biodiverzity¹⁸, zvyšuje se eroze půdy¹⁹, narušují se územní systémy ekologické stability²⁰ v dané lokalitě a v neposlední řadě také dochází k nepřirozenému systematickému dělení krajiny někdy až do podoby geometrických útvarů, viz obrázek č. 3. a 4.

¹⁸ Biodiverzita „přestavuje variabilitu všech žijících organismů včetně, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí. Můžeme ji postihnout jako rozmanitost života ve všech jeho formách, úrovních a kombinacích. Obvykle má tři základní úrovně: genetickou, druhovou a ekosystémovou.“ [Moldan 2015: 175]

¹⁹ Nejčastěji se hovoří o erozi vodní a větrné. „Vodní eroze je přírodní proces, při kterém dochází k rozrušování půdního povrchu působením vody, transportu půdních částic na jiné místo a jejich následnému usazování.“ [www.eagri.cz] „Větrná eroze je přírodní proces, při kterém dochází k odnosu půdních částic z povrchu půdy mechanickou silou větru, transportu půdních částic na jiné místo a jejich následnému usazování.“ [www.eagri.cz]

²⁰ „Územní systém ekologické stability krajiny je vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu.“ [§ 3 zák. č. 114/1992 Sb.]

Obr. č. 3: Letecký snímek – USA

Zdroj: [www.mapy.cz]

Obr. č. 4: Letecký snímek – Egypt

Zdroj: [www.mapy.cz]

Podobné snímky ze vzduchu se dají pořídit po celém světě. Jsou to právě tyto pohledy, kdy si člověk uvědomí, jak moc jeho druh přetvořil povrch pevniny.

Co se týká hnojení plodin, tak zde často trpí fauna a flóra nacházející se v blízkém okolí. Zemědělská půda je charakteristická nízkou retencí²¹ vody, a pokud vydatně zaprší, hnojiva jsou odplavena do okolí, kde dochází k nežádoucím účinkům, např. eutrofizaci vody²². „Odhaduje se, že pouze 50 % průmyslových hnojiv je využito rostlinami, zbytek je bez užitku vázán v půdě nebo vyplavován do podzemních a posléze i do povrchových vod.“ [Moldan 2015: 108-109]

Tento příklad z oblasti zemědělství samozřejmě neplatí všude. Má zde spíše ilustrativní charakter a snaží se poukázat na to, že konkurence mezi podnikateli může mít značný, i když třeba nezamýšlený, negativní vliv na přírodní zdroje. Některá odvětví mají negativní dopady větší a některá menší, faktem ale je, že tržní systém a konkurence jejich vzniku napomáhá.

1.4 Turismus a jeho dopady

Tato kapitola má za účel obecně shrnout, jaké dopady, ať už pozitivní nebo negativní, může v dnešní době turismus generovat. Cestovní ruch „je dnes průmyslem, který generuje celosvětově biliony korun příjmů a stovky tisíc pracovních míst. Je sociálním fenoménem, který ovlivňuje stále větší část světové populace. Je jevem, který se nerasmazatelně otiskuje do krajiny kolem nás. Cestovní ruch také mění sociokulturní a přírodní složky prostoru, ve kterém žijeme.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská a kol. 2015: 9] „Dopady cestovního ruchu na komunitu však často nejsou široce chápány – dokonce i tam, kde cestovní ruch roste dramaticky a kde by o něj měl být největší zájem. Většina lidí spojuje cestovní ruch s ekonomickými dopady, pracovními místy a poplatky.

²¹ Retence vody = zadržení vody. Pokud má určitá půda dobrou retenční schopnost, umožňuje jí to v krajině zadržovat vodu. „Snížená schopnost krajiny zadržovat vodu je dána především špatným hospodařením, poškozením půdy vodní a větrnou erozí, nadměrným utužením půdy a ztrátou biologické aktivity půd.“ [www.asociacepu.cz]

²² Eutrofizace = „obohacování vod o živiny zejména N a P. Vlivem eutrofizace vod dochází k přemnožení sinic a bakterií, které po smrti uvolňují ze svého těla toxiny, jež jsou jedovaté a způsobují např. podráždění kůže.“ [www.priroda.cz]

Rozsah dopadů cestovního ruchu je však široký a často ovlivňuje oblasti nad rámec těch, které jsou obvykle spojeny s cestovním ruchem.“²³ [Kreag 2001: 2]

Za vznik těchto dopadů vděčíme tomu, že se turismus stal celoplanetárně masovým. Turismus se stal tak populárním, že lze někdy poměrně snadno vysledovat některé jeho dopady na životní prostředí a společnost, které s sebou přináší často velké změny. Nicméně jsou také případy, kdy je „nesmírně obtížné vyčlenit hlavní příčiny změn. Může být těžké určit, zda změny přímo souvisejí s rozvojem cestovního ruchu, nebo zda je cestovní ruch pouze jedním z řady činitelů těchto změn. Například v Tonze²⁴ vzrostla poptávka po dovážených potravinách v důsledku rostoucí populace a nedostatečné zemědělské produkci, která by uživila lidi, ale také v důsledku požadavků vyplývajících z mezinárodního cestovního ruchu. Rozsah, v jakém cestovní ruch přispěl k hluboce zakořeněným sociálním a ekonomickým problémům, vycházející z této situace, není přesně znám.“²⁵ [Wall, Mathieson 2006: 6] Kreag dopady turismu rozděluje do tří základních oblastí, a sice na dopady ekonomické, socio-kulturní a na dopady na životní prostředí.

²³ Vlastní překlad textu

²⁴ „Tonga (Království Tonga) je stát v Oceánii. Království se rozkládá na souostroví Tonga v jižním Pacifiku. Skládá se ze 172 různě velkých ostrovů; 36 z nich je obydlených.“ [www.livingstone.cz]

²⁵ Vlastní překlad textu

1.4.1 Ekonomické dopady turismu

Tabulka č. 1: Pozitivní a negativní ekonomické dopady turismu

	Pozitivní	Negativní
1	Přispívá k příjmům a životní úrovni	Zvyšuje cenu zboží a služeb
2	Zlepšuje místní ekonomiku	Zvyšuje cenu půdy a bydlení
3	Zvyšuje počet pracovních příležitostí	Zvyšuje životní náklady
4	Vylepšuje rozvoj a výdaje na infrastrukturu	Zvyšuje potenciál pro dovážení pracovní síly
5	Zvyšuje daňové příjmy	Náklady na další infrastrukturu (vodní, kanalizační, energetické, palivové, zdravotní apod.)
6	Zkvalitňuje infrastrukturu veřejných služeb	Zvyšuje náklady na údržbu silnic a dopravních systémů
7	Vylepšuje dopravní infrastrukturu	Sezónní turismus zvyšuje risk vzniku zvýšené nezaměstnanosti
8	Zvyšuje příležitosti pro nakupování	Soutěžení o půdu s dalšími ekonomickými subjekty
9	Vytváří nové obchodní příležitosti	Zisk z cestovního ruchu může být vyvážen k vlastníkům, kteří nejsou místní
10		Pracovní místa mohou mít nižší mzdy

Zdroj: [Kreag 2001: 6]

Jak je z tabulky možné vyčíst, cestovní ruch přispívá k růstu příjmů pro dané lokality, ale zároveň tam také zvyšuje náklady. Socio-ekonomický problém může nastat, pokud se v nějaké atraktivní lokalitě, kde si místní lidé vydělávají na živobytí právě z turismu, objeví odjinud bohatý ekonomický aktér, který přijde s vlastním záměrem, jak lokalitu využít pro vlastní prospěch. Lidé, ačkoliv by třeba nesouhlasili, nemají možnost s tím nic udělat, pokud dotyčný aktér jedná v souladu se zákonem. Tento aktér tak může zcela vyšachovat ze hry drobné podnikatele, kteří z turismu do té doby nějakým způsobem profitovali. Na druhou stranu se dá však namítnout, že po realizaci záměru začne do lokality turistů proudit více a díky tomu se menší podnikatelé udrží. Oba dva scénáře jsou reálné. V důsledku cestovního ruchu dochází ke zdražování zboží, služeb a celkově životních nákladů, což může přinést či prohlubovat nerovnosti mezi místními obyvateli a některé ve finále donutit až k odstěhování. Tam, kde byl dříve klid a dalo se pokojně žít, začalo pro někoho peklo v podobě nekonečných mas turistů, které zajímá zejména vlastní užitek z navštívené lokality. Tuto realitu díky masovému

turismu zažívá čím dál více míst na této planetě. Nedá se však popřít, že „cestovní ruch může mít obrovský potenciál pro současný i budoucí ekonomický rozvoj. I proto jej jednotlivé státy zahrnují mezi jednu z prioritních oblastí pro rozvoj. Děje se tak i přesto, že cestovní ruch s sebou přináší řadu negativních dopadů na destinace.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 162]

1.4.2 Socio-kulturní dopady turismu

Tabulka č. 2: Pozitivní a negativní socio-kulturní dopady

	Pozitivní	Negativní
1	Zvýšení kvality života	Nadměrné pití, alkoholismus, hazard
2	Uspokojení setkávání s cizími návštěvníky (za účelem vzdělávání)	Zvýšení počtu nezletilých požívajících alkohol
3	Může docházet k pozitivním změnám hodnot a zvyků	Kriminalita, drogy, prostituce
4	Podpora vzájemné kulturní výměny	Zvýšení pašování nelegálního zboží
5	Zvýšení povědomí o odlišných kulturách	Dopady pro místní jazyk a kulturu
6	Zachování kulturní identity hostitelské komunity	Nechtěné změny životního stylu
7	Zvýšení poptávky po historických a kulturních památkách	Stěhování rezidentů kvůli turistickému rozvoji
8	Zvýšení tolerance vůči sociálním rozdílům	Negativní změny v hodnotách a zvycích
9	Uspokojení psychických potřeb	Narušení fungování rodiny
10		Vyloučení místních obyvatel z užívání přírodních zdrojů

Zdroj: [Kreag 2001: 9]

O některých socio-kulturních dopadech turismu byla řeč již v kapitole 1.2.2, která se věnovala globalizaci a jejím projevům v oblasti kultury. Za pozitivní i negativní se dá brát prolínání kultur jako takových. Na jedné straně se celkově zvyšuje povědomí o odlišných kulturách, může docházet k pozitivním změnám hodnot lidí a jejich zvyků, ale na straně druhé má prolínání kultur negativní vliv na zachování místního jazyka a celkově kultury jako takové. Vlivem tlaků turismu může snadno docházet k nechtěné a vynucené změně životního stylu u místních obyvatel. Turismus nemusí přinést jen pozitivní změny v hodnotách a zvycích, ale také negativní. Co se týče pozitivního dopadu ohledně zachování kulturní identity hostitelské komunity, tak zde bych byl

trochu skeptický. Pravdou je, že turisté často jezdí do určité oblasti právě kvůli specifické kultuře obyvatel, čímž mohou svým způsobem danou kulturu posilovat. Místní dobře vědí, že turisté jsou chodící zdroje peněz a budou na nich chtít vydělat. Není jednodušší způsob, jak tak učinit, než jim poskytnout to, za čím přijeli – svoji kulturu. Dle mého názoru má vliv turismu na podporu kulturní identity jen částečný efekt. Některé aspekty kultury se díky turismu bezesporu značně posilují, domnívám se však, že jiné, dříve také pro kulturu významné a tradiční, se díky tomu naopak dostávají více do pozadí.

1.4.3 Dopady turismu na životní prostředí

Tabulka č. 3: Pozitivní a negativní dopady na životní prostředí

	Pozitivní	Negativní
1	Ochrana konkrétních přírodních oblastí nebo prevence jejich dalšího degradování	Znečištění (větrné, vodní, hluk, tuhý odpad)
2	Zachování historických budov a památek	Ztráta přírodní a zemědělské krajiny v důsledku turistického rozvoje
3	Zlepšení vzhledu dané lokality (vizuální a estetické)	Devastace flory a fauny (včetně sběru rostlin, zvířat, kamenů nebo artefaktů pro turisty nebo turisty přímo)
4	Čistý průmysl (bez továrních komínů)	Ztráta otevřeného prostranství
5		Degradace krajiny, historických sítí a památek
6		Způsobení nedostatku vody
7		Zavlečení nepůvodních druhů
8		Narušení života a chování volně žijících druhů zvířat

Zdroj: [Kreag 2001: 8]

Stejně jako v případě socio-kulturních dopadů zde vidíme, že si v tabulce pozitiva a negativa v určitých věcech tak trochu odporují. To je dáno tím, že v některých případech mohou převládat dopady negativní, ale při správném managementu věcí může docházet naopak k těm pozitivním. Hotel v horách může s krajinným rázem²⁶ oblasti dobře splynout a vytvořit pěkné místo, ale také může

²⁶ „Krajinný ráz je přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti. Zásahy do krajinného rázu se mohou provádět pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území a kulturních dominant krajiny.“ [Nováková 1999: 17]

krajinu a její vnímání silně narušit, pokud developer²⁷ nebude na krajinný ráz brát zřetel.

„Kvalita prostředí (přírodního i člověkem vytvořeného) je pro cestovní ruch nezbytná. Negativní vlivy expanze cestovního ruchu mohou postupně zničit environmentální zdroje, na kterých primárně závisí.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 2018] To je důvodem, proč dochází k ochraně specifických území a přírodních památek. Turistům do takových lokalit může být dokonce omezen vstup. Chrání se to, co je v přírodě vzácné, ale také to, co je pro turisty atraktivní.

Co se týká kolonky čistého průmyslu (bez továrních komínů), tak s tím se dá samozřejmě souhlasit. Mám však pocit, že tuto kolonku autor vyplnil spíše proto, aby negativa moc nepřevažovala nad pozitivy, přesto však stále značně převažují. Cestovní ruch sice nemá charakter velkých továren, které produkují zplodiny z komínů, ale přesto znečišťování ovzduší značně přispívá, a to díky automobilové a letecké dopravě. „Jak globální ekonomický rozvoj pokračuje, spotřebitelská poptávka po cestování stoupá mnohem rychleji než po jiných produktech a službách zejména mezi bohatými státy a regiony, které zažívají rychlý ekonomický růst. Bohatství, poháněno touhou po exotických zážitcích z cestování a rostoucí závislostí na letectví, změnilo turismus na oblast, kde dochází k intenzivní uhlíkové spotřebě. Globální poptávka po cestovním ruchu přesahuje programy, jež se snaží o dekarbonizaci turismu, a ve výsledku globální emise uhlíku zvyšuje.“²⁸ [Lenzen, Sun, Faturay, Ting, Geschke, Malik 2018: 522]

²⁷ „Developer je investor, kterým může být buď fyzická, nebo právnická osoba investující do výstavby různých nemovitostí. Nejčastěji to bývají bytové domy, kancelářské, průmyslové a jiné komerční budovy. Ty jsou následně dále prodávány nebo pronajímány.“ [www.kova.cz]

²⁸ Vlastní překlad textu

1.5 Dopady lyžařského průmyslu na přírodu v Krkonoších

„Snahy budovat stále nové a nové lyžařské areály, lanové dráhy, vleky a sjezdovky trvají v naší republice již celá desetiletí. V posledních letech je však jejich frekvence výrazně vyšší (za poslední čtyři roky stoupla přepravní kapacita 15 největších center v České republice o plnou třetinu, z 92 000 na 122 000 osob/hod.).“ [Flousek, Harčarik 2009: 8] Jelikož je má práce spojena s konkrétním záměrem, který má za cíl rozšířit lyžařský areál ve Špindlerově Mlýně, uvedu v této kapitole podstatné informace k ekologickým aspektům sjezdového lyžování.

Zimní sporty a zejména pak sjezdové lyžování „představují významnou nabídku z hlediska cestovního ruchu v Krkonoších a jsou prioritním zdrojem příjmů z hlediska udržitelného využívání a rozvoje. Na druhé straně však přináší celou řadu ekologických problémů v péči o Krkonošský národní park.“ [Štursa 2007: 603] Problémem je, že se lyžařský průmysl v ČR může uchytit pouze na pohraničních pohořích „s příznivými klimatickými podmínkami a se žádaným sklonem svahů. Současně je ale většina vhodných oblastí vyhlášena také jako velkoplošná zvláště chráněná území (ZCHKO) – chráněné krajinné oblasti či národní parky.“ [Flousek, Harčarik 2009: 8] Regenerace přírody v horském prostředí po disturbancích jakéhokoliv druhu probíhá mnohem pomaleji, než je tomu v oblastech s nižší nadmořskou výškou. Hory však svou divokostí a krásou přitahují miliony turistů a rekreatantů po celém světě. [Flousek 2016: 15] Rostoucí počet zájemců o zimní sporty vede k tomu, „že vlastníci, provozovatelé, podnikatelé i místní samosprávy stupňují své požadavky na budování nových areálů nebo rozšiřování, rekonstrukce a technické vylepšování těch existujících. Tím ovšem eskaluje základní dilema Krkonoš, vysoce atraktivního území z pohledu návštěvnosti na straně jedné a území se statutem národního parku na straně druhé.“ [Štursa 2007: 604] Projekt, který se snaží realizovat společnost Melida, má zasáhnout do Krkonošského národního parku, a proto se ho toto dilema týká také. V následujících řádcích uvedu, jaké dopady může lyžařský průmysl a s ním spojené aktivity na okolní přírodu mít.

Zimní sporty přináší celou řadu ekologických problémů: „jedná se zejména o (1) trvalé zmenšení plochy lesních porostů a ovlivnění jejich ekologické stability, (2) zvýšenou erozi půdy na odlesněných svazích, (3) trvalé změny v krajinném rázu a (4) složitou problematiku biotechnologie péče o sjezdové trati.“ [Štursa 2007: 603] Dalších

negativních dopadů by se dala najít celá řada (hlukové a světelné znečištění, úbytek biodiverzity, degradace půdy, narušení života živočichů a rostlin, narušení lučních biotopů, socio-ekonomické dopady), ale pro okomentování všech není v této práci prostor. Zaměřuji se tedy pouze na tři, které považuji za jedny z nejproblematictějších.

1.5.1 Trvalé zmenšení plochy lesních porostů a fragmentace lesů

„Rozvoj lyžařských areálů v ČR je ve většině případů navrhován na úkor lesních porostů. Dochází tak k výraznému narušení základních funkcí lesa – stabilizace stanovištních podmínek a vodních poměrů či ochrany půdy. Fragmentace lesa přispívá ke snížení jeho ekologické stability a biodiverzity. Vybudování sjezdové tratě zvyšuje rizika následného rozpadu okolního lesa – vlivem bořivých větrů, snadnějšího pronikání imisí do nitra porostu či šíření kůrovce. Na fragmentaci negativně reaguje řada lesních živočichů. Jejich populace se tříští do několika obtížněji komunikujících částí. Druhy vázané na uzavřené lesní komplexy ustupují od nově otevřených okrajů, malým fragmentům lesa se vyhýbají, nebo z nich úplně mizí. Snižuje se tak plocha vhodných biotopů, a vznik nové sjezdovky proto ovlivní populace na mnohem větším území, než je území bezprostředně dotčené záměrem výstavby.“ [Flousek, Harčarik 2009: 8] Následující dva obrázky ilustrují konkrétní zásahy člověka do Krkonošských lesů.

Obr. č. 5: Fragmentace lesa v Krkonoších způsobená lyžařskými sjezdovkami

Autor: K. Antošová; Zdroj: [Flousek, Harčarik 2009]

Obr. č. 6: Úprava povrchu sjezdovky na Černé hoře

Autor: J. Flousek; Zdroj: [Flousek 2016: 29]

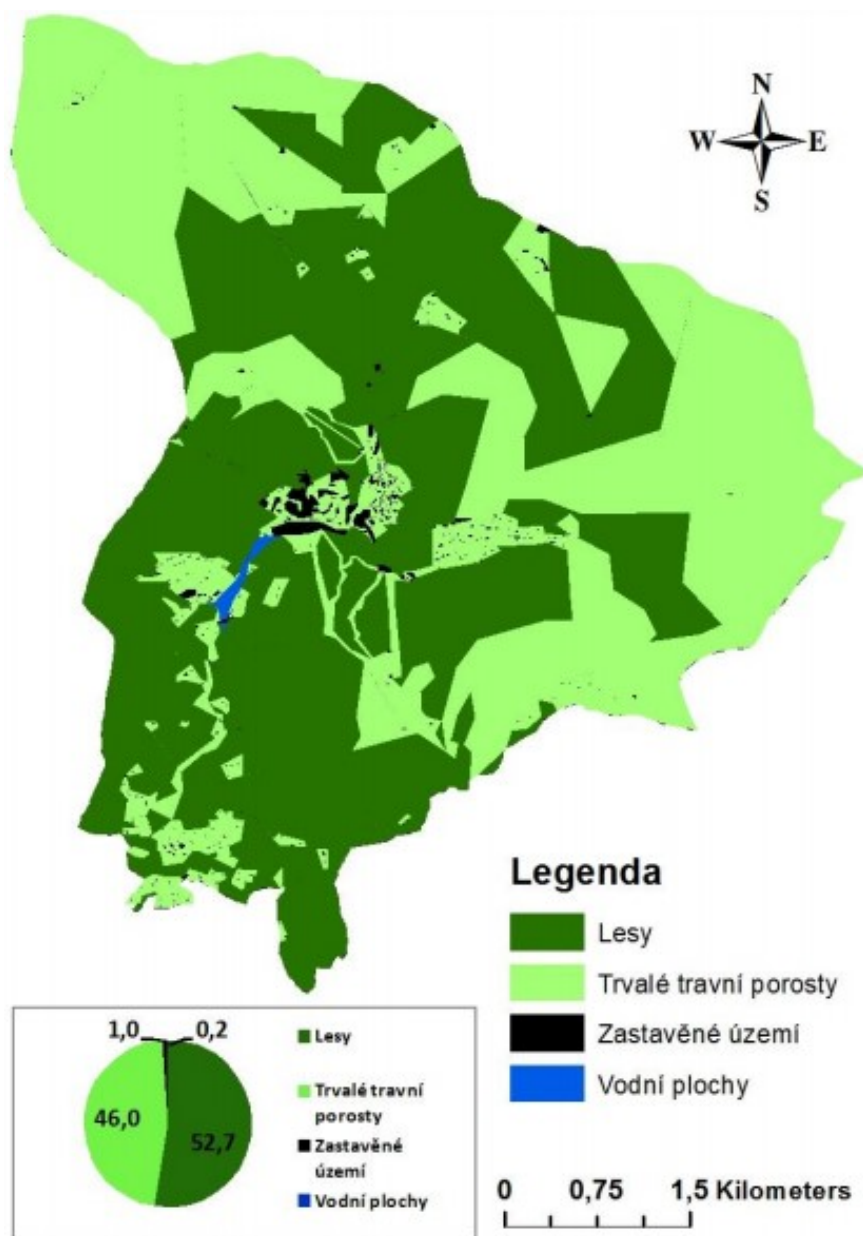
Téma odlesňování v oblasti Špindlerova Mlýna zpracovala Kristýna Rejlová a zmapovala trendy úbytku lesa a zvyšování zástavby v katastrálním území města.

Obr. č. 7: Struktura ploch ve Špindlerově Mlýně v roce 1953

Zdroj: Zpracováno na podkladě Správy GIS KRNAP [Rejlová 2015: 25]

Obr. č. 8: Struktura ploch ve Špindlerově Mlýně v roce 2012

Zdroj: Zpracováno na podkladě Správy GIS KRNAP [Rejlová 2015: 27]

V posledních letech již k tak velkému odlesňování nedochází, naopak se daří lesy znovuobnovovat především díky činnostem Správy KRNAP. Pro snížení dopadů při budování nových sjezdových tratí a rozšiřování těch stávajících, vytvořila Správa KRNAP dokonce i manuál, který informuje o tom, jak by se mělo v těchto případech správně postupovat. [Rejlová 2015: 33]

1.5.2 Změna krajinného rázu

Jak již bylo vysvětleno v poznámce pod čarou, „krajinný ráz je přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti.“ [Nováková 1999: 17] Pokud bychom se vrátili o 400 let zpět, našli bychom Krkonoše hustě zalesněné a z leteckého pohledu by bylo těžké zahlédnout nějaké rozsáhlejší známky po lidské aktivitě. S prvními obyvateli oblasti dnešního Špindlerova Mlýna se dokonce setkáváme až na počátku 16. století. Do té doby pokrýval celou oblast hustý prales. [Louda, Zázvorková 2007: 6] Dnes je všemu jinak a vliv lidí se na krajině významně odráží. V oblasti Krkonoš díky rostoucí turistické poptávce postupně vzniklo mnoho hotelů a chat, které se na vzhledu krajiny začaly, už ze své podstaty nemovitých objektů, značně podílet.

Obr. č. 9: Špindlerův Mlýn

Zdroj: [www.mestospindleruvmlyn.cz]

Za narušitele území z hlediska krajinného rázu, je mimo jiné považován hotel Horizont v Peci pod Sněžkou. Hotel totiž vzhledově připomíná menší mrakodrap, na což někteří lidé nahlízejí kriticky. [Brychtová, Krause 2004: 24]

Obr. č. 10: Hotel Horizont

Zdroj: [www.hotelhorizont.cz]

Kromě mnoha různých staveb mají na krajinný ráz samozřejmě vliv samotné sjezdovky. Kde byl dříve jednolitý les, tam jsou dnes vykácené široké dlouhé pásy.

Obr. č. 11: Lyžařské tratě

Zdroj: [www.fukapension.cz]

1.5.3 Důsledky umělého zasněžování

Technické zasněžování je jedním z výdobytků moderní doby, který nám umožňuje zasněžít určitou oblast dříve, než by tak dostatečně učinila sama příroda a zároveň sníh udržet déle, než by vydržel klasický sníh ze srážek. Díky změnám klimatu v České republice se už bez technického zasněžování „neobejde žádný větší lyžařský areál a ani lyžaři by si v době mírných zim bílé sjezdovky užívat nemohli. Přestože sněhová děla a technický sníh bereme jako samozřejmost, mají na životní prostředí negativní vliv. Při umělém zasněžování dochází k velkému plýtvání vodou, zvukovému i světelnému znečištění, k velkým energetickým nákladům, erozi půdy a celkovému negativnímu vlivu na biodiverzitu.“ [Václavíková 2017] Díky delšímu trvání sněhu dochází ke zkrácování délky vegetační doby a potenciálně i ke změně hydro-pedologických struktur. To pak podle Štursy může v dlouhodobém horizontu snížit životnost některých druhů rostlin natolik, že v daných oblastech přestanou růst. Vytváří se tak nebezpečí vzniku eroze půdy. [Štursa 2007: 613]

„Upravované sjezdovky mají vyšší hustotu, tvrdost a obsah vody než plochy s neupraveným sněhem. Komprese sněhu zvyšuje jeho tepelnou vodivost, teplota povrchu půdy klesá až hluboko pod bod mrazu, zhoršuje se výměna plynů.“ [Flousek 2016: 34-36] Následkem toho potom dochází ke změně skladby půdních živočichů a celkově k nižší diverzitě organismů. V zasažených lokalitách se pak více objevují později kvetoucí druhy rostlin, které nemají takovou odolnost vůči větru. [Flousek 2016: 36] Jde však o procesy dlouhodobé, které se nemusí projevit ani po dvou zimních obdobích. [Štursa 2007: 613] „Proto je vždy žádoucí formulovat při správním řízení požadavek na zajištění dlouhodobého monitorování a podrobného vyhodnocení stavu vegetace na lyžařských sjezdových tratích s technickým zasněžováním.“ [Štursa 2007: 613]

Technický sníh nemá negativní důsledky pouze na lyžařských svazích, ale také jinde. Pro umělé zasněžování je potřeba odněkud čerpat vodu, a to se v českých pohořích provádí především z menších horských toků. V současném období klimatických změn se pak snadno může stát, že se jeden rok vyskytne v zimě neobvykle méně srážek, a tudíž se horské toky přirozeně oslabí. Nutnost na svahy dodávat sníh uměle v takových případech klade zvýšené nároky na čerpání vody z těchto toků. „Rozkolísanost nebo snížení vydatnosti pramenů v důsledku odběru vody pro provoz

technického zasněžování může mít v dlouhodobějším horizontu nežádoucí ochranný dopad na druhovou pestrost mokřadní vegetace na území národního parku.“ [Štursa 2007: 613] Řada lidí by mohla namítnout, že se voda po roztání sněhu do vodních toků opět vrátí. Pravdou ale je, že se zpátky do toků vrací pouze dvě třetiny použité vody na umělé zasněžování a ještě k tomu s nižší kvalitou, jelikož vodu mezitím stihlo ovlivnit lidské znečištění nebo přidaná umělá aditiva²⁹. Zbylá jedna třetina vody se v procesu zasněžování vypaří do ovzduší. [Václavíková 2017] Zajímavý je také fakt, že „voda z potoků, která se odebírá pro technický sníh, má jiné složení než voda srážková, je v ní více minerálů a tím pádem obohacuje půdu víc než klasický sníh, čímž ovlivňuje druhové složení.“ [Bakošová 2017] Pro ilustraci, jak mohou vypadat dopady umělého zasněžování, slouží obrázky č. 12 a 13.

Obr. č. 12: Lyžařská sezóna končí na tomto krkonošském svahu podstatně později

Foto: Kamila Antošová; Zdroj: [Flousek, Harčarik 2009: 9]

²⁹ Jedná se o příměsí do vody, díky kterým je možné zasněžovat při vyšších teplotách než by bylo možné bez nich. Mezi v současnosti nejrozšířenější přípravky patří Snomax. Díky podobným příměsím také může docházet ke snižování rozmanitosti rostlinných druhů, k nárůstu eutrofizace půdy i vod anebo mohou mít za následek změnu složení půdy. [Flousek 2016: 36]

Obr. č. 13: Běžecská trať ve švýcarském Davosu v zimě, na jaře a v časném létě

Foto: Priska Hiller; Zdroj: [Flousek 2016: 25]

Obrázek č. 13 názorně dokumentuje časový posun v odtávání sněhu na trati a v jejím okolí a vliv tohoto posunu na fenologii pampelišky lékařské. Fotografie je původně převzata ze studie RIXEN (2013) se svolením Christiana Rixena a vydavatelství Bentham Science Publishers. [Flousek 2016: 25]

Dopady lyžařského průmyslu na přírodu jsou zřejmé. Pro horská střediska je těžké podobné dopady nevytvářet a zároveň při svém provozování finančně vyžít. Podle předsedy Asociace horských středisek Libora Knoty se díky umělému sněhu zvyšuje obsazenost areálů, a to pomáhá regionům, kde lidé většinou těžko hledají práci. Varuje, že v případě, že by střediska nedokázala přilákat lyžaře, vesnice v okolí by se vylidnily. [Spěváčková 2019] Přijít s řešením, které vyhoví všem stranám – přírodě, lyžařským střediskům, lyžařům a místním obyvatelům – je takřka nemožné. Člověk bude muset věc rozsoudit na základě hodnot, které jsou pro něj v dané oblasti důležitější. Přinejmenším jedna ze stran bude muset vždy alespoň o něco ustoupit.

1.6 Spory o přírodu v Krkonoších

V předchozí kapitole jsem načal zásadní dilema, které se týká Krkonoš, a sice spory mezi vlekaři a ochránci přírody. Krkonoše jsou vysoce atraktivní prostředí pro turisty i podnikatele, ale zároveň jsou z většiny součástí národního parku, který byl vyhlášen za účelem ochrany přírody, jež se v něm nachází. Tento rozpor je částečně popsán v díle Macnaghtena a Urryho, kteří hovoří o tom, že neexistuje jedna příroda, ale rovnou mnoho přírod. Tyto přírody však nemají fyzickou podstatu, ale jsou konstruovány pomocí ekonomických, politických a kulturních procesů. [Macnaghten, Urry 1998: 95] Autoři tím mají na mysli, že na základě toho, z jakého pohledu na přírodu nahlížíme, ať už z politického, ekonomického nebo z pohledu své kultury, zároveň se nám mění i představa o tom, co pro nás příroda znamená. Ochránci i vlekaři mají každý své zájmy a praktiky, které vylepšují, mění a předávají z generace na generaci. Tyto praktiky jsou však mezi oběma skupinami odlišné, a proto je nasnadě, že pro ochránce přírody bude mít příroda v Krkonoších jiný význam než pro vlekaře, z čehož právě vznikají spory. [Špinková 2018: 34]

Lucie Špinková ve své diplomové práci spor mezi Správou KRNAP a vlekaři řešila podrobněji a přišla se zjištěním, které vlastně potvrzuje to, o čem hovoří Macnaghten a Urry. Ochránci vnímají přírodu jako bohatství, kterého bychom si měli v České republice patřičně vážit a chránit ho. Většina autorkou dotazovaných zaměstnanců ze Správy KRNAP nemá kladný vztah k sjezdovému lyžování a spolu s ním zavrhuje i technické zasněžování. Z výpovědí respondentů dále vyplývá, že národní park berou jako něco, co je jejich a o co se nechtějí dělit. U vlekařů je to složitější. Je totiž rozdíl mezi provozovateli skiareálů, běžně zaměstnanými vlekaři a vlekaři, kteří se přes léto věnují zemědělství. Provozovatelé větších skiareálů většinou v Krkonoších přímo nebydlí, a proto se jejich vztah k tamní přírodě liší. Ze svého podnikání chtějí mít hlavně zisk. Ti vlekaři, kteří vlastní malý vlek nebo jsou u vleků zaměstnaní, mají k místu většinou osobní vztah a uvědomují si, že přírodu pro své živobytí potřebují. Zajímavé však je, že zároveň opovrhují institucemi, které se snaží environmentální problémy řešit. Nejsou totiž toho názoru, že by jejich činnost mohla životní prostředí narušovat. Jak Špinková zjistila, základní odlišností mezi vlekaři a ochránci přírody jsou zejména jejich priority. Vlekaři jde o to, aby byla dlouhá zima,

kvalitní podmínky pro lyžaře, vysoká návštěvnost a z toho plynoucí zisk. Cílem Správy KRNAP je oproti tomu zachování původních ekosystémů, zajištění co nejnižšího znečištění životního prostředí Krkonoš a celkově chránit co největší oblast Krkonoš před lidskými aktivitami. Další problém pak autorka vidí ve společném vyjednávání těchto stran, kde ochránci argumentují ekologickými poznatky a vlekáři ekonomickými poznatky. [Špinková 2018: 73-75] Pak je těžké se dohodnout na konsenzu a je potřeba věci řešit kompromisem. I z tohoto důvodu bývá Správa KRNAP označována obcemi a podnikatelskými subjekty za brzdu cestovního ruchu v Krkonoších. [Vágnerová 2014: 75] Je pravdou, že cestovní ruch je v Krkonoších naprosto závislý na přírodních atraktivitách, nicméně jak již víme, mnohé rekreační činnosti přímo ohrožují další existenci těchto atraktivit. Nejen z těchto důvodů by měl turismus v Krkonoších fungovat na základě principů udržitelnosti. [Klapka, Klapková, Martinát 2005: 128] S řešením, jak skloubit rozvoj lidské společnosti při respektování environmentálních limitů, se snaží přijít koncept udržitelného rozvoje.

1.7 Udržitelný rozvoj turismu

1.7.1 Vymezení pojmu udržitelný rozvoj

Definice udržitelného rozvoje je mnoho. Vybral jsem si tedy jednu, kterou považuji za stručnou a zároveň dostatečně výstižnou. Trvale udržitelný rozvoj je podle sociálního a kulturního ekologa Ivana Ryndy „komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických nástrojů a technologií uspokojovat sociální potřeby lidí, materiální i duchovní, při plném respektování environmentálních limitů. Aby to bylo v globálním měřítku současného světa možné, je nutné nově redefinovat na lokální, regionální i globální úrovni jejich instituce a procesy.“ [Rynda 2000]

„Koncept udržitelného rozvoje je stále populárnější, jelikož je založen na principu zachování životního standardu na úrovni, kterou máme nyní. Základní myšlenka spočívá v poznání, že lidstvo už nemůže dále tolik využívat globální prostředí, jako tomu bylo v minulosti. I přesto, že otázka udržitelnosti je palčivější pro jiná hospodářská odvětví (těžba nerostných surovin, strojírenství, hutní průmysl, apod.), tak

cestovní ruch se dostává do středu zájmu právě kvůli své roli ve společnosti a ekonomice. Předmětem zájmu je v konceptu udržitelného rozvoje především přínos cestovního ruchu pro dlouhodobý spokojený život na planetě.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 171] Slovo „rozvoj“ je klíčové, „a záleží na jeho chápání v závislosti na lidských hodnotách. Pod tímto pojmem běžně chápeme určitou pozitivní změnu stavu společnosti, civilizace. Otázkou je, jak hodnotíme onen lepší stav. Každý jedinec může v tomto ohledu činit odlišné závěry, dané jeho filosofickou, náboženskou a světonázorovou orientací.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 212] I přesto, že je obsah onoho lepšího stavu značně subjektivní, směr, jakým se v současnosti lidská společnost ubírá, je důvodem, proč se idea udržitelnosti rozšířila už do celého světa a proč principy trvale udržitelného rozvoje postupně pronikají do všech sfér lidského života.

Udržitelný rozvoj je vyzdvihován vládami mnoha vyspělých států včetně Evropské unie, „která se přihlásila k myšlence udržitelného rozvoje již v mnoha prohlášeních a dokumentech včetně aktuálně platné Lisabonské smlouvy podepsané v prosinci 2007³⁰. Česká republika přijala svou Strategii udržitelného rozvoje ČR v prosinci 2004, byla aktualizována a vládou schválena v nové verzi v r. 2010 pod názvem „Strategický rámec udržitelného rozvoje“.“ [Moldan 2015: 334] Stále se však najdou někteří odpůrci, kteří udržitelný rozvoj kritizují. „Většinou je předmětem jejich kritiky skutečnost, že v dlouhém období může být v důsledku její aplikace zpomalen ekonomický růst nebo může vést k silnější státní kontrole. Princip udržitelného rozvoje je mnohými autory považován za vágní a nejednoznačný. Často totiž není zřejmé, co má být vlastně udržováno, jakým způsobem, na jaké úrovni, pro koho to má být udržováno a kdo o tom všem rozhoduje.“ [Šauer, Vystoupil, Holešinská 2015: 171-172] Pro mnohé zastánce udržitelného rozvoje nebývá určujícím faktorem blahobytu ekonomický růst, nýbrž růst celkové kvality života. Jedním z nich je i Bedřich Moldan, jenž zmiňuje příklad, na kterém zdůvodňuje, proč HDP (ukazatel ekonomického růstu) neodráží růst celkového lidského blahobytu. V roce 1989 ztroskotal u aljašského pobřeží tanker Exxon Valdez, kde únik ropy způsobil velkou ekologickou katastrofu, která si vyžádala mnoho čistících prací. To ve výsledku paradoxně přispělo ke zvýšení HDP. Podobně to

³⁰ V platnost Lisabonská smlouva přišla až o dva roky později 1. prosince 2009. [Moldan 2015: 334]

funguje i při jiných environmentálně nepříznivých jevech, které vyvolávají potřebu investic či placené práce. [Moldan 2015: 67]

John Blewitt se domnívá, že je potřeba směřovat k vyšším principům, a ne na věci pohlížet pouze z ekonomické roviny. Zmiňuje, že „lidské bytosti a planeta jsou mnohem více než jen pouhým zdrojem, a kvalita života je důležitější než komodity, které naše ekonomika produkuje, a my spotřebováváme. Lidský život a příroda nejsou dvě samostatné entity. Měli bychom o tom přemýšlet a jednat moudře.“³¹ [Blewitt 2008: 52]

1.7.2 Udržitelný rozvoj turismu ve zvláště chráněných územích

V této práci je pro mě důležité, jaké principy udržitelnosti se objevují ve zvláště chráněných územích³² (ZCHÚ), která bývají hojně navštěvována turisty (např. Krkonošský národní park). „Udržitelnost cestovního ruchu v ZCHÚ je podmíněna splněním několika zásadních a mnoha dalších podmínek, zejména plánovitého rozvoje činností správ ZCHÚ, změn jeho přístupů k cestovnímu ruchu. Zásadní je neustálé hledání vyváženosti mezi různými aspekty rozvoje území, zájmy různých účastníků cestovního ruchu a mezi pohledy a měřítky různě zacílenými v čase. V mezinárodních dokumentech a průvodcích se jako nejlepší praxe zdůrazňuje zejména plánovitost rozvoje cestovního ruchu na základě spoluúčasti mnoha partnerů a s klíčovou úlohou správ ZCHÚ a místního obyvatelstva. Cílovým stavem je cestovní ruch, který přispívá k naplňování poslání ZCHÚ, tj. k uchování a obnova přírodního prostředí a zachování typického charakteru krajiny, a také k tomu, aby místní obyvatelé měli možnost se na udržitelném cestovním ruchu podílet a získat část z jeho přínosů (nejen ekonomických).“ [Pásková, Zelenka 2010]

Jak bylo zmíněno, klíčovou roli v ZCHÚ hrají právě jejich správy. Podle Páskové a Zelenky tyto správy musí být hlavním aktérem v procesu řízení cestovního ruchu na jejich území, a v oblasti udržitelnosti cestovního ruchu vystupovat jako přirozená autorita. Musí přesně vědět, jaké formy cestovního ruchu (a v jakém množství) si mohou dovolit podporovat. Správy ZCHÚ by si měly uvědomovat, že

³¹ Vlastní překlad textu

³² ZCHÚ se „vyhlašují na přírodovědecky či esteticky významných nebo jedinečných územích.“ [www.mzp.cz] „Cílem ochrany nejčastěji bývá udržení nebo zlepšení dochovaného stavu území nebo ponechání území či jeho části samovolnému vývoji.“ [www.mzp.cz]

cestovní ruch má silné dopady na přírodu a krajinu. Měly by se snažit z cestovního ruchu udělat nástroj, který přírodu co nejvíce ovlivňuje v pozitivním slova smyslu. Aby dokázali zjistit, zda se jim to daří, musí zaznamenávat mimo jiné návštěvnost, rozvoj a využívání infrastruktury cestovního ruchu, dopady cestovního ruchu a chování místních obyvatel a podnikatelů. [Pásková, Zelenka 2010]

1.7.3 Únosná kapacita prostředí

Každé prostředí má svoji únosnou kapacitu, která když se překročí, začne funkce, význam a kvalita tohoto prostředí postupně klesat. Aplikace únosné kapacity prostředí „má největší potenciál v chráněných územích, v často navštěvovaných kulturních i přírodních atraktivitách a ve vztahu k zachování způsobu života místní komunity a potenciálu destinace pro cestovní ruch obecně.“ [Zelenka 2012: 114] V české Sbírce zákonů nalezneme tuto definici: „Únosné zatížení území je takové zatížení území lidskou činností, při které nedochází k poškozování životního prostředí, zejména jeho složek, funkcí ekosystémů nebo ekologické stability.“ [Zákon č.17/1992 Sb.] Je mnoho kategorií, které lze zkoumat z hlediska únosnosti. Autoři McCool a Lime zastávají názor, že neexistuje jedna vnitřní únosná kapacita pro každé území, ale že každé prostředí má tolik únosných kapacit, kolik kategorií s územím spojených si pro zkoumání určíme. [McCool, Lime 2001: 377]

Faktem je, že „koncept únosné kapacity je teoreticky nepochybně přínosným přístupem a východiskem pro další nástroje a pro management udržitelného cestovního ruchu, avšak jeho praktická realizace při ochraně přírody a krajiny naráží na mnohé problémy.“ [Zelenka 2012: 128] Vymezit únosnou kapacitu pro určité území totiž nemusí být vůbec jednoduché. Únosná kapacita se zjišťuje především pomocí různých typů měření podle povahy zkoumaného problému. Kromě nástrojů měření patří mezi nástroje udržitelného rozvoje také nástroje příkazové a kontrolní, ekonomické a dobrovolné. [UNEP, WTO 2005: 8]

1.8 EIA jako rozhodovací proces a nástroj ochrany životního prostředí

Aby mohlo dojít k realizaci záměru propojení areálů ve Špindlerově Mlýně, je zapotřebí získat povolení v podobě kladného stanoviska od příslušného úřadu v rámci procesu EIA (posuzování vlivů záměru na životní prostředí). Obecně, pokud se v určité lokalitě chystá nějaký záměr, je potřeba rozhodnout, jestli je dobré ho realizovat či není, jestli realizaci umožnit či neumožnit apod. V takových situacích přichází na scénu rozhodovací procesy, pomocí kterých se dojde ke konečnému řešení. „Od prvotního záměru postavit nějakou stavbu, nebo realizovat nějaký zásah v území, až po reálné uskutečnění tohoto záměru, musí proběhnout poměrně složitý proces kroků.“
[ucitele.sci.muni.cz]

Projekt nové stavby nebo nového zásahu do území musí být:

- 1) „V souladu s územně plánovací dokumentací, tj. musí být v souladu s územním plánem obce, který musí být zase v souladu se zásadami územního rozvoje kraje, a ty musejí být v souladu s republikovou politikou územního rozvoje.“
[ucitele.sci.muni.cz]
- 2) „V rámci územního rozhodování/územního řízení schválen/povolen.“
[ucitele.sci.muni.cz]
- 3) V některých případech posouzen a nakonec schválen v rámci procesu EIA.
[ucitele.sci.muni.cz]

Rozhodovacích procesů se účastní tzv. stakeholderi, neboli aktéři, kterých se realizace záměru přímo týká. Jedná se podle povahy rozhodovaného záměru např. o dotčené správní orgány (např. Správa národního parku), dotčené obecní úřady, dotčené krajské úřady, stavební úřad, veřejnost, dotčenou veřejnost, nevládní organizace a samozřejmě také developera, který proces rozhodování inicioval.

1.8.1 Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA)

„Posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (tzv. EIA) je jedním z klíčových nástrojů ochrany životního prostředí. Povinnost podrobit připravovaný záměr posouzení vlivů vychází jak z práva Evropské unie, tak z mezinárodního práva. Základním právním předpisem na poli Evropské unie je směrnice EIA, která byla přijata v roce 1985 a následně několikrát změněna.“ [Dvorská 2017: 38] Úplně poprvé však bylo posuzování vlivů na životní prostředí „institucionalizováno ve Spojených státech již v roce 1969. Regulativní přístup EIA dal podnět ke stanovení standardů znečištění a kritických zátěží pro řadu znečišťujících látek.“ [Mezřický 2005: 83]

EIA slouží zejména jako preventivní nástroj, který se snaží vyhodnotit, zda různé stavby a jiné činnosti mají nebo nemají významný vliv na životní prostředí. Je tedy nutné, aby se posouzení vlivů na životní prostředí udělalo před tím, než dojde k povolení daných staveb nebo činností. V České republice je EIA zpracována v zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. [Dvorská 2017: 38] „Poslední zásadní novelu zákona č. 100/2001 Sb. přinesl zákon č. 225/2017 Sb., kterým se mění stavební zákon a další související zákony, který byl přijat za účelem urychlení a zefektivnění povolovacího procesu.“ [Dvorská 2017: 39] „Novela stavebního zákona přináší změny, které – ačkoli přímo nesouvisí s problematikou EIA – mají zcela zásadní dopad na již dosaženou míru účasti veřejnosti v povolovacích procesech. Jedná se především o změnu zákona o ochraně přírody a krajiny, který – pro jiná než navazující řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. – nově umožňuje účast environmentálních organizací pouze ve správních řízeních vedených podle zákona o ochraně přírody a krajiny, nikoli již v řízeních vedených podle ostatních zákonů, např. stavebního zákona. Tato změna znamená zcela zásadní nežádoucí omezení účasti veřejnosti v povolovacím procesu a není ani vyloučeno, že bude považována za rozpornou s požadavky Aarhuské úmluvy³³. Není proto nijak překvapivé, že tato změna je spolu s výše uvedeným

³³ „Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí (dále jen Aarhuská úmluva) byla podepsána dne 25. června 1998 na 4. ministerské konferenci Evropské Hospodářské komise OSN „Životní prostředí pro Evropu“ v dánském Aarhusu.“ [www.mzp.cz]

podstatným omezením přezkumu závazných stanovisek předmětem ostré kritiky ze strany nevládních organizací i akademické obce³⁴.“ [Dvorská 2017: 55]

Rok 2017 však přinesl i pozitivní změny z hlediska ochrany přírody. Jedná se např. o „regulace stavební činnosti na území národních parků, která je až na malé výjimky mimo zastavěná území obcí a zastavitelné plochy obcí zakázána. Tento přístup výrazně posiluje význam územně plánovací činnosti na území národních parků, a tím i význam institutu stanovisek orgánů ochrany přírody uplatňovaných k územně plánovací dokumentaci.“ [Franková 2017: 75] O konkrétním národním parku, a sice o tom Krkonošském, podávám více informací v kapitole 1.9.

1.8.1.1 Průběh procesu EIA

Průběh procesu EIA se skládá z následujících bodů:

- 1) Oznámení záměru podnikatelským subjektem
- 2) Zjišťovací řízení o tom, zda záměr spadá pod EIA a zároveň také o tom, jaké náležitosti je potřeba zpracovat do dokumentace
- 3) Zpracování dokumentace osobou navrhnoutou oznamovatelem záměru
- 4) Zpracování posudku dokumentace oprávněnou osobou
- 5) Závazné stanovisko orgánu EIA – povolení, nepovolení
- 6) Navazující řízení – např. stavební řízení

1.8.1.2 Pozitiva a negativa EIA

Posuzování vlivů na životní prostředí má bezesporu své kladné stránky. „Poskytuje nám detailní popis možných vlivů na životní prostředí, je v řadě zemí právně závazné pro množství projektů, eventuálně strategií (SEA³⁵)“ [Mezřický 2005: 83] a celkově napomáhá udržitelnému rozvoji tím, že klade důraz na zadavatele projektů, aby brali ohleduplnost vůči životnímu prostředí v úvahu. Postupně přibývá držitelů osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentací a posudků EIA a přibývá i

³⁴ Např. stanovisko členů akademické obce Právnické fakulty Univerzity Karlovy, Právnické fakulty Masarykovy Univerzity, Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Právnické fakulty Západočeské Univerzity v Plzni. [Dvorská 2017: 55-56]

³⁵ SEA (Strategic Environmental Assessment) znamená posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí. Zkoumaný může být např. nově vytvořený strategický územní plán pro nadcházející roky u nějaké obce.

odborných prací a odborných diskusí. O tom, že dnes existuje nějaký proces EIA, ví čím dál více lidí. [Slouka 2000: 406]

Najde se však i kritika, která poukazuje na některé nedostatky konceptu EIA. Václav Mezřický popisuje např. tyto: „existuje mnoho výjimek z právních předpisů, pro lajky je posuzování nepřehledné a zahrnuje je detaily, celkový dopad na omezování negativních vlivů je minimální, zaměřuje lidské zdraví a ekologické zdraví, a také, že se zaměřuje pouze na jeden pilíř udržitelného rozvoje.“ (environmentální pilíř) [Mezřický 2005: 83] Braniš zase hovoří o možných korupčních aktivitách, kde fakt, že zpracovatelem dokumentace je pověřena pouze jedna autorizovaná osoba, a že profesní firmy, poradenské společnosti, katedry univerzit, vědecké a výzkumné instituce nebo týmy nejsou způsobilé o tuto autorizaci žádat, těmto aktivitám přímo nahrává. [Braniš 1994]

Problém lze najít i přímo v zákoně samotném, který má své mezery a v důsledku toho může být obcházen. „Pokud jsou v přílohách zákona taxativně vymezeny velikostní limity posuzovaných staveb, pak není problém místo jedné stavby nadlimitní vyprojektovat a postupně realizovat několik investic těsně pod limitem.“ [Slouka 2000: 406] Poslední novela zákona č. 100/2001 Sb. z roku 2017 těmto praktikám přímo nahrává. Dle zákona o ochraně přírody a krajiny, se mohou po schválení od daného úřadu do zjišťovacího řízení dostat pouze ty podlimitní záměry, jenž jsou situovány v ZCHÚ nebo jeho ochranném pásmu a zároveň splňují náležitosti minimálně 25 procent dané limitní hodnoty. [Zákon č. 100/2001 Sb.] „Zatímco kritérium 25 % limitní hodnoty je možné považovat za logické, podmínka, že se musí jednat o záměr v ZCHÚ nebo jeho ochranném pásmu, již opodstatnění nemá. Lze si totiž představit záměr, který dosahuje například 95 % limitní hodnoty, avšak nenachází se v ZCHÚ. Takový záměr nově nebude muset investor vůbec ohlašovat orgánu EIA. Naproti tomu dříve by takovou povinnost měl a záleželo by na příslušném orgánu EIA, zda v zájmu předběžné opatrnosti stanoví provedení zjišťovacího řízení.“ [Frank Bold Advokáti, s.r.o. 2017]

1.9 Krkonošský národní park jako velkoplošné zvláště chráněné území

1.9.1 Krkonoše

„Krkonoše jsou nejvyšším pohořím nejen České republiky, ale i střední Evropy severně od Alp. Navzdory malé rozloze a nízké nadmořské výšce oplývají mimořádnou pestrostí krajiny, flóry a fauny, která zdaleka přesahuje přírodní rozmanitost okolních evropských středohor. Vděčí za to výjimečné zeměpisné poloze uprostřed Evropy, kde se v dávné i nedávné minulosti odehrály události formující vývoj středoevropské přírody a krajiny.“ [www.krnep.cz] „Krkonoše se vyvrásnily v prvohorách zhruba před 600 miliony let. Přes relativně nízkou nadmořskou výšku mají v některých svých partiích prvky velehor. Ve vrcholových partiích panuje dlouhá zima – sníh leží většinou souvisle od listopadu do dubna, na některých místech až do května. V Krkonoších je zastoupeno na 1250 druhů rostlin a jsou zde tisíce dalších druhů výtrusných rostlin. Nejznámějším tokem je Labe, pramenící na Labské louce. Téměř 80 % území pokrývají jehličnaté lesy, hlavně smrkové porosty.“ [David, David ml., Ludvík 2010: 6-7]

1.9.2 Krkonošský národní park (KRNAP)

„Většina území Krkonoš je součástí Krkonošského národního parku (KRNAP), vyhlášeného v roce 1963 a navazujícího na polský Karkonoski Park Narodowy, zřízeného v roce 1959. Od r. 1993 tvoří oba parky společnou biosférickou rezervaci UNESCO³⁶. KRNAP je prvním českým národním parkem. Jeho plocha činila 363,27 km², v r. 1984 byl rozšířen o ochranné pásmo o rozloze 186,42 km².“ [David, David ml., Ludvík 2010: 6-7] KRNAP patří do kategorie ZCHÚ. Spolu s dalšími národními parky do této kategorie patří také chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. Ze zákona musí každé území splňovat určitá kritéria. ZCHÚ lze podle toho dělit na různé kategorie (např. podle předmětu ochrany, podle rozlohy na velkoplošná a maloplošná nebo podle

³⁶ UNESCO = organizace pro výchovu, vědu a kulturu. „Hlavním úkolem organizace UNESCO je usilovat o udržení mezinárodního míru rozvíjením spolupráce v oblasti výchovy, vědy (přírodní a sociální vědy), kultury, komunikace a informace a prosazováním úcty k lidským právům a právnímu řádu.“ [www.unesco-mediain.cz]

významu na mezinárodní, národní a regionální). [Borovičková, Havelková 2005: 24] Vznik národních parků se vyhláší zákonem. [Kostkan 1996: 69] a celkově je postup při vyhlášení ZCHÚ upraven v zákoně č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. [Borovičková, Havelková 2005: 24] „V současné době má ČR celkem čtyři národní parky, a to Krkonošský (od 1963), Šumava (od 1991), Podyjí (od 1991) a České Švýcarsko (od 2000).“ [Stejskal 2017: 24] „Posláním národních parků je naplňovat dlouhodobé cíle ochrany národních parků a také umožnit využití území národních parků k trvale udržitelnému rozvoji, ke vzdělávání, výchově, výzkumu a k přírodě šetrnému turistickému využití, a to způsoby, které nejsou v rozporu s dlouhodobými cíli ochrany národního parku.“ [Zákon č. 114/1992 Sb.]

1.9.2.1 Zonace KRNAP

„Zonace je nástroj ochrany přírody, který slouží k péči o velkoplošná ZCHÚ. Rozděluje celé území národního parku do oblastí se srovnatelně cennými přírodními hodnotami podle cílů jejich ochrany a péče o ně. Stávající vymezení zón ochrany přírody je provedeno vyhláškou Ministerstva životního prostředí č. 217/2015 Sb., o vymezení zón ochrany přírody Krkonošského národního parku.“ [www.krnep.cz] Původní „členění národních parků představovalo rozdělení na tři zóny, které se označovaly číslem. Nová úprava od 1. června 2017 dělí vnitřně národní parky na čtyři zóny a každá má své pojmenování.“ [Stejskal 2017: 25] O povaze těchto zón se i přesto, že již vstoupily v účinnost, stále vyjednává.

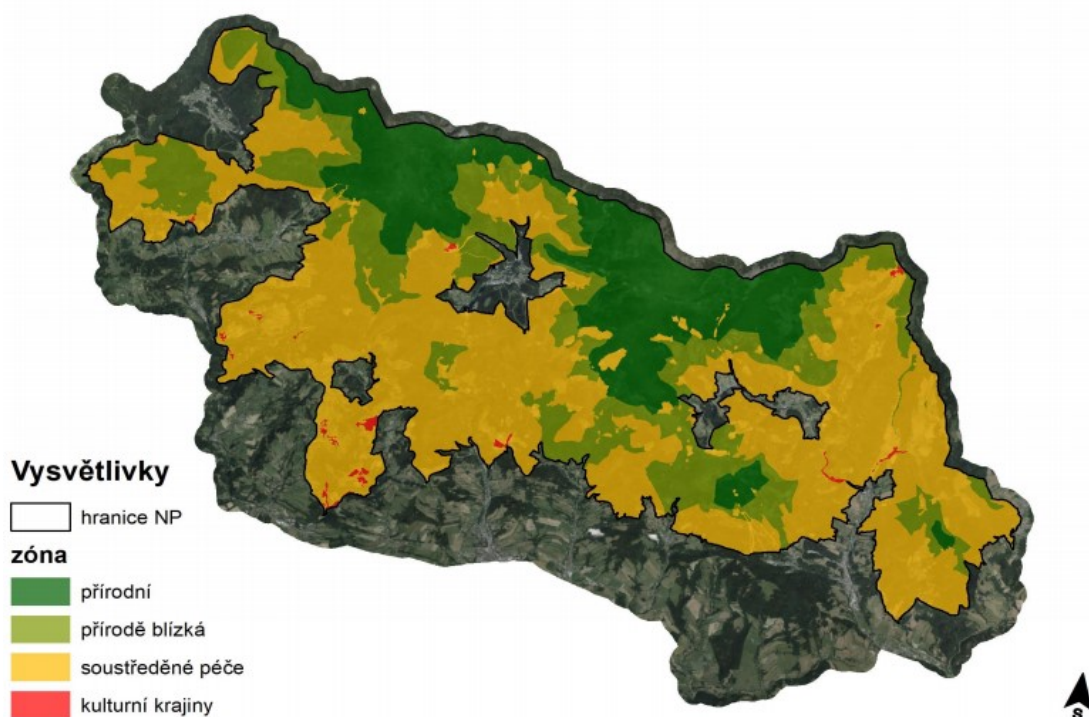
- 1) **Zóna přírodní** (20,2 %³⁷ území KRNAP dle návrhu) je vymezena „na ucelených plochách, kde převažují přirozené ekosystémy, s cílem je zachovat a umožnit v nich nerušený průběh přírodních procesů.“ [Stejskal 2017: 25]
- 2) **Zóna přírodě blízká** (22,3 % území KRNAP dle návrhu) je vymezena „na plochách, kde převažují člověkem částečně pozměněné ekosystémy, s cílem dosažení stavu odpovídajícího přirozeným ekosystémům.“ [Stejskal 2017: 25]
- 3) **Zóna soustředěné péče o přírodu** (57 % území KRNAP dle návrhu) je vymezena „na plochách, kde převažují člověkem významně pozměněné ekosystémy, s cílem zachování nebo postupného zlepšování stavu ekosystémů,

³⁷ Údaje o velikosti územního podílu zón v procentech jsem čerpal z webových stránek: www.krnep.cz

významných z hlediska biologické rozmanitosti, jejichž existence je podmíněna trvalou činností člověka nebo obnovy přírodě blízkých ekosystémů.“ [Stejskal 2017: 25]

- 4) **Zóna kulturní krajiny** (0,5 % území KRNAP dle návrhu) je vymezena „na zastavěných plochách a zastavitelných územích obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.“ [Stejskal 2017: 25]

Obr. č. 14: Návrh nové managementové zonace Krkonošského národního parku

Zdroj: [www.krn timer.cz]

Kolem národního parku se také vymezuje ochranné pásmo, jehož cílem je zabezpečit ZCHÚ před rušivými vlivy z okolí. V ochranném pásmu lze vymezit činnosti a zásahy, které jsou vázány na předchozí souhlas orgánu ochrany přírody. Nově se v KRNAPu budou vyskytovat tzv. klidová území. Jedná se o „území s omezeným pohybem osob z důvodu umožnění nerušeného vývoje ekosystémů nebo jejich složek, které jsou citlivé na nadměrný pohyb osob a zranitelné vlivem rušivých vlivů s ním spojených. V klidových územích národního parku je zakázáno pohybovat se mimo cesty nebo trasy vyhrazené orgánem ochrany přírody, s výjimkou vlastníků a nájemců

pozemků při vstupu na jejich pozemky a dalších oprávněných státních i nestátních subjektů.“ [Stejskal 2017: 28] Klidová území tak nahrazují původní 1. zónu KRNAPu, ve které bylo zakázáno se „pohybovat mimo značené turistické (a v zimě lyžařské) trasy.“ [David, David ml., Ludvík 2010: 8]

„K vyhlášení nového rozdělení národního parku, na kterém Správa KRNAP pracovala 18 měsíců, je nutná dohoda se členy Rady KRNAP, kterou tvoří zástupci obcí, vědců, horské služby či podnikatelských subjektů.“ [Braun 2019] K novému rozdělení zón Krkonošského národního parku však dorazilo dohromady více než sto připomínek od podnikatelů, ale i zástupců měst a obcí. [Plecháč 2019] Rada KRNAP nakonec schválila návrh nových zón 3. června 2019. [www.ceskenoviny.cz]

1.9.2.2 Správa KRNAP

„Správy NP³⁸ vystupují podle ZOPK³⁹ na území NP a jejich ochranných pásem ve trojím postavení“ [Mazancová 2018: 27] jako:

- 1) **„Orgány ochrany přírody** vykonávající státní správu v ochraně přírody a krajiny na území NP a jejich ochranných pásem.“ [Mazancová 2018: 27]
- 2) **„Odborné organizace ochrany přírody**, které zejména provádějí inventarizační přírodovědné průzkumy, monitoring, dokumentaci a šetření v ochraně přírody, ukládají, zpracovávají, vyhodnocují a poskytují data v ochraně přírody, spolupracují s odbornými, výzkumnými a vědeckými pracovišti a zajišťují informační a osvětovou činnost.“ [Mazancová 2018: 27]
- 3) **„Subjekty hospodařící se státními lesy** a s jiným státním majetkem souvisejícím s plněním funkcí lesa na území NP a jejich ochranných pásem – v této pozici zastupují správy NP stát jako vlastníka.“ [Mazancová 2018: 27]

Správa KRNAP má své sídlo ve Vrchlabí. Z uvedených informací vyplývá, že je Správa KRNAP jednoznačně klíčovým hráčem při rozhodování o povolení záměru propojit areály ve Špindlerově Mlýně. Historie rozvoje Špindlerova Mlýna je shrnuta v následující kapitole 1.10.

³⁸ NP = národní park

³⁹ ZOPK = Zákon o ochraně přírody a krajiny

1.10 Špindlerův Mlýn a jeho historie

Jak již bylo řečeno v kapitole 1.5.2, „až do 16. století byl v místech, kde se dnes Špindlerův Mlýn nachází, jen neprostupný prales.“ [www.mestospindleruvmlyn.cz] První lidé, kteří na delší dobu zbudovali svá obydlí v této oblasti, byli alpští horníci a také dřevaři zásobující doly i zpracovatele rud důležitými surovinami z hlubokých lesů v okolí. [Louda, Zázvorková 2007: 6-7] Alpští horníci a dřevaři se zde časem usadili a začali v horách stavět boudy. Věděli přesně, co mají dělat, protože už v minulosti dobytek v horách chovali. Začali hospodařit na vykácených mýtinách, z nichž se postupem času staly pastviny a louky, které jsou tu do dnešních dnů ještě stále k vidění. [www.mestospindleruvmlyn.cz] Díky budnímu hospodářství se dokázalo trvale osídlit nejen území současného Špindlerova Mlýna, ale také další horská sídla v Krkonoších. [Louda, Zázvorková 2007: 17] „O cíleném a promyšleném budování budního hospodářství můžeme mluvit především od druhé třetiny 18. století.“ [Louda, Zázvorková 2007: 22] Název Špindlerův Mlýn vznikl právě v 18. století, ale stojí za ním dlouhý příběh, pro který zde není prostor.

1.10.1 Počátky cestovního ruchu a lyžování ve Špindlerově Mlýně

Do té doby málo významná horská ves se začala rozvíjet až ve 2. polovině 19. stol. Po roce 1865 sem začali přicházet cestovatelé z Vratislavi a Špindlerův Mlýn se postupně měnil ve stále oblíbenější středisko. [David, David ml., Ludvík 2010: 75] V roce 1872 byla dokončena výstavba silnice mezi Vrchlabím a Špindlerovým Mlýnem, která dodnes vede podél řeky Labe. Tato nová cesta byla klíčová a značně usnadnila přístup návštěvníků do obce. V této době jejich přísun posílilo také otevření nové železniční tratě, která vedla do Vrchlabí. [Louda, Zázvorková 2007: 38] „V roce 1870 se ve Špindlerově Mlýně ještě uvádělo 700 hostů, na konci 19. stol. již toto číslo bylo 16000.“ [David, David ml., Ludvík 2010: 75] Vlna turistů znamenala vznik nových služeb. Kromě ubytování a stravy byla poskytována také možnost nechat se v křesílku vynést na požadované místo, nebo si najmout průvodce. [Louda, Zázvorková 2007: 38] Uvádí se, že v roce 1894 už ve Špindlerově Mlýně fungovalo 18 hotelů s restaurací a turisté mohli využívat celkem 453 pokojů. Výdělek z turistiky nakonec vedl k útlumu budního hospodářství. Horalé už chovali dobytek jen pro svoji základní potřebu a pro

stravování návštěvníků. Díky turistickému ruchu vznikla řada nových bud, např. jedna z nejznámějších, Labská bouda. Novostavby byly navrhovány tak, aby pojmuly co nejvíce nocležníků. Na estetické hledisko nebyl brán moc zřetel, o čemž svědčila následná přestavba např. Petrovy boudy a Luční boudy. Roku 1897 ovlivnila krajinu Špindlerova Mlýna silná povodeň. Její ničivé následky vyústily v nutnost razantně upravit koryto řeky v zastavěném území Špindlerova Mlýna. Hlavním protipovodňovým opatřením se následně stala přehrada Labská, která se budovala v letech 1910-1914. [Louda, Zázvorková 2007: 39-41]

„Zpočátku se turistická sezóna odehrávala především v létě. Ale již v druhém desetiletí 19. století se ve východních Krkonoších (z Pomezních bud do Kowar) konaly první komerční sjezdy na rohačkách⁴⁰. Nová atrakce se rychle rozšířila i do Špindlerova Mlýna. Jezdilo se především od Petrovky a Špindlerovky (odtud vede sáňkařská dráha dodnes), ale i od dalších bud na kopcích. V roce 1909 byla u hraběcí pily postavena vodní elektrárna a již následujícího roku se tady rozjel elektrický vlek pro saně. Sáňkování na rohačkách nebo na sportovních sáních kralovalo zimním radovánkám na konci 19. století.“ [www.mestospindleruvmlyn.cz] Původně byly lyže využívány pouze jako pracovní pomůcka. Roku 1892 nechal hrabě Harrach vyrobit první lyže pro usnadnění práce svým lesníkům. [David, David ml., Ludvík 2010: 9] Od té doby se lyže postupně začaly v České republice využívat i pro sportovní účely. [Louda, Zázvorková 2007: 45]

1.10.2 Špindlerův Mlýn a 2. světová válka

Bližící se 2. světová válka měla na vývoj Špindlerova Mlýna patřičný vliv. Roku 1938 turistická poptávka po oblíbeném letovisku v důsledku stanného práva a dvou mobilizací takřka ustala. Mnoho Němců ze Špindlerova Mlýna uteklo do německého Slezska, kde začali budovat teroristické jednotky. Němcům se po nějaké době povedlo Špindlerův Mlýn obsadit. Nová obecní samospráva byla vytvořena z nacistických úředníků. V roce 1942 pak došlo k oficiálnímu sjednocení obcí Bedřichov a Špindlerův Mlýn. Většina Čechů během války Špindlerův Mlýn opustila a zanechala tak své

⁴⁰ Rohačky jsou „saně s velkými "rohy" vpředu, které si dřevaři přinesli z Alp a na nichž původně sváželi v zimě dřevo z hor.“ [www.mestospindleruvmlyn.cz]

nemovitosti na pospas Němcům. Ti do města časem poměrně hodně investovali. Budovali zde např. nové cesty a sportovní zázemí. [Louda, Zázvorková 2007: 52-54]

Na konci druhé světové války přišli do Špindlerova Mlýna vojáci Rudé armády. Místní obyvatelstvo brali jako poraženého nepřítele a nebáli se rabovat jejich zásoby. Odsun Němců začal 16. května 1945. V průběhu července a srpna se vrátili předváleční obyvatelé a s nimi také noví národní správci, kteří začali znovuobnovovat hotely a boudy. Poslední transport s místními Němci odjel v srpnu r. 1946. [Louda, Zázvorková 2007: 55-56]

1.10.3 Špindlerův Mlýn od r. 1945 po současnost

Rozvojem cestovního ruchu od roku 1945 se ve své diplomové práci zabývala Anna Danešová, od které jsem čerpal následující informace. Po válce se Špindlerův Mlýn stal opět turisticky atraktivním střediskem. Mezi lety 1945-1946 do něj přijelo zhruba 21 500 návštěvníků, a i díky tomu se stal Špindlerův Mlýn jedním z mála míst v Krkonoších, kde nedošlo v důsledku odsunu Němců k demografickému propadu. Co se týká zemědělství, první JZD zde vzniklo v roce 1949. O pastviny se starali družstevníci nebo přímo rekreanti. Družstevníci nedokázali horské louky kvalitně kosit, a proto postupně zarůstaly náletovými dřevinami. Časem tak došlo k významným změnám krajinného rázu v oblasti Krkonoš. Nepříznivý vývoj krajiny pomohl k vyhlášení rezervace roku 1952 a později přímo Národního parku. K prvnímu zprovoznění lanovky, která vedla ze Svatého Petra na Pláň, došlo v roce 1947. Sedačková lanovka na Medvědin byla vybudována až o 32 let později. [Danešová 2015: 43] „Velkým bodem zvratu, a to nejen ve Špindlerově Mlýně, se stal rok 1948, kdy bylo vyhoštěno několik zbylých německých obyvatel, v řádech desítek, ale především byly národním správcům odebrány hotely, penziony a boudy, které byly záhy zestátněny.“ [Danešová 2015: 43]

V padesátých letech 20. století byl Špindlerův Mlýn znovu plný rekreantů. Vlivem socialismu se hotely postupně přejmenovávaly na lépe znějící názvy jako Pětiletka, Práce, Rudý Prapor apod. V šedesátých letech začalo přibývat zahraničních turistů z východního bloku. Tzv. podnikový turismus rychle narůstal a individuální turismus, pro který sloužily odlehlé boudy a chalupy, upadal. Boudy v té době na rozdíl od větších staveb v centru Špindlerova Mlýna neměly tekoucí vodu ani sociální zařízení včetně kanalizace. Nadvláda podnikového turismu se takto nesla až do roku 1989. V 70. letech byla snaha výstavbou sídliště v Bedřichově vyřešit příval sezónních pracovníků,

kteřý dosahoval více jak padesáti procent počtu stálých obyvatel. V roce 1979 byl architektem Zdeňkem Kunou navržen hotel Horal, dnes jeden z nejznámějších Krkonošských hotelů. [Danešová 2015: 44] Pro zajímavost zde zmíním, že v anketě iDNES a KRNAPu z roku 2011 o stavbu, která hory hyzdí nejvíce, pro hotel Horal hlasovalo největší množství čtenářů iDNES.cz (2806 z celkových 8401 hlasů). Za největší hrůzy byly dle ankety celkově považovány obří hotely postavené za socialismu pro masovou rekreaci pracujících. Podle odborníka na architekturu Krkonoš Jiřího Loudy, se podobný výsledek ankety dal očekávat. Sám se ale domnívá, že mnohem aktuálnějším nebezpečím jsou apartmánové komplexy, které sice tolik nebijí do očí, ale lze je považovat za neméně velké prohřešky. [Horáček, Truhlička 2011]

„Rok 1989 byl velkým zlomem v ekonomice města, velká část hotelových podniků byla zprivatizována a další organizace a podniky byly rozprodány a malá část hotelů byla navracena v restitucích. I po roce 1989 si město udrželo výsadní pozici jako jedna z nejlepších krkonošských destinací. Noví majitelé ubytovacích a stravovacích zařízení po vzoru západních států, především alpských zemí zlepšovali nabízené služby a Špindlerův Mlýn se tak přiblížil kvalitou služeb okolním západním státům. Neusměrněná výstavba tentokrát už domů s apartmány se nezastavila a ráz města výrazně ovlivnila. Město na přelomu tisíciletí vydalo stavební uzávěrku, která měla za následek bourání starých chalup a stavění na jejich místě nových hotelů, které musely architektonicky zapadat do rázu horského města.“ [Danešová 2015: 48]

Jak bylo již řečeno, rozvoj je po roce 1990 vidět především díky výstavbě nových budov, zejména hotelů, penzionů a rekreačních chat. Došlo k významnému navýšení počtu bytů a to o více jak 500. [Vágnerová 2014: 105] O tyto byty však z důvodu vysoké ceny nemá skoro nikdo zájem. Apartmánové domy mají pouze sezónní charakter a slouží k zisku developerů. [Rejlová 2015: 33] Zajímavý je tedy fakt, že i přesto, že došlo k nárůstu nových bytů, tak z důvodu jejich vysoké ceny pokračuje trend postupného vylidňování obyvatel ze Špindlerova Mlýna. [Vágnerová 2014: 105] Z Českého statistického úřadu jsem zjistil, že na začátku roku 2018 čítala populace Špindlerova Mlýna 1114 obyvatel, což je nejméně za posledních 47 let. [www.czso.cz] Je otázkou, zda aktuální vylidňující trend bude postupovat i nadále. Co je ale téměř jisté, je fakt, že jednou z největších atrakcí Špindlerova Mlýna je a bude do budoucna místní Skiareál Špindlerův Mlýn.

1.11 Vznik a vývoj Skiareálu Špindlerův Mlýn

V roce 1947 došlo k prvnímu kroku na cestě k vybudování lyžařského areálu ve Špindlerově Mlýně. Ze Svatého Petra na Plán byla postavena v pořadí teprve druhá lanovka na území dnešní České republiky. Majitelem postupně vznikajícího lyžařského střediska byl Svaz lyžování tehdejší Československé republiky. [Čermák 2010: 22] „V rámci znárodnování musel Svaz lyžařů lanovku předat Československým státním drahám, které ji až do roku 1989 provozovaly. Po roce 1989 došlo k převedení, tehdy již areálu, na oblastní správu tělovýchovných zařízení. Následně došlo k rozdělení na tzv. samostatné závody Horní Mísečky – Medvědín, Špindlerův Mlýn – Svatý Petr, Harrachov, Pec pod Sněžkou. V té době vedoucí představitelé tehdejší Tělovýchovy spolu s řediteli závodů uskutečnili zásadní a „zlomové“ jednání. Učinili dohodu o vzniku akciových společností. Vedení ČSTV rozhodnutí akceptovalo a dopracovalo legislativní záležitosti.“ [Čermák 2010: 22] ČSTV získalo v každé akciové společnosti celkem 60 % akcií a Svaz lyžařů ČR obdržel zbylých 40 %. Jak čas plynul, oba subjekty se nakonec rozhodly část svých akcií prodat. Rozhodlo se o spojení a.s. Horní Mísečky – Medvědín spolu s a.s. Špindlerův Mlýn – Svatý Petr. Ke sloučení obou společností došlo 1. 7. 1996. Vznikla společnost Skiareál Špindlerův Mlýn a.s., která měla zpočátku vysoké dluhy. Ty se jí však podařilo v roce 1999 splatit. Od té doby začalo období prosperity. [Čermák 2010: 22]

Skiareál si od roku 2012 pronajímá akciová společnost Melida, která patří pod slovenskou skupinu Tatry Mountains Resorts. Holding Tatry Mountains Resorts je v současnosti jedním z nejvýznamnějších střeoevropských hráčů v cestovním ruchu. Ovládá největší slovenské lyžařské areály ve Vysokých a Nízkých Tatrách. Jelikož měla společnost dlouhodobý zájem investovat i mimo území Slovenska, rozhodla se ucházet o areál ve Špindlerově Mlýně, ale také o areál v polských Tatrách. [Danešová 2015: 59] I přes veškerou snahu však Polsko neumožnilo tomuto cizímu investorovi zúčastnit se privatizace lanových drah. [www.motejlejskocdopole.com]

„Na podzim roku 2012 Český svaz tělesné výchovy (ČSTV) jako většinový vlastník lyžařského komplexu ve Špindlerově Mlýně na 20 let pronajal areál firmám Snowhill a Tatry Mountains Resorts za jednu miliardu.“ [Danešová 2015: 59] Roční nájemné skiareálu vychází na celkem 50 milionů korun včetně DPH. V rámci smlouvy

se nájemníci zavázali během dvaceti let investovat do skiareálu minimálně 800 milionů korun. Hlavní vizí společnosti je pak propojení dvou hlavních lyžařských areálů, které má obstarat chystaný záměr. [Danešová 2015: 60] Dnes Skiareál obsahuje cca 25 km upravených sjezdových tratí, 5 lanovek, 12 vleků a přepravní kapacitu více jak 18000 lidí za hodinu. [www.mestospindleruvmlyn.cz] Společnost Melida byla pro rok 2015 „opětovně v kategorizaci středisek, které provedl SPLV⁴¹ a společnost SITOUR, s.r.o., úspěšně vyhodnocena jako české PREMIUM středisko a jako jediná v České republice je držitelem nejvyššího ohodnocení již od roku 2002.“ [Hroneš 2018]

Obr. č. 15: Mapa aktuálního Skiareálu Špindlerův Mlýn

Zdroj: [www.skiareal.cz]

⁴¹ Zkratka SPLV představuje Svaz provozovatelů lanovek a vleků. Dnes již místo tohoto svazu funguje Asociace lanové dopravy. Asociace „je nezávislou, nepolitickou, samostatnou a nedotovanou organizací, která profesionálně sdružuje provozovatele lanové dopravy, podnikatele na horách a některé horské městské a obecní úřady.“ [www.aldr.cz]

2 METODOLOGICKÁ ČÁST

Metodologická část slouží v této diplomové práci zejména k popsání a zdůvodnění vybraných výzkumných metod, jejichž účelem je pomoci zodpovědět výzkumné otázky. Součástí této kapitoly je také připomenout cíl práce a výzkumné otázky, objasnit, jaké výzkumné metody budou ve výzkumu využity, vysvětlit, proč budou dané výzkumné metody využity a popsat způsob analýzy získaných dat.

2.1 Cíl práce a výzkumné otázky

Cílem mé diplomové práce bylo popsat některé okolnosti, které se týkají záměru propojit dva lyžařské areály ve Špindlerově Mlýně, konkrétně Svatý Petr a Medvědí. Zajímalo mě zejména, jak probíhá rozhodovací proces v případě tohoto záměru, jací aktéři se v procesu vyjednávání objevují, jaký mají na realizaci záměru názor jejich představitelé a co si o chystaném záměru myslí místní obyvatelé. Cílem se v zásadě stává zodpovězení výzkumných otázek, které jsem si položil za účelem zúžení zaměření na konkrétní oblasti.

Výzkumné otázky:

- 1) Jak probíhá rozhodovací proces v případě záměru propojit areály Svatý Petr a Medvědí?
- 2) Jací aktéři se v procesu rozhodování o realizaci záměru objevují?
- 3) Jsou rezidenti Špindlerova Mlýna více pro realizaci nebo proti realizaci záměru? Čím své postoje zdůvodňují?
- 4) Jaké jsou klady chystaného záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?
- 5) Jaké jsou zápory chystaného záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?

2.2 Typologie výzkumu a vybrané metody

Metody sběru dat v sociálních vědách se dají rozdělit na kvantitativní a kvalitativní. Ve své práci pracuji s oběma typy, a sice s polo-strukturovaným rozhovorem, který spadá pod metody kvalitativního výzkumu a dotazníkovým šetřením, které spadá pod metody kvantitativního výzkumu. Pro pochopení rozdílu mezi oběma typy výzkumu zde uvedu jejich krátkou charakteristiku.

2.2.1 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum je v sociálních vědách specifický tím, že využívá metod přírodních věd. Předpokládá se totiž, že se lidské chování dá alespoň do určité míry měřit, zaznamenávat a předvídat. V rámci kvantitativního výzkumu se běžně vychází z teoretických poznatků, na základě kterých se formulují hypotézy⁴². Pro zjištění, zda jsou hypotézy platné nebo nikoliv se provede např. měření. Na základě získaných dat se hypotézy otestují, čímž se dosáhne požadovaného zjištění, zda hypotéza je nebo není platná. Tím se ve finále zároveň ukáže, zda teorie, ze které se vychází, funguje i v praxi. Mezi hlavní metody sběru dat v kvantitativním výzkumu patří statistické šetření, experiment, strukturované pozorování a strukturované dotazníkové šetření. [Hendl 2005: 46; 48] Zpravidla se při kvantitativním výzkumu jedná o získání omezeného rozsahu informací od většího počtu respondentů (v závislosti na tom, na jak velkou populaci chceme výsledky následně vztáhnout). „Správně provedený kvantitativní výzkum poskytuje díky velmi silné standardizaci⁴³ vysokou míru reliability⁴⁴, na úkor relativně nízké míry validity⁴⁵, což je způsobeno zmíněnou silnou redukcí počtu informací i vztahů mezi nimi.“ [Linderová, Scholz, Munduch 2016: 47] V případě

⁴² Hypotéza je tvrzení o nějakém určitém jevu nebo situaci. Stanovuje se na začátku výzkumu. Na základě získaných dat se pak hypotéza potvrzuje nebo zamítá.

⁴³ Standardizace je „metodologický princip, který přispívá k zajištění objektivitu a komparability empirického zkoumání. V sociologickém výzkumu se uvažuje nejčastěji o standardizovaných dotaznících, interview, většinou v souvislosti s přesně formulovanými dotazy a instrukcemi a povinností tyto formulace a instrukce dodržet.“ [Buriánek 2017]

⁴⁴ Reliabilita = spolehlivost. Vyjadřuje přesnost měření „ve smyslu stálosti, absenci chyb vznikajících při opakovaném měření téhož jevu za stejných podmínek.“ [Buriánek 2018]

⁴⁵ Validita = platnost. „V nejširším smyslu je to požadavek relevance mezi předem stanoveným výzkumným cílem a skutečně dosaženými výzkumnými výsledky.“ [Vodáková 2018] Výzkum je platný, pokud jsme vyzkoumali opravdu to, co jsme chtěli vyzkoumat.

rozsáhlého dotazníkového šetření, u kterého chybí tazatel, pak může spíše docházet např. k nežádoucímu přikrášlování odpovědí ze strany respondenta či nepochopení některých otázek a v nejhorsím případě se vyplněného dotazníku výzkumník ani nemusí dočkat.

2.2.2 Kvalitativní výzkum

Kvalitativní výzkum býval a stále ještě někdy bývá v komerční sféře i na některých vysokých školách brán jako podřadnější doplněk k výzkumu kvantitativnímu. Až koncem 20. století se metodologové výzkumu začali shodovat na tom, že kvalitativní i kvantitativní vědecké přístupy jsou ve zkoumání sociální reality stejně důležité. [Linderová, Scholz, Munduch 2016: 56] „Síla kvalitativních dat spočívá v tom, že jsou přirozeně uspořádaná a popisují každodenní život. Vyznačují se lokální zakotveností a nejsou vytrhována z kontextu dění. Mají popisovat podrobnosti případu, vesměs za delší časový interval.“ [Hendl 2005: 161]

Kvalitativní výzkum se snaží zejména o hlubší porozumění určité sociální problematiky. Jedná se o ty případy, kdy je cílem zjistit podstatu, motivy nebo příčinu daného sociálního jevu. Oproti kvantitativnímu výzkumu se v tomto případě běžně zkoumá užší okruh populace, ze kterého je však získáváno velké množství dat. Nejčastěji kvalitativní výzkum probíhá tak, že si výzkumník vybere téma a k němu vymyslí výzkumné otázky. Poté se snaží odhalit a zanalyzovat jakékoliv informace, které by mohly pomoci k zodpovězení výzkumných otázek. Vyhledávání potřebných dat umožňují metody kvalitativního výzkumu, mezi které se řadí zejména pozorování, analýza textů a dokumentů, rozhovor a audio nebo video záznamy. [Hendl 2005: 50] Ze zjištění získaných pomocí kvalitativního výzkumu mohou vznikat nové teorie, které lze poté v některých případech plošně otestovat pomocí výzkumů kvantitativních. Kvalitativní výzkum se oproti kvantitativnímu vyznačuje nízkou mírou standardizace, nízkou mírou reliability, ale vysokou mírou validity.

2.2.3 Případová studie

Pro naplnění cílů diplomové práce jsem si určil jednu ze strategií výzkumu, která se nazývá případová studie. Účelem případové studie je podrobné zkoumání jednoho nebo několika případů a také jejich porozumění. Jejich detailním studiem je možné více pochopit složitější sociální jevy. [Sedláček 2007: 96-97] V mé diplomové práci se jedná

o vhodnou výzkumnou strategii, jelikož zkoumaným „objektem“ jsou okolnosti (proces rozhodování, aktéři, rezidenti města Špindlerův Mlýn, klady a zápory projektu), vztahující se k jednomu konkrétnímu záměru, jehož realizace by měla přinejmenším v dané lokalitě velký význam. „Základem případového šetření musí být sběr skutečných dat vztahujících se k objektu výzkumu (případu).“ [Sedláček 2007: 97] Výsledky získané z rozboru nasbíraných dat pak v mém případě mohou sloužit jako příklad toho, jak může vypadat proces rozhodování o záměru, který má za cíl něco velkého na území národního parku vybudovat. Schopnost aplikovat některá zjištění na obdobné případy je nakonec jedním z hlavních důvodů, proč se případové studie využívají. Ke zkoumání záměru z hledisek, která jsem si určil a jsou pro úspěšnost výzkumu nezbytná, jsem využil konkrétní výzkumné metody – rozhovor, dotazníkové šetření a analýzu dokumentů a internetových zdrojů.

2.2.4 Rozhovory

Rozhovor je nejčastěji používanou metodou sběru dat při kvalitativním výzkumu. Při výběru této výzkumné metody je důležité si nejprve určit, jakou využijeme míru standardizace. Podle této míry lze rozhovory rozdělit na hloubkové, strukturované a polo-strukturované.

Hloubkové rozhovory využívají nestandardizované dotazování respondenta pomocí otevřených otázek. Cílem je pochopit jednání respondentů a jejich konkrétní pohledy na určité situace a události. Zpravidla se klade jedna otázka na začátku rozhovoru a další otázky vznikají až na základě odpovědí respondenta. [Švaříček 2007: 159]

Strukturované rozhovory jsou do značné míry opakem hloubkových rozhovorů, jelikož využívají otázek uzavřených. Obsahují tedy principy kvantitativního výzkumu. V tomto typu rozhovoru „je přesné znění otázek a jejich pořadí dopředu dané a závazné. Tázající má při vedení interview minimální volnost.“ [Zel'ová 2002: 1] „Strukturovaný rozhovor umožňuje shromažďovat informace od více respondentů, hromadně je zpracovávat a porovnávat. Z výsledků se pak usuzují názory skupin, populací, které respondenti reprezentují.“ [Zel'ová 2002: 1] Strukturovaný rozhovor v podobě dotazníkového šetření jsem provedl na rezidentech Špindlerova Mlýna.

Polo-strukturované rozhovory jsou jakýmsi kompromisem mezi předchozími dvěma typy. Využívají se předpřipravené otázky na témata, o kterých se chce tazatel v rozhovoru dozvědět především, nicméně otázky lze během rozhovoru nezávisle přidávat podle odpovědí respondenta. Tuto variantu jsem využil při rozhovorech s aktéry rozhodovacího procesu, abych získal údaje, které jdou mezi sebou porovnávat, ale také proto, abych se mohl případně dozvědět i něco navíc.

2.2.4.1 Vybraná populace pro polo-strukturované rozhovory

Před výběrem populace jsem musel nejdříve zmapovat, jací aktéři se v procesu EIA objevují. V této části tedy popisují postupný průběh odhalování těchto aktérů. Nejprve jsem z dokumentace EIA o záměru propojit areály získal informaci o konkrétních záměrech dotčených územních samosprávných celcích a dotčených správních orgánech. Jejich výčet znázorňuje následující obrázek.

Obr. č. 16: Záměrem dotčené územní samosprávné celky a dotčené správní úřady

Dotčené územní samosprávné celky:

- 1) Královéhradecký kraj, odbor kancelář hejtmána, Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové – zde (bez přílohy)
- 2) Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2
- 3) Město Špindlerův Mlýn, Špindlerův Mlýn 173, 543 51 Špindlerův Mlýn
- 4) Obec Vítkovice, Vítkovice v Krkonoších 243, 512 38 Vítkovice

Dotčené správní úřady:

- 1) Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje, Habrmanova 19, 501 01 Hradec Králové
- 2) Krajská hygienická stanice Libereckého kraje, Husova 64, 460 31 Liberec
- 3) Krajský úřad Libereckého kraje, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec
- 4) ČIŽP, Oblastní inspektorát Hradec Králové, Resslova 1229, 500 02 Hradec Králové
- 5) ČIŽP, Oblastní inspektorát Liberec, Tř. 1. Máje 26, 460 01 Liberec
- 6) Obecní úřad Vítkovice, Vítkovice v Krkonoších 243, 512 38 Vítkovice
- 7) Městský úřad Špindlerův Mlýn, Špindlerův Mlýn 173, 543 51 Špindlerův Mlýn
- 8) Městský úřad Jilemnice, Masarykovo nám. 82, 514 01 Jilemnice
- 9) Městský úřad Vrchlabí, Zámek 1, 543 01 Vrchlabí
- 10) Správa KRMAP, Dobrovského 3, 543 01 Vrchlabí

Zdroj: [Poláková 2018: 2]

Vzhledem k tomu, že se záměr nachází na katastrálním území města Špindlerův Mlýn a obce Vítkovice v Krkonoších, bylo pro mě jasnou volbou oslovit někoho z těchto obcí, kdo by byl dostatečně erudovaný se mnou vést rozhovor na téma propojení areálů. Za město Špindlerův Mlýn se mnou byl ochotný udělat rozhovor

starosta města Vladimír Staruch a za obec Vítkovice v Krkonoších osoba, která si přála zůstat v anonymitě.

Záměr se dále dotýká příslušných krajů, ve kterých se město a obec nachází, tedy Libereckého a Královéhradeckého. Oslovit přímo oba kraje jsem neshledával pro svůj výzkum jako důležité, jelikož v procesu mají spíše zastřešující charakter. Za významnější považuji informace přímo od představitelů samospráv města a obce, kteří se podíleli na tvorbě vlastních územních plánů, do kterých byl záměr zahrnut, a pro jejichž spravované území by realizace propojení měla mít pravděpodobně značné dopady.

Z dotčených správních úřadů jsem oslovil pouze Správu KRNAP. Rozhovor nakonec proběhl přímo s ředitelem Správy KRNAP Robinem Böhnischem. Vzhledem k povaze mého výzkumu, který je koncipován jako společenskovední výzkum názorů aktérů a obyvatel, nikoliv jako technologický výzkum provedení záměru, vyloučil jsem z kontaktování obě Krajské hygienické stanice a Českou inspekci životního prostředí. Reprezentaci Obecního úřadu Vítkovice a Městského úřadu Špindlerův Mlýn automaticky splnily již zmíněné osoby, se kterými jsem dělal rozhovor. Městský úřad Jilemnice a Městský úřad Vrchlabí jsem neoslovil, jelikož se jedná pouze o úřady měst, pod jejichž rozšířenou působnost spadají obec Vítkovice v Krkonoších a město Špindlerův Mlýn. Opět tedy stejně jako kraje plní pouze jistý zastřešující charakter, a nemají tedy pro mě takový význam.

Mimo dotčené územní samosprávné celky a správní orgány jsem dále oslovil Svazek měst a obcí Krkonoše⁴⁶, jehož posláním je rozvoj „cestovního ruchu k všestranné podpoře předpokladů pro plnohodnotný život obyvatel Krkonoš.“ [www.krkonoše.eu] Domníval jsem se, že by k tématu propojení areálů někdo ze Svazku měl co říci, což se také potvrdilo. S rozhovorem souhlasil přímo aktuální předseda Svazku Jan Sobotka, který je zároveň starostou města Vrchlabí a senátorem za volební obvod č. 39⁴⁷. Hlavním aktérem vyjednávání je bezpochyby oznamovatel

⁴⁶ Zvláštní pozornost pak Svazek věnuje „rozvoji cestovního ruchu, jako jednomu z pilířů místní ekonomické stability, který má i mimořádnou perspektivu. Svazek se soustředí především na řešení souvisejících problémů, které mají celokrkonošský dosah. Pracovní tým tvoří vedení členských měst a obcí a interní i externí pracovníci Svazku. Společně vedou, vytváří, koordinují a pečují o celokrkonošské projekty, společnou propagaci a rozvoj cestovního ruchu v turistickém regionu.“ [www.krkonoše.eu]

⁴⁷ Do obvodu patří celý okres Trutnov, severní část okresu Náchod, ohraničená na jihu obcemi Teplice nad Metují, Jetřichov, Hynčice a Meziměstí. [www.senat.cz]

záměru, tedy společnost Melida, která s návrhem přišla. V tomto případě mi bylo umožněno provést rozhovor přímo s ředitelem Skiareálu Špindlerův Mlýn René Hronešem.

Dále jsem pátral po zmínce o nějakém spolku nebo organizaci, která se propojením areálů zabývá nebo se k němu vyjadřuje. Žádnou stopu jsem však nenašel, a proto jsem se rozhodl, že kontaktuji ekologické organizace působící v České republice, a přímo se jich zeptám, zda tento záměr nějak řeší. Jmenovitě jsem oslovil Český svaz ochránců přírody, Greenpeace, Děti Země, Arnika a Hnutí Duha. Ukázalo se, že žádná z těchto organizací se propojením nezabývá a pravděpodobně se jím dle odpovědí ani zabývat nebude.

Na základě tohoto zjištění jsem se rozhodl, že zkusím nějaké jiné spolky nebo organizace odhalit metodou sněhové koule tím, že se budu ptát přímo osob, které svolili k provedení rozhovoru. Nikdo z oslovených lidí však o žádném konkrétním spolku či organizaci informace neměl. Dostal jsem pouze jeden tip, a sice kontaktovat sousední Svazek obcí Východní Krkonoše s tím, že by také mohl mít k tématu co říct. Propojení areálů se však jejich území netýká, a proto jsem u nich nakonec nepochodil. Výsledným zjištěním tedy je, že k záměru propojit areály se zatím žádné ekologické spolky a organizace nevyjadřují. Je otázkou, zda tomu bude jinak v případě, že závazné stanovisko EIA bude ve finále souhlasné a pokročí se do navazujícího řízení.

Celkem jsem tedy provedl rozhovor s pěti klíčovými osobami⁴⁸ – představitelem obce Vítkovice v Krkonoších, starostou města Špindlerův Mlýn, ředitelem Správy KRNAP, předsedou Svazku měst a obcí Krkonoše a ředitelem Skiareálu Špindlerův Mlýn. Všechny osoby byly v problematice propojení areálů dostatečně erudované a byly mi schopny sdělit své názory. Všechny rozhovory byly po souhlasu respondentů nahrány na diktafon. Celková délka rozhovorů se pohybovala mezi 30-60 minutami. Přepsané rozhovory jsem se rozhodl na doporučení vedoucího práce nezveřejňovat.⁴⁹

⁴⁸ Mezi prvním a posledním rozhovorem neuplynula doba větší než 30 dní. Se všemi respondenty jsem se sešel během měsíce května nebo června roku 2019.

⁴⁹ Výpovědi respondentů jsem svými slovy přetlumočil v kapitole č. 3.4. V případě vážného zpochybnění získaných dat z rozhovorů, jsem schopen tyto rozhovory doložit.

2.2.4.2 Otázky k polo-strukturovaným rozhovorům

Otázky jsem pro rozhovory koncipoval tak, aby postupně rozváděly problematiku záměru s ohledem na to, abych získal potřebné informace pro zodpovězení výzkumných otázek. Pro každého respondenta jsem zpočátku vytvořil individuální kostru otázek, která však později prošla menšími změnami na základě informací od ostatních respondentů, s kterými jsem mohl provést rozhovor o něco dříve. Některé otázky však i přesto byly pro všechny respondenty s určitými modifikacemi totožné. Odpovědi respondentů na tyto společné otázky a také jejich názory na témata, kterých se otázky dotýkají, jsou zpracované v praktické části diplomové práce v kapitole 3.4.

2.2.5 Dotazníkové šetření

Strukturované dotazníkové šetření je metodou kvantitativního výzkumu, která využívá stejného principu, jako strukturovaný rozhovor. Rozdíl je ten, že při dotazníkovém šetření nemusí být při vyplňování dotazníku přítomen sám tazatel. Takový dotazník může mít např. formu elektronickou či tištěnou. Otázky je potřeba vytvářet tak, aby bylo jasné, na co se ptáme a co chceme zjistit. Jelikož jsem si vybral dotazníkové šetření, které je prováděno formou rozhovoru, bylo pro mě výhodou, že případné nejasnosti ohledně kladených otázek jsem mohl respondentům dovysvětlit přímo na místě. Výhodou je, že pokud tazatel na respondenty udělá dobrý dojem, sníží se tím i šance, že by si vymýšleli odpovědi, které nejsou pravdivé. Vzhledem k většinou příjemnému průběhu rozhovorů se domnívám, že jsem z této výhody ve svém výzkumu sám těžil.

2.2.5.1 Vybraná populace pro dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření bylo prováděno v květnu roku 2019 ve Špindlerově Mlýně na lidech, kteří v něm mají trvalé bydliště. Jelikož má město aktuálně zhruba 1119⁵⁰ obyvatel, rozhodl jsem se provést šetření na 50 rezidentech, aby měl výzkum alespoň nějakou vypovídající hodnotu. Z důvodů finanční a časové náročnosti jsem vyloučil provádět šetření rozsáhlejšího charakteru, byť by pak vypovídající hodnota byla mnohem vyšší.

⁵⁰ Jedná se o údaj z konce roku 2018 [www.czso.cz]

Pro získání respondentů jsem si vybral oblast Bedřichova a centra Špindlerova Mlýna. Šetření bylo prováděno ve dvou po sobě jdoucích všedních dnech, vždy kolem poledne. Abych zjistil, kdo je rezidentem města, musel jsem lidi nejprve kontaktovat. Efektivní se ukázaly dva způsoby kontaktování lidí, a sice oslovování kolemjdoucích na ulici, kteří se shodou okolností ocitli v mé blízkosti, a zvonění na náhodné lidi přímo v místě jejich bydliště. V případě oslovování lidí na ulici došlo v některých případech k tomu, že dotyčný byl turista nebo ve městě pouze pracoval, a tak do kategorie rezidentů nepatřil. Nejspolehlivějším způsobem kontaktování rezidentů se tedy ukázalo přímo zvonění na jejich byt, ale i přesto jsem v oslovování kolemjdoucích pokračoval. Ve většině případů na zvonění nikdo nereagoval a v případě větších bytových domů někdy rozhovor neprobíhal osobně, ale skrze integrované hlasové zařízení umístěné u vchodových dveří. Celkově byli lidé ve městě vstřícní a ochotní vyhovět. Pokud jsem už s rezidentem Špindlerova Mlýna hovořil, vždy se mnou po představení výzkumu dotazník vyplnil.

2.2.5.2 Otázky k dotazníkovému šetření

Od respondentů jsem nejprve zjišťoval základní údaje, konkrétně pohlaví, věk, délku trvalého bydlení a pracovní stav.

Tabulka č. 4: Základní údaje o respondentech

Základní údaje					
Pohlaví	Muž	Žena			
Věk (roky)	15 - 30	31 - 50	51 - 70	71 a více	
Délka trvalého bydlení (roky)	0-20	21-60	61 a více		
Pracovní stav	Zaměstnaný	Nezaměstnaný	Důchodce	Handicapovaný neschopný práce	Student

Zdroj: Vlastní tvorba

Následně jsem se respondentů ptal, zda o chystaném záměru propojit areály Svatý Petr a Medvědin vědí, zda jsou nebo nejsou pro jeho realizaci, jaké k tomu mají důvody a také, zda v zimě ve Špindlerově Mlýně lyžují. Přišlo mi totiž jako zajímavé

zjistit, jestli se výpovědi u lidí, kteří lyžují a těch, kteří nelyžují, budou v názorech na realizaci záměru rozcházet.

Tabulka č. 5: Konkrétní dotazníkové otázky

Otázky					
Víte o záměru propojit areály Svatý Petr a Medvědí?	ANO	NE			
Jste pro jeho realizaci?	Určitě ano	Spíše ano	Je mi to jedno	Spíše ne	Určitě ne
Proč ANO?					
Proč NE?					
Lyžujete v zimě v ŠM?	Velmi často	Občas	Výjimečně	Nelyžuji	

Zdroj: Vlastní tvorba

2.2.5.3 Hypotézy

Pro dotazníkové šetření jsem si jako bonus určil tyto dvě hypotézy:

- 1) Důchodci budou více proti realizaci záměru než pro realizaci záměru.
- 2) Lidé, co nelyžují, budou více proti realizaci záměru než pro realizaci záměru.

První hypotézu jsem vytvořil na základě vlastní domněnky, že starší populace, v tomto případě důchodci, z propojení areálů nebudou mít takový užitek, protože ho sami v zimě nebudou k lyžování využívat. Taktéž jsem předpokládal, že se budou k modernizacím a změnám ve městě stavět konzervativněji a takovýto velký počín hodnotit spíše negativně. Druhá hypotéza částečně souvisí s tou první, je však cílená na všechny generace dohromady. Lze se domnívat, že lidé, kteří nelyžují, nebudou mít k realizaci propojení takový vztah, a budou se k němu stavět spíše negativně.

2.2.6 Analýza dokumentů a internetových zdrojů

Dokumenty mohou tvořit jediný datový podklad studie nebo doplňují data získaná pozorováním a rozhovory. Za dokumenty se považují taková data, která vznikla v minulosti, byla pořízena někým jiným než výzkumníkem a pro jiný účel, než jaký má aktuální výzkum. Tyto zdroje dat jsou tedy již vytvořené, ale je potřeba je pro výzkum nejprve vyhledat. [Hendl 2005: 204] Ve své diplomové práci jsem pro praktickou část některé informace čerpal z dokumentů významných pro probíhající posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA), internetových zdrojů a jiných bakalářských a diplomových prací, kde se o tématu propojení areálů také hovoří. Proces EIA jsem zmapoval do data 28. 6. 2019. Důležitá pro mě byla především samotná dokumentace EIA, díky které jsem mohl v praktické části popsat, jakou podobu a dopady by měl záměr konkrétně mít. Za důležité považuji zdroje, ze kterých jsem čerpal informace o historii chystaného propojení areálů. O propojení areálů se totiž usiluje již zhruba 12 let.

2.3 Způsob analýzy získaných dat

Pro získání informací, které pomohou zodpovědět výzkumné otázky je potřeba data nejen nasbírat, ale také patřičně analyzovat. V následujících dvou kapitolách popisují způsob analýzy rozhovorů a dotazníků.

2.3.1 Analýza rozhovorů v Atlas TI 7

Získané rozhovory jsem nejprve přepsal do textové podoby s pomocí programu Listen N Write Free, který mi umožnil zpomalit přehrávání tak, abych při prepisování stíhal poslouchat a zároveň psát text. Rozhovory jsem nejprve přepsal doslovně a poté je upravil tak, aby věty, které obsahovaly, nebyly tak kostrbaté. V mém případě totiž není cílem hodnotit či rozebírat způsob mluvy respondentů, ale jde mi o to zachytit a popsat názory konkrétních aktérů. Došlo tedy i k odstranění vyloženě přebytečných slůvek, jejichž absence nemá na význam textu vliv. Přepsané rozhovory jsem na závěr z etických důvodů podrobil jazykově pravopisné korektuře.

Takto upravené rozhovory jsem poté podrobil analýze v programu Atlas TI 7, jenž mi umožnil přehledně kódovat pasáže, ve kterých se respondenti dotkli témat, která

jsou pro mě důležitá. Zjištěné poznatky z rozhovorů jsem následně využil k tvorbě kapitoly 3.4.

2.3.2 Analýza dotazníků v SPSS

SPSS je statistický program hojně využívaný především sociology. Běžně se využívá při analýze většího počtu kvantitativních dat. I přesto, že jsem pracoval pouze s daty od padesáti respondentů, mi tento program díky svým funkcím práci usnadnil. Ke každému respondentovi jsem v programu přiřadil hodnoty zjištěné z dotazníkového šetření. Výhoda programu pak spočívala zejména ve snadném vytvoření tabulek, které přehledně znázornily vztahy mezi různými proměnnými, např. věkem a aktivitou v lyžování.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

V praktické části se zabývám již konkrétními daty získanými pomocí výzkumných metod. Cílem této části je zejména rozebrat a popsat zjištění, která můj výzkum přinesl a současně tak zodpovědět výzkumné otázky. Nejprve podrobněji představuji čtenářům chystaný záměr propojit lyžařské areály, poté hovořím o tom, jací aktéři se v rozhodovacím procesu objevují, dále předkládám a komentuji výsledky z dotazníkového šetření a poté rozebírám některé informace a názory získané z rozhovorů s představiteli aktérů procesu EIA. V diskuzi pak rozebírám nedostatky a přednosti související s provedeným výzkumem a také v ní srovnávám dosažené výsledky s údaji z jiné diplomové práce, která se propojením areálů částečně zabývala.

3.1 Propojení areálů Svatý Petr a Medvědí

3.1.1 Počátky snahy o propojení areálů

Informace k této kapitole jsem čerpal především ze zdrojů, které jsou volně dostupné na internetu. Jedná se zejména o dokumenty týkající se procesu EIA a již obhájené bakalářské a diplomové práce, ve kterých bylo téma propojení areálu zmiňováno.

Jak správně říká Vágnerová, „areály Špindlerova Mlýna jsou v současnosti propojeny pravidelnými linkami skibusu. Nevýhodou jsou především hodinové, někdy i delší, časové prodlevy mezi odjezdy autobusů. Proto pokud se chce lyžař dostat z jednoho areálu do druhého, musí počítat alespoň s hodinou, než se postaví znovu na lyže.“ [Vágnerová 2014: 86] Vidina toho, že by bylo možné lyžovat napříč oběma areály, je tedy pro návštěvníky, ale i Skiareál Špindlerův Mlýn (dále jen ŠM) pochopitelně velmi lákavá. V roce 2006 byl oficiálně schválen záměr pořízení nového územního plánu města ŠM, na který zareagovala společnost Skiareál Špindlerův Mlýn a.s. s návrhem propojit protilehlé kopce a rozšířit skiareál o další sjezdové dráhy a lanovky. [Vágnerová 2014: 86] Nejde tu však o pouhou modernizaci. Provozovatelé

Skiareálu ŠM chtěli především zamezit vzniku dlouhých front milovníků sjezdového lyžování, které se tvoří u lanových drah v nejvytíženější zimní týdny a dále rozptýlit lyžaře mezi stávající a nové sjezdové tratě. Hovořilo se o prodloužení celkové délky tratí ze stávajících cca 25 km až na dvojnásobek, tedy 50 km. [Šebková 2016: 28]

Návrh na vybudování skiterminálu, který by umožňoval propojit hlavní dva areály Medvědí a Svatý Petr padl v ŠM dle slov současného ředitele Skiareálu ŠM již v roce 2005. Poté začala práce na oznámení záměru, které vzniklo v roce 2007, ale k jehož zveřejnění došlo až v roce 2008. Tehdy se ještě o propojení snažila samotná společnost Skiareál Špindlerův Mlýn a.s. v čele s ředitelem Jiřím Beranem. Projekt pomohla navrhnout architektonická společnost ATIP a.s. [Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. 2007: 5] Už tehdy byl záměr posuzován⁵¹ v rámci EIA a současně také v rámci hodnocení vlivů záměru na Evropsky významné lokality a ptačí oblasti soustavy NATURA 2000, podle zákona č. 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

V oznámení záměru od Skiareálu ŠM stálo, že „realizace záměru představuje výstavbu nových 4 lyžařských sjezdových tratí a to jak na svazích Medvědína tak Plání – tedy lokalit; které jsou již využívány především pro sjezdové lyžování. Součástí realizace jsou i úpravy stávajících tratí v oblasti Medvědína tak, aby odpovídaly bezpečnému pohybu lyžujících osob. K těmto tratím se plánuje stavba nových lyžařských transportních zařízení – 4 lanovek, 3 vleků a zkrácení 2 stávajících vleků. Zásadní součástí záměru je vybudování skiterminálu, jako klíčové stavby záměru s centrálním parkovacím domem, nástupními stanicemi lanovek na Medvědí a Plání a zázemím pro návštěvníky (sociální zařízení, restaurace). Dále je plánována přestavba objektu současné vrcholové stanice lanovky (s restaurací) ŠM – Medvědí.“ [Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. 2007: 6] V této době se ještě uvažovalo o tom, že by terminál obsahoval čtyřpodlažní parkoviště s kapacitou 493 osobních aut. Dalších 14 parkovacích míst by bylo mimo objekt. [Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. 2007: 12]

⁵¹ Posuzován byl obligatorně. To znamená, že se jedná o záměr, který vždy musí projít procesem EIA.

Obr. č. 17: Vizualizace lyžařského terminálu

Zdroj: [Čermák 2010: 50]

Reakce Správy KRNAP na záměr propojit areály se ukázaly jako negativní. Správa KRNAP se domnívala, že by rozšíření Skiareálu ŠM mohlo mít negativní vliv na Ptačí oblast Krkonoše a na Evropsky významnou lokalitu Krkonoše. [Vágnerová 2014: 87] „Na základě tohoto stanoviska Správy KRNAP nechalo město ŠM zpracovat hodnocení SEA a také hodnocení významnosti vlivů územního plánu na evropsky významné lokality a ptačí oblasti neboli naturové vyhodnocení.“ [Vágnerová 2014: 87] Konečné naturové hodnocení zjistilo, že by rozšíření Skiareálu ŠM opravdu mělo významný negativní vliv na Ptačí oblast Krkonoše a Evropsky významnou lokalitu Krkonoše. [Mrlíková 2007: 57] K oznámení záměru se vyjádřilo mnoho dotčených územních a správních orgánů, kde opět převládaly spíše skeptické pohledy a požadavky na dopracování oblastí, které byly shledány jako nedostatečně zpracované. [Honová 2008] Tím „začalo období diskuzí, řešení, předkládání variant a možností, jak by tento projekt mohl být zrealizován, aniž by výrazně narušil přírodní hodnoty Krkonošského národního parku. Ochránářům se plány místního skiareálu nelíbily. Zejména proto, že záměr překračuje hranice méně chráněného území ŠM a tvrdě zasahuje do národního parku. Město, Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. i Správu Krkonošského národního parku čekalo období náročných jednání, která nejednou skočila zamítnutím.“ [Vágnerová

2014: 87] V roce 2013 nakonec sám oznamovatel záměru požádal o ukončení procesu EIA.

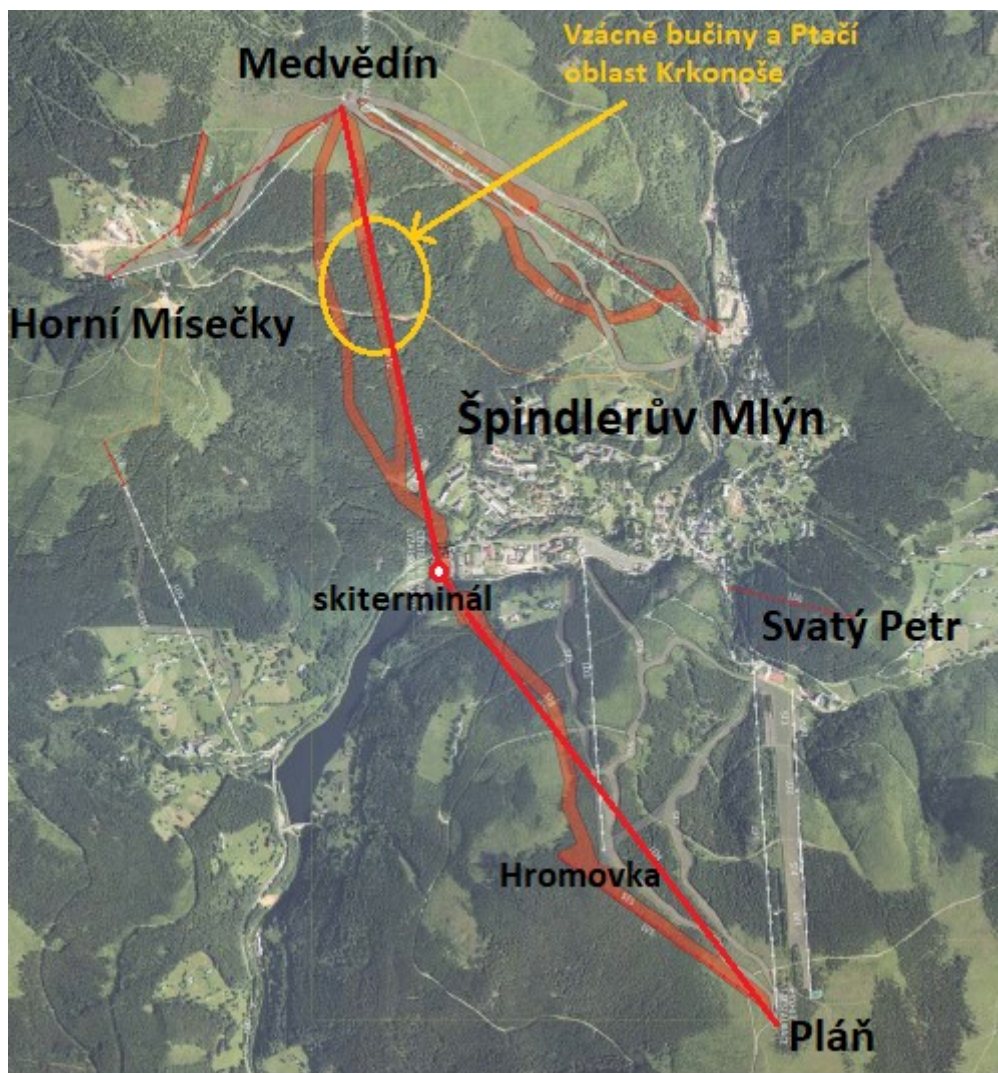
Skiareál ŠM (tentokrát již v rukou společnosti Melida) znovu oznámil záměr o propojení areálů Svatý Petr a Medvědin v březnu roku 2017. Mimo opakovanou kritiku ze Správy KRNAP, že by záměr negativně ovlivnil Evropsky významnou lokalitu Krkonoše a Ptačí oblast Krkonoše, byl také v některých aspektech shledán rozpor s územním plánem ŠM z roku 2011 a jeho změn z roku 2016. [Melida, a.s. 2017: 71] Opět se k oznámení vyjádřily dotčené územní a správní orgány, které požadovaly zpracovat dokumentaci především s důrazem na oblast ochrany přírody, oblast ochrany před hlukem, oblast nakládání s odpady a na oblast ochrany vod. [Hejduk 2017] Nevím úplně proč, ale z nějakého důvodu byl pak na žádost Melidy na začátku března roku 2018 proces EIA ukončen. [Hejduk 2018] Trvalo však jen pár dní, než se v procesu EIA začalo pokračovat.

3.1.2 Aktuální snaha o propojení areálů

Poslední proces EIA, ten aktuální, začal ještě tentýž měsíc, co předchozí skončil, tedy opět v březnu roku 2018. Nejedná se však o úplně nový začátek, ale svým způsobem pouze o pokračování, kdy společnost Melida nechala na základě připomínek dotčených správních orgánů v rámci již provedeného zjišťovacího řízení z roku 2017 vypracovat dokumentaci⁵². V následujících obrázcích č. 2 a 3 je znázorněn rozdíl mezi záměrem z roku 2007 a z roku 2018.

⁵² Zpracovatelem dokumentace se stal Ondřej Bílek RNDr., „držitel autorizace ke zpracování dokumentace a posudku podle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“ [Bílek, dokumentace záměru 2018: 2]

Obr. č. 18: Varianta propojení areálů z roku 2007⁵³

Zdroj: [Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. 2007: 9, vlastní úprava]

Tato varianta počítala s vedením nových sjezdových a lanových drah od skiterminálu až na vršek Medvědína a na Pláň. Byla však napadána ze strany Správy KRNAP zejména z důvodu výskytu Ptačí oblasti Krkonoše, např. lejska malého či tetřívka obecného a vzácných bučin v místech mezi skiterminálem a horní stanicí lanové dráhy na Medvědínu. V této verzi je také znázorněný záměr vybudovat repasovanou lanovou dráhu v trase Horní Mísečky – Medvědín, spolu s rozšířením přilehlých sjezdových tratí. K realizaci tohoto záměru došlo ještě před schválením

⁵³ Méně výrazné červené plochy na obrázku symbolizuje návrh nových sjezdovek. Červené výraznější čáry pak nové lanovky a vleky. Žluté kolečko přibližně ilustruje problémovou oblast výskytu vzácných bučin a Ptačí oblasti Krkonoše.

celkového propojení již v roce 2017. Nejnovější varianta propojení areálů z roku 2018 se snaží vyjít vstříc připomínkám ochránců přírody a vyhýbá se kritickým oblastem Evropsky významné lokality Krkonoše a Ptačí oblasti Krkonoše. Hlavní změnou proti variantě z roku 2007 je tedy změna vedení trasy pro nové sjezdové a lanové dráhy.

Obr. č. 19: Varianta propojení areálů z roku 2018⁵⁴

Zdroj: [Bílek, dokumentace záměru 2018: 23, vlastní úprava]

Na straně Medvědína povede nově lanovka pouze do půlky kopce, sjezdová dráha dokonce ještě o něco níže. Na straně Pláně lanovka a sjezdovka nepovede až na vrchol, ale pouze na Hromovku.

⁵⁴ Žluté plochy na obrázku symbolizují návrh nových sjezdovek a rozšíření stávajících sjezdovek. Úzké červené čáry symbolizují nové lanové dráhy.

Tato poslední varianta je podle slov starosty ŠM již plně v souladu s územním plánem města ŠM. Záměr se poprvé dostal do fáze, kdy je zpracováno nejen oznámení záměru, ale přímo dokumentace záměru, na kterou je nutno dle zákona o posuzování vlivů záměrů na životní prostředí zpracovat odborný posudek. Pověřenou osobou, která posudek na dokumentaci zpracovává, je Milan Macháček.⁵⁵ [www.cenia.cz] Oznamovatel byl povinen na vlastní náklady poskytnout zpracovateli posudku podklady, které byly použity pro zpracování dokumentace a další údaje nezbytné pro zpracování posudku. [Zákon č. 100/2001 Sb.]

K dokumentaci se vyjádřili dotčené správní orgány a zpracovatel posudku. Tato vyjádření dotčených správních orgánů lze vyčíst z poslední přepracované verze dokumentace, která je dostupná k nahlédnutí pro veřejnost na portálu české informační agentury životního prostředí CENIA. Na základě doporučení zpracovatele posudku a veškerých připomínek a požadavků obsažených ve vyjádřeních k dokumentaci byla v květnu roku 2018 dokumentace oznamovateli záměru navrácena k doplnění. [Poláková 2018: 2] Velkým posunem směrem blíže k realizaci záměru je fakt, že naturové hodnocení neshledává, že by aktuální varianta měla významné negativní vlivy na celistvost Evropsky významné lokality Krkonoše a Ptačí oblasti Krkonoše. Po zveřejnění přepracované dokumentace v srpnu roku 2018 však byly opět shledány některé nedostatky a dokumentace byla v září roku 2018 na základě doporučení zpracovatele posudku a vyjádření dotčených správních orgánů již podruhé navrácena oznamovateli k dopracování. Poslední verzi je dokumentace vytvořená v únoru 2019 a zveřejněná 18. března 2019, ke které již nebyly žádné větší připomínky. Z rozhovoru se všemi pěti osobami vyplynulo, že tato poslední přepracovaná verze dokumentace záměru je výsledným kompromisem mezi ochránci přírody a Skiareálem ŠM.

Po mnoha letech vyjednávání se tak Skiareál ŠM a Správa KRNAP dokázaly dohodnout na variantě propojení areálů, kterou akceptují obě strany. Ředitel Skiareálu však podotýká, že jde o nejhorší variantu pro Skiareál z hlediska ekonomických aspektů, ale na druhou stranu o variantu, která zajišťuje nejvyšší ochranu přírody.

⁵⁵ Posudek nakonec zpracoval Milan Macháček 24. září 2019. Zveřejněn byl na oficiálních stránkách portálu agentury životního prostředí CENIA 30. října 2019. V rámci posudku jsou některé pasáže z poslední verze dokumentace doplněny nebo upraveny. Na základě posudku bylo oficiálně 29. října vydáno a 30. října 2019 zveřejněno závazné stanovisko EIA Krajským úřadem Královéhradeckého kraje. Toto závazné stanovisko bylo souhlasné. [Černošek, závazné stanovisko 2019]

Netrvalo to tolik let pouze kvůli složitým vyjednáváním mezi zainteresovanými stranami, ale i kvůli nutnosti vytvořit nový územní plán ŠM tak, aby do něj byly záměr a s ním spojené úpravy zahrnuty. Územní plán také musel nejprve úspěšně projít procesem SEA, tedy posuzováním vlivu koncepce na životní prostředí, což také vedlo k určité prodlevě. Podle slov ředitele Skiareálu ŠM je aktuálně záměr ve fázi, kdy je zpracováván nezávislý odborný posudek na dokumentaci.⁵⁶ Předběžně se všech 5 dotázaných osob domnívá, že tato varianta procesem EIA projde a bude možno pokračovat v procesu v navazujícím řízení, které by zahrnovalo vydání hned několika rozhodnutí. Konkrétně by se jednalo o územní rozhodnutí o umístění stavby, stavební povolení pro výstavbu parkovacího terminálu, stavební povolení pro výstavbu nových lyžařských drah a vodoprávní povolení pro výstavbu vodních děl a odběr vody. K povolení stavby jímacího objektu pak bude nutné závazné stanovisko k činnosti prováděné hornickým způsobem. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 47]

3.1.3 Pravděpodobná finální podoba záměru

Údaje k této kapitole jsem čerpal z poslední přepracované verze dokumentace záměru. V samotné dokumentaci jsou rozebírány dvě varianty záměru, kde varianta druhá je v mnoha ohledech přísnější a snaží se o maximalizaci snížení dopadů na životní prostředí. Dle finálního závěru dokumentace lze doporučit k realizaci pouze variantu druhou, protože ve variantě první má posuzovaný záměr významný negativní vliv na lokality soustavy Natura 2000. S ohledem na tuto skutečnost v této kapitole a následně podkapitole dále hovořím pouze o druhé variantě propojení.

Mezi hlavní aspekty záměru patří vybudování lyžařského terminálu P1 s parkovacím domem, dvě lanové dráhy, nové sjezdové trati, popřípadě rozšíření nebo propojení stávajících a infrastruktura pro zasněžování (včetně čerpací stanice a objektu na odebírání vody z přehrady Labská). Budova parkovacího domu by se měla skládat ze dvou podlaží, přičemž v tom dolním bude nejen kryté parkoviště se 161 parkovacími místy, ale i servis, půjčovna a také sociální zařízení. Spolu s dojezdovou plochou sjezdovek z lyžařských areálů Svatého Petra a Medvědína se má na střeše parkoviště nacházet i občerstvení, prodejna se sportovním vybavením a pokladny. Kromě toho zde

⁵⁶ Připomínám, že se v té době jednalo o období května až června roku 2019. Jak je psáno v přechozí poznámce pod čarou, posudek byl zpracován 24. září a zveřejněn 30. října 2019.

bude k dispozici dalších 65 parkovacích míst. Na střešní konstrukci terminálu pak mohou zákazníci využít relaxační zónu v podobě terasy. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 25] Zásadním rozdílem oproti záměru z roku 2008 je zde koncept objektu terminálu. Tehdy byl parkovací dům navrhován jako 4 podlažní objekt s jedním podzemním podlažím. V terminálu se mělo nacházet 493 stání pro osobní automobily a mimo objekt 14 stání. Oproti současnému návrhu, kde má terminál podobu dvoupodlažního domu s 246 parkovacími místy je to poměrně velký rozdíl.

Co se týká nových lanových drah, tak lanovka vedená z lyžařského terminálu na Medvědín by měla být kabinková, desetimístná a náleží k ní tyto parametry: přepravní kapacita: 1750 osob/hod., dopravní rychlost: 6m/s, šikmá délka: 1511,62 m, převýšení: 318,3 m, počet vozů: 30. Druhá lanovka, vedoucí z lyžařského terminálu na Hromovku, by měla být sedačková, šestimístná a náleží k ní tyto parametry: přepravní kapacita: 2400 osob/hod., dopravní rychlost: 6m/s, šikmá délka: 1402,52 m, převýšení 335,95 m, počet vozů: 57. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 25]

Pokud jde o všechny nově budované sjezdové tratě, tak jejich provoz by měl být veden pouze v denní době a tratě tak díky tomu nebudou potřebovat umělé osvětlení. Celkem by pro realizaci sjezdovek bylo nutné zabrat 20,01 ha ploch, které patří mezi pozemky určené k plnění funkcí lesa. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 27] V případě záměru z roku 2008 se počítalo se zábořem 56,21 ha těchto ploch. Nároky na zábor pozemků určených k plnění funkcí lesa se tedy výrazně snížily, a to téměř o dvě třetiny. [Skiareál Špindlerův Mlýn, a.s. 2007: 7]

Nové projekty zasněžování a další infrastruktury si vyžádají taky svůj zásah do území. Bude potřeba vybudovat zejména nové rozvody inženýrských sítí po jednotlivých sjezdovkách a cestách a napojení na zdroje energie a vody. Samozřejmostí jsou pak areálové rozvody pitné vody a splaškové kanalizace k obslužným objektům dolních stanic a zázemí. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 28]

Obr. č. 20: Modelová vizualizace lyžařského terminálu s parkovacím domem P1

Autor: Skiareál ŠM; Zdroj: [www.idnes.cz]

Obr. č. 21: Modelová vizualizace lyžařského terminálu s parkovacím domem P1

Autor: Skiareál ŠM; Zdroj: [www.idnes.cz]

3.1.3.1 Předpokládané dopady záměru dle dokumentace záměru z 18. 3. 2019

Součástí dokumentace záměru je i podrobná analýza možných pozitivních a negativních dopadů. Z každé kategorie jsem provedl pro informaci menší výtah a některé pasáže doplnil citacemi od autorů, o kterých jsem psal již v teoretické části.

„Za složky životního prostředí, které mohou být záměrem nejvíce ovlivněny, lze dle dokumentace považovat především půdní fond (zejména lesní, resp. pozemky určené k plnění funkcí lesa), dále biotu (flóru, vegetaci a faunu), a to včetně některých předmětů ochrany lokalit Natura 2000. Potenciálně významně ovlivněný může být odtokový režim území, a to jak v souvislosti s rozsáhlým odlesněním a terénními úpravami, tak případně i v důsledku uvažovaného rozšíření technicky zasněžovaných sjezdovek o cca 30 ha ploch, a s tím souvisejícími požadavky na odběr vody z Labe.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 83]

Fauna a flóra

„Celkově je vliv na faunu a flóru hodnocen jako významný, neboť dojde k plošně rozsáhlým zásahům do biotopu a případně i do přirozeného vývoje značného počtu některých druhů.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 105] Nemělo by však u žádného druhu dojít k jeho úplnému vymizení. Dále se počítá např. s degradací některých krkonošských mokřadů. Aby nedocházelo k tak rozsáhlému ničení chráněných rostlin, je oznamovatel vyrozuměn, aby tam, kde to bude možné, zajistil jejich přesazení na vhodná náhradní místa v okolí, která nebudou záměrem zasažena. Vliv na živočichy by měla snižovat patřičná organizační opatření (např. zamezení provádění rušivých zásahů v období hnízdění citlivých ptáků apod.). Snížit negativní vlivy na krkonošskou faunu by měla i tvorba kvalitních biotopů na okrajích nových sjezdovek. Pomoci by k tomu měla důkladná stabilizace a úprava lesních porostů právě v těchto oblastech. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 105]

Krajinný ráz

Nejvíce krajinný ráz, který je v dané oblasti tvořen převážně lesem, ovlivní průseky nových lanových a sjezdových drah. Na výrazné změně bude mít podíl i budova parkovacího terminálu. Právě z parkovacího domu bude jasně viditelný antropický prvek, zejména při pohledu na rovné průseky lanových drah na obou protilehlých kopcích. Jelikož se však v ŠM podobných lanových a sjezdových drah

nachází už více, nepředpokládá se významnější narušení krajinného rázu. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 109-110] S lidským přetvářením krajiny souvisí Bookchinovy obavy, že vlivem člověka „bude postupně organické nahrazováno anorganickým.“ [Chase 1991: 29] Faktem je, že záměr propojit areály může být k přírodě šetrný sebevíce, ale nárůst zastavěného území na úkor přírodních organických ploch se tím nesmaže. Svým způsobem tak tento případ hraje do karet obavám, které Bookchin vyslovuje.

Obyvatelstvo a návštěvníci

„S ohledem na charakter záměru lze podle dokumentace s jistotou vyloučit negativní vlivy jeho realizace na obyvatelstvo (veřejné zdraví či faktory pohody obyvatel). Vzhledem k tomu, že se jedná o podporu aktivit cestovního ruchu, resp. sportovních aktivit, lze uvažovat spíše určité příznivé dopady na zdraví a bezpečnost návštěvníků (byť z hlediska celkového vlivu na populaci půjde o vliv statisticky nezaznamenanatelný).“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 83] Je však nutno podotknout, že samotná realizace záměru (zejména v době provádění stavby) může obyvatele negativně ovlivnit např. hlukem. Celkově se ale předpokládá, že budou rezidenti ŠM na záměr reagovat kladně a dočasné snížení komfortu oželí. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 84] Kladné reakce obyvatel se mimo jiné potvrdily v provedeném dotazníkovém šetření na obyvatelích ŠM.

Propojením Svatého Petra a Medvědína by mělo dojít k poklesu četnosti přejíždění návštěvníků auty nebo skibusy mezi těmito kopci, jelikož nově budou lidé moci využívat oba areály bez nutnosti sundat lyže z nohou. Další pozitivní změnou by mělo být automaticky i snížení dopravní zátěže v ŠM. Mělo by tak dojít k poklesu hluku a imisí z vozidel, včetně zvýšení bezpečnosti silničního provozu jako takového. Všechna tato pozitiva by měla zlepšit životní komfort jak obyvatel, tak návštěvníků ŠM. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 84]

Emise a imise

Výpočty předpokládaných objemů znečišťujících látek z provozu parkovacího domu ukázaly, že naměřené hodnoty představují pouze zanedbatelné množství ve vztahu k příslušným imisním limitům. Nemělo by tedy v žádném případě dojít k významnému znečištění ovzduší a okolí parkovacího domu. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 85]

Voda a zasněžování

„Odběr vody z nádrže Labská pro zasněžování a její plošné využití na technicky zasněžovaných svazích se do určité míry odrazí v chemických vlastnostech tavné vody z těchto svahů (voda v nádrži má oproti srážkovým vodám vyšší obsah iontů, očekáváno je mírné zvýšení trojice tavných vod). Vzhledem k tomu, že voda využitá k zasněžování se nakonec vrátí zpět do nádrže Labská, neočekává se zásadní změna kvality vody v toku Labe, resp. v nádrži.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 88] Štursa zmiňuje, že pokud je voda čerpána z malých horských pramenů, může to mít negativní vliv na druhovou pestrost mokřadní vegetace na území národního parku. [Štursa 2007: 613] Vzhledem k tomu, že bude voda čerpána z vodní nádrže, nemělo by v tomto případě ke zmiňované zpětné vazbě dojít. Problém s nedostatečným vsakováním srážkové vody na nových sjezdových trasách je v záměru vyřešen systémem svodnic, který povrchovou vodu dokáže dopravit do uměle vytvořených vsakovacích jam. Četnost vsakovacích jam se pak odvíjí od strmosti daných svahů. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 89-90] Podle Václavíkové dochází v případě umělého zasněžování ke zvukovému znečištění. [Václavíková 2017] V rámci dokumentace je toto téma zpracováno ve hlukové studii a dochází se k závěru, že vliv na některé oblasti to mít bude, ale pouze malý. Předpokládá se totiž útlum zvuku lesními porosty. Dle závěrů studie by se tedy početnost populací živočichů neměla v širším řešeném území změnit. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 101]

Půda

Pro vybudování nových sjezdových drah bude muset dojít k velkým zásahům do terénu. Úprava půdního podloží umožní regulovat strmost svahů v místech, kudy povede sjezdová dráha. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 94] „Záměr počítá s využitím humusových horizontů půd a s ozeleněním (osetím či mulčováním) povrchu nově budovaných sjezdovek ještě ve vegetační sezóně po dokončení zemních prací, do konce vegetačního období by tak mělo dojít již k uchycení vegetace a omezení eroze během následného jarního tání.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 94] Proti erozi se lze bránit také umělým vytvořením nerovností na půdním povrchu po spádnicích. Mezi dalšími problémy, se kterými se bude půda potýkat, je např. její zhutňování a opakované narušování. Vliv na půdu je v dokumentaci hodnocen jako středně

významný, pokud by došlo k uplatnění doporučených opatření. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 95]

Přírodní zdroje

„S výjimkou výše uvedených přírodních zdrojů (např. vody, půda) a dále popisovaných složek prostředí (biodiverzita, krajina apod.) se v území dotčeném posuzovaným záměrem žádné další zdroje (zejména neobnovitelné, tedy ložiska energetických a nerostných surovin) nevyskytují a nebudou tedy přímo nijak dotčeny. Ani očekávaný nepřímý vliv na přírodní zdroje, zprostředkovaný např. spotřebou stavebních hmot a materiálů, nebude významný, záměr má převážně charakter terénních úprav, bez zvýšené potřeby stavebních materiálů. Nezanedbatelná bude však spotřeba energie k provozování areálu. V tomto směru je nutno přiznat vysokou energetickou náročnost záměru, zejména pokud se týká el. energie použité k odběru vody pro zasněžování a jejímu čerpání a rozvodům v rámci celého areálu.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 95-96]

Nehody a havárie

Díky použitým technologiím by při realizaci či provozování záměru mělo být riziko nehod nebo havárií velmi nízké. Dle dokumentace je nejpravděpodobnějším rizikem únik provozních kapalin z mechanických zařízení při budování parkovacího domu nebo sjezdových drah. K málo významným haváriím by pak mohlo docházet při činnostech prováděných v parkovacím terminálu. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 112] „Při provozování sjezdovek a lanovek je riziko havárií s dopady na životní prostředí minimální, a rovněž havárie s vlivy na lidské zdraví jsou v případě obdobných záměrů zcela výjimečné.“ [Bílek, dokumentace záměru 2019: 112]

Změna klimatu

Dříve bylo na příznivém klimatu lyžování zcela závislé. Dnes už to není tak úplně pravda. Moderní lyžařské areály v České republice jsou na teplejší klima či minimální úhrn přirozených srážek připraveny a vybaveny sněžnými děly, která umožňují sjezdovky uměle zasněžovat. Záměr s tímto počítá a díky jeho zasněžovacímu systému by mělo být možné zajistit provoz sjezdových drah i při teplotách těsně pod bodem mrazu. Realizace záměru ani následný provoz by dle dokumentace neměly mít na lokální klima významný vliv. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 85]

3.1.4 Jak bude rozhodovací proces pokračovat?

Kapitoly 3.1.1 – 3.1.3 rozebíraly především postupný průběh rozhodovacího procesu v případě záměru propojit areály Medvědín a Svatý Petr, a jsou tak zároveň i odpovědí na první výzkumnou otázku. Skutečnost, že první dokumentace záměru propojit oba areály byla vytvořena již v roce 2007 a do dnes ještě není vydáno ani kladné závazné stanovisko EIA⁵⁷, jenom podtrhuje, o jak komplexní a složitý proces se tu jedná. Může za to pak především fakt, že jde o záměr, jenž předpokládá značný zásah do národního parku, což vyústí v nutnost, brát na ochranu přírody větší zřetel. Na prodlevu měla velký vliv také nezbytnost záměr nejprve zpracovat do územního plánu ŠM.

Vzhledem k tomu, že se k dokumentaci záměru neobjevilo žádné odůvodněné nesouhlasné vyjádření od veřejnosti, nebyl důvod od příslušného úřadu nařizovat veřejné projednání. Dříve se mohla veřejnost nesouhlasně vyjadřovat nejen k dokumentaci, ale i k posudku. To však po poslední novele zákona č. 100/2001 Sb. z roku 2017 již umožněno není. [frankbold.org]

Až bude hotový odborný posudek na dokumentaci záměru, vydá příslušný úřad (na základě dokumentace, vyjádření k ní podaných a posudku) závazné stanovisko k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí. Příslušný úřad zašle stanovisko oznamovateli, dotčeným správním orgánům a dotčeným územním samosprávným celkům a zveřejní jej spolu s posudkem. Závazné stanovisko pak slouží jako podklad pro vydání rozhodnutí v navazujících řízeních a nelze se proti němu odvolat či ho samostatně žalovat. [Zákon č. 100/2001 Sb.]

Mezi navazující řízení v rámci tohoto záměru pak dle dokumentace záměru patří územní rozhodnutí o umístění stavby, stavební povolení pro výstavbu parkovacího terminálu, stavební povolení pro výstavbu nových lyžařských drah a vodoprávní povolení pro výstavbu vodních děl a odběr vody. Pro povolení stavby jímacího objektu bude potřeba závazné stanovisko k činnosti prováděné hornickým způsobem. [Bílek, dokumentace záměru 2019: 47]

⁵⁷ Kladné závazné stanovisko EIA bylo nakonec zveřejněno 30. října 2019 Krajským úřadem Královéhradeckého kraje. [Černošek, závazné stanovisko 2019]

I přesto, že se pomalu chýlí ke konci EIA, stále ještě není jisté, jestli se záměr ve finále uskutečnit podaří nebo nikoliv. Domnívám se, že i v případě, že by záměr posouzením vlivů na životní prostředí prošel, může se navazující řízení protáhnout vzhledem ke složitosti záměru a úředním lhůtám i na několik let.

3.2 Jací aktéři se v rozhodovacím procesu objevují?

Na tuto výzkumnou otázku jsem svým způsobem již odpověděl v metodologické části v kapitole 2.2.4.1, kde popisuji, jakým způsobem jsem tyto aktéry vyhledával. Shrnuji zde tedy své poznatky.

Hlavními aktéry rozhodovacího procesu EIA se ukázali pouze oznamovatel záměru včetně dotčených správních orgánů a dotčených územních samosprávných celků, které měly možnost se k návrhu vyjadřovat. Veřejnost ani dotčená veřejnost (dle § 3 písm. i) bodě 2. zákona č. 100/2001 Sb.) se v průběhu dosavadního procesu k záměru nijak nevyjádřily. Na proces měly a mají samozřejmě vliv i jiné osoby, včetně např. zpracovatele dokumentace či zpracovatele posudku a dalších odborných pracovníků, ale ti nebyli předmětem mého zkoumání.

Obr. č. 22: Záměrem dotčené územní samosprávné celky a dotčené správní úřady

Dotčené územní samosprávné celky:

- 1) Královéhradecký kraj, odbor kancelář hejtmána, Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové – zde (bez přílohy)
- 2) Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2
- 3) Město Špindlerův Mlýn, Špindlerův Mlýn 173, 543 51 Špindlerův Mlýn
- 4) Obec Vítkovice, Vítkovice v Krkonoších 243, 512 38 Vítkovice

Dotčené správní úřady:

- 1) Krajská hygienická stanice Královéhradeckého kraje, Habrmanova 19, 501 01 Hradec Králové
- 2) Krajská hygienická stanice Libereckého kraje, Husova 64, 460 31 Liberec
- 3) Krajský úřad Libereckého kraje, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec
- 4) ČIŽP, Oblastní inspektorát Hradec Králové, Resslova 1229, 500 02 Hradec Králové
- 5) ČIŽP, Oblastní inspektorát Liberec, Tř. 1. Máje 26, 460 01 Liberec
- 6) Obecní úřad Vítkovice, Vítkovice v Krkonoších 243, 512 38 Vítkovice
- 7) Městský úřad Špindlerův Mlýn, Špindlerův Mlýn 173, 543 51 Špindlerův Mlýn
- 8) Městský úřad Jilemnice, Masarykovo nám. 82, 514 01 Jilemnice
- 9) Městský úřad Vrchlabí, Zámek 1, 543 01 Vrchlabí
- 10) Správa KRNP, Dobrovského 3, 543 01 Vrchlabí

Zdroj: [Poláková 2018: 2]

Nakonec jsem z důvodů, které rozebírám v metodologické části v kapitole 2.2.4.1, z výčtu dotčených územně samosprávných celků kontaktoval pouze město ŠM a obec Vítkovice v Krkonoších a z dotčených správních orgánů pouze Správu KRNAP.

Dále jsem oslovil Skiareál ŠM (Melidu), jakožto oznamovatele záměru a Svazek měst a obcí Krkonoše, jakožto společné sdružení měst a obcí v Krkonoších, jehož posláním je rozvoj cestovního ruchu k všestranné podpoře předpokladů pro plnohodnotný život obyvatel Krkonoš. [www.krkonose.eu]

Na internetu jsem se snažil dohledat nějaké zmínky o organizacích nebo spolcích, které se k záměru vyjádřily, abych je do výzkumu případně také zahrnul, ale žádné jsem neobjevil. Rozhodl jsem se tedy kontaktovat ekologické organizace působící v České republice, a přímo se jich zeptat, zda tento záměr nějak řeší. Jmenovitě jsem oslovil Český svaz ochránců přírody, Greenpeace, Děti Země, Arnika a Hnutí Duha. Ukázalo se, že žádná z těchto organizací se propojením nezabývá a dle odpovědí se jim pravděpodobně vůbec ani zabývat nebude. Svým způsobem se to dalo čekat, jelikož funkci ochrany přírody v regionu Krkonošského národního parku plní přímo Správa KRNAP, která má dohled nad veškerými podrobnostmi záměru a sama svými stanovisky, celou podobu propojení areálů významně ovlivnila tak, aby byly negativní dopady propojení na KRNAP co nejmenší. Kdyby se podobný záměr neřešil na území národního parku, je nasnadě se domnívat, že by pak pozornost českých ekologických organizací přitáhl spíše.

K odhalení lokálních spolků nebo organizací, které by se záměrem zabývaly, jsem využil možnost optat se přímo představitelů hlavních aktérů. Nikdo z nich však o žádném spolku ani organizaci, která by propojení řešila, nevěděl.

3.3 Vyhodnocení dotazníkového šetření s rezidenty Špindlerova Mlýna

Tato kapitola shrnuje poznatky získané pomocí dotazníkového šetření, které bylo prováděno na padesáti rezidentech ŠM a zároveň zodpovídá třetí výzkumnou otázku. Vzhledem k tomu, že jsem prováděl dotazníkové šetření pouze na 50 rezidentech ŠM, který má přes 1100 obyvatel, nelze výsledky výzkumu spolehlivě

vztahovat na všechny rezidenty ŠM. I přesto jsem však toho názoru, že se vzhledem k jednoznačnosti výsledků dotazníkového šetření podařilo alespoň částečně nastínit, jaký mají místní k propojení areálů vztah a jaké jsou jejich hlavní argumenty.

3.3.1 Demografické údaje respondentů

Celkem bylo provedeno šetření na 27 ženách a 23 mužích trvale bydlících na území ŠM. Věkové rozložení a pohlaví respondentů znázorňuje následující tabulka.

Tabulka č. 6: Věk a pohlaví

Věk	Pohlaví		
	Muž	Žena	Celkem
15-30	0	2	2
31-50	13	9	22
51-70	7	11	18
71 a více	3	5	8
Celkem	23	27	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

Tabulka č. 7: Věk a délka trvalého bydlení

Věk	Délka trvalého bydlení (roky)			
	0-20	21-60	61 a více	Celkem
15-30	0	2	0	2
31-50	6	16	0	22
51-70	1	15	2	18
71 a více	0	4	4	8
Celkem	7	37	6	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

Zjišťovaná délka trvalého bydlení má v šetření pouze nevýznamný doplňující charakter. Z tabulky se dá vyčíst, že z padesáti respondentů ve městě s jistotou odjakživa trvale nebydlí 6 lidí ve věku 31-50, 1 člověk ve věku 51-70 a 4 lidé ve věku 71 a více. Vzhledem k rozdílně nastaveným kategoriím délky trvalého bydlení a věku, nelze z tabulky bohužel vyčíst celkový počet přistěhovalců.

Tabulka č. 8: Pracovní stav

Pohlaví	Pracovní stav					Celkem
	Student	Zaměstnaný	Nezaměstnaný	Důchodce	Handicapovaný, neschopný práce	
Muž	0	17	0	6	0	23
Žena	0	10	2	15	0	27
Celkem	0	27	2	21	0	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 27 pracujících osob, ze kterých tři muži a jedna žena uvedli, že fungují jako osoby samostatně výdělečně činné. Nestalo se, že by

důchodce pobíral důchod, k tomu zároveň ještě pracoval a spadal tak do obou kategorií „zaměstnaný“ i „důchodce“. Žádná z dotazovaných osob nebyla handicapovaná nebo studentem.

3.3.2 Povědomí rezidentů o záměru

Ukázalo se, že o záměru propojit areály má povědomí všech padesát dotazovaných respondentů. Dalo se to předpokládat, jelikož je téma propojení již mnoho let projednáváno. Domnívám se, že i z tohoto důvodu byla většina respondentů schopna mít na propojení areálů svůj vlastní názor a zároveň mi tak pomoci zodpovědět následující otázku.

3.3.3 Jsou rezidenti pro realizaci nebo proti realizaci záměru?

Když jsem se ptal respondentů na otázku, zda jsou pro realizaci záměru nebo proti jeho realizaci, jednoznačně se ukázalo, že většina chce, aby záměr proveden byl. Pro ilustraci jsem vytvořil tabulku, která srovnává odpovědi napříč věkovými kategoriemi.

Tabulka č. 9: Pro realizaci vs. proti realizaci – vztah s věkem

Věk	Jste pro realizaci záměru?					
	Určitě ano	Spíše ano	Je mi to jedno	Spíše ne	Určitě ne	Celkem
15-30	1	1	0	0	0	2
31-50	12	4	3	2	1	22
51-70	12	1	3	0	2	18
71 a více	2	4	2	0	0	8
Celkem	27	10	8	2	3	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

Z tabulky lze vyčíst, že více než 50 % dotazovaných obyvatel realizaci určitě chce. Celkem 37 lidí vyjádřilo pozitivní názor. 8 lidem je jedno, zda realizace proběhne a pouhých 5 lidí je toho názoru, že záměr propojit lyžařské areály má více negativ než

pozitiv. Za zajímavé zjištění považuji, že starší generace, u které se spíše dalo předpokládat, že by nemusela o takovou změnu ve městě jevit zájem, s propojením prakticky vůbec nemá problém.

Tabulka č. 10: Pro realizaci vs. proti realizaci – vztah s pracovním stavem

Práce	Jste pro realizaci záměru?					
	Určitě ano	Spíše ano	Je mi to jedno	Spíše ne	Určitě ne	Celkem
Zaměstnaný	17	4	3	2	1	27
Nezaměstnaný	1	1	0	0	0	2
Důchodce	9	5	5	0	2	21
Celkem	27	10	8	2	3	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

V rámci své první hypotézy jsem předpokládal, že důchodci budou spíše proti záměru, ale jak lze vyčíst z tabulky, tato predikce se nepotvrdila. Nějaký rozdíl však pozorovat jde, když porovnáme výpovědi důchodců se zaměstnanými. Vzhledem k tomu, že žádný dotazovaný důchodce nebyl shledán jako pracující, lze téměř s jistotou říci, že důchodci představují věkově starší kategorii než pracující. Celkem 21 pracujících je pro realizaci záměru a jen 6 lidí nevykazuje kladné stanovisko. Na straně důchodců je pro realizaci 14 lidí a 7 lidí se nestaví k názoru vyloženě kladně. Ačkoliv je rozdíl malý, je zde vidět určitá souvislost s tím, že starým lidem o záměr jde méně než těm mladším. Co se týká korelace pohledů na realizaci s pohlavím respondentů, tak tam jsou výsledky u mužů a žen takřka totožné.

Tabulka č. 11: Pro realizaci vs. proti realizaci – vztah s pohlavím

Pohlaví	Jste pro realizaci záměru?					
	Určitě ano	Spíše ano	Je mi to jedno	Spíše ne	Určitě ne	Celkem
Muž	14	4	2	1	2	23
Žena	13	6	6	1	1	27
Celkem	27	10	8	2	3	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

3.3.3.1 Proč dle rezidentů záměr realizovat?

Většina z 37 respondentů, kteří hodnotili záměr kladně, jsou přesvědčeni, že propojení areálu vyřeší dopravní problémy ve městě v zimní sezóně. Tento argument zazněl z jejich strany nejčastěji a lze se domnívat, že je to dáno tím, že v daném městě žijí a mají tedy přímou zkušenost s tím, jak dokáže být dopravní situace v hlavní zimní sezóně špatná. Lidem se také líbí, že se propojením areál zmodernizuje a zároveň očekávají, že se tím zlepší podmínky pro lyžaře a lyžování celkově. Objevily se pozitivní názory na to, že sjezdovek celkově přibude a tyto nové sjezdovky budou vhodné pro rodiny s dětmi. Někteří aktivní lyžaři se vyjádřili, že se už sami těší, až si budou moci v propojeném areálu zalyžovat nebo že to budou mít na sjezdovku blíž. Pozitiva někteří také vidí v tom, že to bude mít přínos pro město jako takové, ať už díky zmíněné úlevě v dopravě, tak ve zvýšení finančních příjmů pro město. Centrum města by si mělo dle několika výpovědí respondentů ulevit od přelidněnosti a měla by se vyřešit otázka zaplněnosti parkovacích míst. Někteří také poukazují na to, že se jedná o pozitivní rozvoj města a turismu jako takového, a že bude více práce pro lidi. Také se objevil názor, že vlivem popularizace stoupne cena bytů, což zřejmě někomu také hraje do karet. Někteří jedinci ze starší generace se vyjádřili, že to bude dobré pro jejich děti, případně vnoučata.

3.3.3.2 Proč dle rezidentů záměr nerealizovat?

Vzhledem k tomu, že jsem dotazníkové šetření provedl spíše na starší populaci, k mému překvapení se objevilo pouze 5 osob, které se záměrem z nějakého důvodu

nesouhlasí. Tyto důvody zahrnovaly přesvědčení, že propojení dopravní situaci ve městě ještě zhorší vlivem nárůstu popularity střediska, že klientela Skiareálu ŠM není tak velká, aby bylo nutno areál rozšiřovat, že Skiareál propojením novou klientelu nenaláká, že se zbytečně zničí les a že lanovka přes Bedřichov by mohla vytvářet nežádoucí hluk. I přesto, že se našli tací, co měli negativní názor, nikdo neargumentoval tím, že propojení je špatné pro Krkonošský národní park, či zkrátka ochranu přírody. Na téma ochrany přírody jsem u lidí narazil pouze v tom kontextu, že díky těmto ochráncům se propojení vleče tak dlouho. Toto zjištění rozvíjí tvrzení Vágnerové, že Správa KRNAP bývá označována obcemi a podnikatelskými subjekty za brzdu cestovního ruchu v Krkonoších. [Vágnerová 2014: 75] Je vidět, že stejné mínění mají i někteří obyvatelé Krkonoš.

3.3.4 Lyžující vs. nelyžující rezidenti

Tabulka č. 12: Pro realizaci vs. proti realizaci – vztah s lyžováním

Lyžujete?	Jste pro realizaci záměru?					
	Určitě ano	Spíše ano	Je mi to jedno	Spíše ne	Určitě ne	Celkem
Velmi často	12	3	3	0	1	19
Občas	3	3	1	0	0	7
Výjimečně	0	0	0	2	0	2
Nelyžuji	12	4	4	0	2	22
Celkem	27	10	8	2	3	50

Zdroj: Vlastní úprava dat

Za překvapivé zjištění lze považovat, že 16 lidí z 22, kteří vůbec nelyžují, mají na propojení areálů pozitivní názor. Ani druhá hypotéza se tedy nepotvrdila. Mezi celkových 22 nelyžujících patří celkem 16 důchodců. 5 důchodců se tak i ve svém pokročilém věku dále oddává lyžařským radovánkám. Ukazuje se, že převažují jiné motivy záměr hodnotit kladně, než z pouhého hlediska zlepšení lyžařských podmínek

pro obyvatele a návštěvníky ŠM. Jak již bylo řečeno, hlavním důvodem hodnotit propojení kladně, je přesvědčení lidí o tom, že se tím vyřeší špatná dopravní situace v zimní sezóně. Nečekaný pro mě byl názor jednoho ve městě trvale bydlícího vlekáře, který sice miluje lyžování, ale byl zásadně proti propojení areálů. Je to právě on, kdo vyjádřil názor, že Skiareál ŠM nemá tak velkou klientelu na to, aby bylo potřeba lyžařský areál rozšiřovat. Určitě se dá shodnout na tom, že jsou v zimní sezóně hlušší místa, kdy jsou svahy prázdnější, ale také dny, kdy je nápor návštěvníků v ŠM na hranici únosnosti. Nejen o tomto tématu, jsem se bavil s představitelem obce Vítkovice v Krkonoších, starostou města ŠM Vladimírem Staruchem, ředitelem Správy KRNAP Robinem Böhnischem, ředitelem Skiareálu ŠM Reném Hronešem a předsedou Svazku měst a obcí Krkonoše Janem Sobotkou. Jejich názory jsou zachyceny v následující kapitole.

3.4 Vyjádření vybraných představitelů k hlavním tématům zaměřeným na propojení areálů

V této kapitole uceleně předkládám jednotlivé odpovědi a názory dotazovaných osob na hlavní témata, o kterých jsem se s nimi bavil a která byla pro všechny společná. Zodpovídám zde také poslední dvě výzkumné otázky. U některých témat jsem názory vybraných aktérů doplňoval vědeckými tvrzeními z poslední verze dokumentace záměru, která byla zveřejněna 18. 3. 2019, nebo jinými relevantními zdroji.

1) Se záměrem propojit areály přišla společnost Skiareál Špindlerův Mlýn a.s. již v roce 2007, stále se však ještě nepodařilo projít procesem EIA. Kde vidíte důvody toho, proč se to nedaří?

Ačkoliv je odpověď na tuto otázku svým způsobem dohledatelná v dokumentech týkajících se tohoto procesu EIA, zajímal mě v tomto případě spíše způsob, jakým se respondent k otázce postaví a případně, zda doplní nějaké další důvody dle svého přesvědčení.

Všichni dotazovaní se v odpovědi na tuto otázku jednoznačně shodli na tom, že hlavním důvodem prodlevy procesu EIA je problematičnost realizace záměru na území Krkonošského národního parku. Ředitel Skiareálu ŠM se v rozhovoru vyjádřil těmito slovy: „*J sme v národním parku, jsme tady v nejcitlivějším území Krkonoš a je tady spousta zón chráněných první, druhou a třetí zónou, jsou tady i evropsky chráněná místa Natura 2000 a tak dále, speciálně na tom Medvědinu, takže samozřejmě optimální řešení pro ten sport, pro to středisko, není optimální řešení pro tu přírodu. Posoudit, které to řešení je to správné, to trvá hrozně dlouho.*“ Důvod v prodloužení pak dále vidí také v tom, že bylo nutné schválit nový územní plán ŠM, což jak zmiňuje, trvá na území národního parku a citlivém území ŠM i několik let. Dále říká, že proces EIA prodlužují připomínky od dotčených orgánů, se kterými se musí vypořádat a dodává, že rychlost procesu komplikují i lhůty úřadů na vyjádření. Problém pak může nastat, když se od dotčeného orgánu objeví požadavek na posouzení něčeho, co lze posoudit pouze ve vegetačním období. Musí se pak přes zimu čekat až do jara, než se vůbec bude moci posouzení provést.

Podle předsedy Svazku měst a obcí Krkonoše může být důvodem k prodlevám realizace záměru také to, že se vzhledem k ekonomické síle investora zpřísnují určité požadavky, jejichž realizace je pak ve finále dražší, a i náročnější na provedení. Domnívá se tedy, že se může po oznamovateli záměru chtít něco, co se v minulosti ještě nedělalo. Nemyslí si však, že by to bylo z toho důvodu, že by oznamovatel záměru vlastní návrh záměru odflákl. I když to nezmínil předseda Svazku přímo, pravděpodobně měl na mysli opatření, o kterých hovořil starosta ŠM a ředitel Správy KRNAP.

Starosta ŠM se v rozhovoru zmínil, že záměr by byl velkým zásahem do krajiny a krajinného rázu. Aby k tomuto zásahu do krajiny mohlo dojít, je podle něj potřeba udělat mnohá stabilizační opatření těch částí lesa, které se budou nacházet na okrajích nových sjezdových tratí. Opatření by měla zabránit tomu, aby při větších poryvech větrů stromy na okrajích nepopadaly. Tato stabilizace není otázkou roku nebo dvou, protože závisí na vysazování nových pružnějších stromků, které by měly na okrajích poryvům větru odolat. O tom, jestli stabilizace již dostatečně proběhla nebo neproběhla, se pak vedou diskuze, které rychlosti procesu také nepřidávají. O stabilizačních opatřeních hovoří i ředitel

Správy KRNAP v souvislosti s tím, že se jedná o výjimečná opatření v rámci České republiky, a že i díky těmto opatřením byla Správa ochotna povolit zásahy do lesa. Na lesnicko-stabilizační opatření v lyžařském areálu ŠM byl vypracován odborný posudek, který je přílohou dokumentace záměru. Dle zpracovatele posudku Jiřího Holického je při rozšiřování stávajících cest, sjezdovek a zřizování nových lanovkových koridorů a sjezdovek zcela zásadní přípravná fáze, o které se respondenti zmínili, a která má za úkol přizpůsobit lesní porosty na nový stav. Přípravná fáze by pak dle posudku měla být zahájena nejméně jedno vegetační období před realizací záměru. V místech, která pak budou více podléhat větru, je nutné pokračovat ve stabilizaci i po realizaci přípravné fáze a po samotném vykácení stromů a úpravách terénu. Na citlivějších místech, je dle potřeby doporučeno ve stabilizaci pokračovat až po dobu 5 let od zahájení přípravné fáze. [Holický 2019]

Představitel obce Vítkovice v Krkonoších se domnívá, že za prodlužování aktuálního procesu EIA může Správa KRNAP, protože ho poněkud zbytečně brzdí tím, že řeší detaily, ačkoliv už je na stole delší dobu varianta, na které se se Skiareálem ŠM předběžně shodli.

2) Myslíte si, že aktuální variantu propojení areálů se už prosadit povede?

Opět stejně jako u předchozí otázky se aktéři v odpovědi shodli a všichni mají víru v to, že tato verze je již konečná a úspěšně projde procesem EIA. Dle slov ředitele Skiareálu ŠM jsou aktuálně ve stádiu, kdy se EIA odevzdala po dvou neúspěšných pokusech napotřetí, přišly k ní nějaké požadavky od dotčených orgánů a následuje další krok, kdy si ministerstvo životního prostředí nechává zpracovávat nezávislý odborný posudek toho, jak byla dokumentace EIA zpracovaná. Ředitel Skiareálu ŠM doufá, že už tento rok bude EIA vyřešena a bude se moci přejít k dalším povolovacím procesům.

Ředitel Správy KRNAP mi oznámil, že situace je taková, že Správa je s poslední verzí dokumentace záměru spokojená. Objevily se prý jen dílčí výtky, které nehrají roli v dalším řízení. Předseda Svazku měst a obcí spolu s představitelem obce Vítkovice jsou ohledně odsouhlasení poslední dokumentace optimističtí, jelikož tato verze již nepovede územím výskytu

chráněných bučin a ptáků. Starosta ŠM pak považuje poslední verzi dokumentace za finální kompromis mezi Správou KRNAP a Skiareálem ŠM.

3) Jaké jsou klady chystaného záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?

Ačkoliv jsem se žádného respondenta neptal doslova přímo otázkou, jaká pozitiva celkově na záměru vidí, v průběhu rozhovoru se k tomuto tématu každý dostatečně vyjádřil. Konkrétně jsem se ale ptal přímo na to, jaká pozitiva by mohlo mít propojení přímo pro jejich město či obec, kterou v rozhovoru se mnou reprezentují. V případě Skiareálu a Správy KRNAP jsem zjišťoval, jak by podle nich mohl záměr pozitivně ovlivnit město ŠM. Vzhledem k tomu, že je předseda Svazku měst a obcí Krkonoše zároveň starostou města Vrchlabí, zajímal mě v jeho případě názor na možné pozitivní dopady pro město Vrchlabí.

Nejvíce pozitiv na realizaci propojení ať už pro město ŠM nebo přímo pro lyžařský areál zmínil v průběhu rozhovoru ředitel Skiareálu ŠM. Domnívá se, že se určitě zvýší atraktivita střediska a také, že se díky tomu podaří udržet obyvatelstvo a zaměstnanost v pohraničí. Cestovní ruch vidí, jako jeden z hlavních zdrojů obživy pro lidi žijící v pohraničí, čímž také vyzdvihuje význam Skiareálu ŠM, který zaměstnává lidi žijící nejen v ŠM, ale i v přilehlém regionu. Bonus pro město ŠM vidí v udržení příjmů pro město, které podle ředitele Skiareálu ŠM žije z turismu a poplatků návštěvníků za ubytování. Za velký přínos, stejně jako všechny ostatní dotazované osoby, považuje zklidnění dopravy, které by propojením mělo nastat. Ve vybudování skitermínálu vidí možnost odchytit jednodenní návštěvníky na okraji města, čímž by se mělo ulevit centru města. Zlepšit by se podle ředitele Skiareálu ŠM měla i skibusová doprava, která by se soustředila nově na centrální nástupní místo terminálu, odkud si člověk vybere, na kterou stranu půjde lyžovat.

Propojení by mělo také zlepšit bezpečnost střediska, protože aktuální kolony aut o hlavní zimní sezóně znesnadňují průjezd pro případnou záchrannou službu. Populace lyžařů by se měla vlivem propojení více rozprostřít po svazích, některé sjezdové dráhy by se realizací záměru měly v úzkých místech rozšířit, aby nedocházelo ke kolizím mezi lyžaři a případným zraněním. Rozprostření obyvatel by podle ředitele Skiareálu ŠM mělo přispět i vytvoření nových

modrých, případně modročervených sjezdovek, kterých je v areálu zatím poskrovnu. Tyto sjezdovky umožní rodinám s dětmi či začínajícím lyžařům lyžovat na plochách s mírnějším sklonem. Zkušení lyžaři si zase vychutnají prudší svahy a nebudou se muset vyhýbat pomalým a méně zkušeným lyžařům. Zároveň by se také měly zmenšit fronty při čekání na lanovku. Podle ředitele Skiareálu ŠM je zatím asi 8 % lidí schopno se o zimní sezóně dopravit během jednoho dne z jednoho svahu na druhý a tam si zalyžovat. Propojení areálů by pak mělo umožnit tato procenta rapidně zvýšit. Přínos by měl mít záměr i pro mnohé místní obyvatele, kteří to budou mít na sjezdovku a lanovku blíže než kdy dříve. Tím by se také mohl vyřešit problém, kdy místní obyvatelé využívají parkoviště u dolních stanic lanových drah a brání tak k zaparkování ostatním návštěvníkům. Nově by obyvatelům totiž stačilo ujít jen např. 200 metrů pěšky. Propojení areálů pak ředitel Skiareálu ŠM také vidí jako cestu k udržení se na konkurenceschopné úrovni ve vztahu k ostatním lyžařským střediskům, která podle jeho slov také nespí a své areály modernizují.

Ředitel Správy KRNAP také vnímá jako pozitivum propojení z hlediska úlevy v dopravě, ale není v této věci vzhledem k pohodlnosti dnešního návštěvníka zcela optimistický. Případné snížení dopravy pak vidí jako určitou kompenzaci zásahů záměru do krajiny. Dále také zmiňuje, že si je vědom významu cestovního ruchu pro udržení rezidentů v ŠM. Tito rezidenti dle ředitele Správy KRNAP pak plní důležitou funkci z hlediska udržování květnatých luk a pastvin.

Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše vidí významné pozitivum v nárůstu kvality střediska. Pro lyžaře to pak znamená, že si může vybrat, na kterém svahu bude lyžovat a nemusí používat vlastní auto a skibus pro přepravu z jednoho svahu na druhý. I podle předsedy Svazku by se měla klientela po areálu lépe rozprostřít. Taktéž se domnívá, že by mělo propojení celkově ulevit dopravě v centru ŠM, a stejně jako ředitel Skiareálu ŠM, očekává zlepšení skibusové dopravy. Město Vrchlabí jako takové by dle slov předsedy Svazku nemělo být propojením ovlivněno.

Starosta ŠM taktéž zmiňuje zejména pozitivum ve zklidnění dopravy a celkově s parkováním ve městě. Toto pozitivum by se ale podle jeho slov mělo

týkat pouze zimní sezóny, jelikož se domnívá, že nové lanovky nebudou v letním období v provozu. Vzhledem k tomu, že v létě nebývá v ŠM takový nával lidí, jako v zimě, nedá se předpokládat, že by docházelo k nějakým problémům. Vyšší návštěvnost města se v létě dle starosty ŠM objevuje pouze v případě, že se tam koná nějaká akce většího formátu. I tak k problémům podle něj nedochází a doplňuje to argumentem, že dopravu totiž v zimě neztěžuje pouze větší počet aut, ale především počasí a sníh. Stejně jako ředitel Skiareálu ŠM zmínil zlepšení lyžařských podmínek pro rodiny s dětmi, díky vybudování snadněji sjízdných sjezdovek a pozitivum také vidí v úbytku případných úrazů a z hlediska horské služby pak nutných zásahů. Zklidnění města a povozu by dle starosty ŠM mělo mít být pozitivní ekologické dopady. Další výhodou vidí v ušetření financí na uklízení nového parkoviště, které bude kryté a nebude ho potřeba uklízet takovým způsobem jako ta na otevřeném prostoru. Současná technika, která zajišťuje údržbu parkovišť, totiž také podle starosty produkuje nežádoucí zplodiny. Celkově podle starosty pozitiva nad negativy převažují. Pokud by totiž nepřevažovala, nedošlo by ke shodě jednotlivých aktérů záměr realizovat, což v tomto případě již došlo.

Představitel Vítkovic v Krkonoších také očekává budoucí úlevu v dopravě a dále vyzdvihuje přínosy, které by z realizace propojení měla obec Vítkovice v Krkonoších a jejich lyžařský areál v Horních Mísečkách. Plusy by to prý mělo jak pro jejich místní podnikatele, kteří tam mají hotely a penziony, tak pro obec samotnou, která z ubytovaných lidí má také své příjmy. Parkoviště v Horních Mísečkách by si z hlediska obsazenosti mohlo trochu ulevit, jelikož by nově lidem, kteří se chtějí podívat na Medvědí, stačilo dojet pouze na okraj ŠM. Představitel Vítkovic v Krkonoších trochu mrzí, že nepovede lanovka z terminálu až na vršek Medvědí, protože tím by se atraktivita jejich střediska pravděpodobně ještě více zvýšila.

K tomuto tématu se hodí doplnit, že Skiareál ŠM vytvořil samostatný soubor, ve kterém popisuje možné přínosy jejich projektu. Tento soubor tvoří jednu z příloh dokumentace záměru. Hovoří se v něm hned zkraje o tom, že „základním východiskem jakýchkoli úvah a plánování propojení obou částí areálu je snaha kompenzovat zmíněné geografické limity (oddělení obou částí areálu centrem města ŠM). A to takovým způsobem, který podstatně zvýší

bezpečnost a spokojenost klientů areálu i místních obyvatel a který zásadně zlepší neúnosnou situaci v centru města, které mnohdy připomíná všechno, jen ne místo odpočinku, relaxace a sportovního vyžití uprostřed harmonického prostředí národního parku.“ [Skiareál ŠM 2018: 3] Skiareál ŠM se v tomto souboru dále odkazuje na zákon č. 114/1992 Sb., že v případě „zájmu veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo z jiných naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu, včetně důvodů sociálního a ekonomického charakteru a důvodů s příznivými důsledky nesporného významu pro životní prostředí“ [Zákon č. 114/1992 Sb.] je výjimečně možné povolit, aby zákazy u zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů neplatily. [Zákon č. 114/1992 Sb.] Skiareál ŠM se domnívá, že propojení obou částí areálů je ve shodě s veřejným zájmem tak, jak k němu přistupuje současná judikatura a dále pro to v souboru předkládá různé argumenty. Mezi hlavní pak uvádí vyřešení problémů s dopravou v centru města, zvýšení bezpečnosti areálu, prosperitu pro místní i širší komunitu z hlediska nabídky nových pracovních míst a celkové zkvalitňování života.

Vzhledem k tomu, že výjimku, na kterou má podle sebe Skiareál ŠM nárok, může ze zákona povolit pouze orgán ochrany přírody, kterým se domnívám je v tomto případě Správa KRNAP (jelikož se jedná o území Krkonošského národního parku), dá se říci, že Správa jednoduše vyhodnotila, že není důvod o výjimce vůbec uvažovat, jelikož lze areály propojit i bez zásahu do oblastí výskytu zvláště chráněných bučin a zvláště chráněného ptactva. Vystávají tedy otázky: Jak by se k propojení areálů Správa KRNAP postavila, pokud by jiná cesta než přes zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů nevedla? Uznala by naléhavost záměru a argumenty, které uvádí Skiareál ŠM a výjimku povolila?

4) Jaké jsou záporné aspekty záměru z pohledu představitelů vybraných aktérů rozhodovacího procesu EIA?

Jelikož podle všech dotazovaných lidí převládají celková pozitiva záměru nad jeho negativy, vyjádřili se k možným negativům poněkud stručněji než k pozitivům. Co je však zajímavé, je skutečnost, že se oproti předchozím odpovědím na pozitiva záměru, názory respondentů na negativa v některých ohledech značně rozcházejí.

Ředitel Skiareálu ŠM mi sdělil, že na propojení areálů téměř žádná negativa nevidí, maximálně pak menší újmu na přírodním prostředí národního parku a zvýšení cen nemovitostí v ŠM, což ztěžuje, aby si tam mladá rodina koupila nebo postavila dům. Může za to podle ředitele Skiareálu ŠM fakt, že je středisko atraktivní a ceny nemovitostí jsou tak nastaveny vysoko. Sám jsem si udělal menší průzkum realitních kanceláří v ČR a zjistil, že byty v ŠM jsou aktuálně na internetu nabízeny zhruba za dvojnásobek až čtyřnásobek ceny (při podobné rozloze a počtu místností), co byty ve Vrchlabí, což je město vzdálené od ŠM pouhých cca 12 kilometrů. [www.sreality.cz, reality.idnes.cz, vychodo.ceskereality.cz, www.rkevropa.cz] Slova ředitele Skiareálu ŠM korespondují s internetovým článkem Šmídové, kde zmiňuje že např. v Barceloně vlivem turismu rapidně stoupají ceny bytů v centrální části města a činí bydlení pro místní prakticky nedostupné. Zároveň také zmiňuje, že v důsledku turismu kolabuje veřejná doprava. [Šmídová 2018] Přesně to samé se děje i v ŠM o nejvytíženější zimní sezóně.

Ředitel Správy KRNAP vidí jako významný problém fragmentaci krajiny. Hovoří o tom, že každá cesta, silnice, lanovka a sjezdovka představuje pro řadu živočišných druhů problém v migraci. Některé populace určitých druhů jsou tak podle ředitele Správy oddělené ve východních, středních a západních Krkonoších. To má za důsledek nekomunikativnost druhů mezi sebou a zhoršování genetiky těchto druhů. Tady už dochází k určitým sporům. S tímto tvrzením totiž není úplně ztotožněn předseda Svazku měst a obcí Krkonoše a představitel Vítkovic v Krkonoších. Oba dva respondenti se domnívají, že přesun po sjezdovkách není pro vlka, kterým např. argumentuje Správa KRNAP, žádný problém. Přejde jim pak nelogické, že by takové zvíře nebo jiná šelma nemohla překonat pár desítek metrů přes sjezdovku do druhého lesa. Předseda Svazku tedy nevidí ve fragmentaci problém ani tak pro zvířata, jako pro stabilitu toho lesa jako takového. Domnívá se však, že újma na lesích nebude tak velká. Záměrem zasažené lesy nemají podle něj tak velkou hodnotu, ačkoliv spadají do kategorie lesů zvláštního určení, a ne hospodářských lesů. Starosta ŠM si taktéž myslí, že vykácení lesů není takový problém, když se to srovná třeba s kácením kvůli kůrovci. Podle starosty je pak ale důležité, ať už v případě kůrovce, tak

nových sjezdovek, vykácené stromy nahradit novou výsadbou jinde, kde to umožňuje územní plán.

V časopise Krkonoše – Jizerské hory, který každý měsíc vydává Správa KRNAP, je v jednom článku⁵⁸ zmiňovaný problém fragmentace v Krkonoších blíže popsán. Hovoří se v něm, že krajina Krkonoš není zdaleka tak celistvá, jak to může na první pohled vypadat. Všechny domy, horské boudy, silnice, turistické cesty, pásy sjezdovek, vleky a lanovky k fragmentaci krajiny přispívají. Jak dále uvádí autor článku Erlebach, existují i typy fragmentace, které při pohledu na mapu viditelné nejsou. [Erlebach 2018: 18-19] „Podobný bariérový efekt jako hlavní komunikace mohou mít i turisté pohybující se po vyznačených cestách ve vrcholových partiích hor. I zdánlivě úzký turistický chodník v přírodním prostředí hor může fungovat jako neprostupná zeď, pohybují-li se na něm pravidelně hlučné zástupy lidí. Právě bariérové efekty způsobené hlukem (ať už z dopravy, od lyžařských vleků a sněžných děl či od lidí) nebo dokonce světlem (světelné znečištění má jasně prokazatelné negativní dopady na celou řadu živočichů) jsou v Krkonoších často opomíjeným, ale závažným typem fragmentace.“ [Erlebach 2018: 18-19] Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše si tento typ fragmentace úplně nepřipouští, protože se domnívá, že zvířata si už na lidi zvykla a dokládá to argumentem, že jednou vlčici chytili dokonce přímo na Bártlové boudě v hospodě. Ať tak, či onak, tyto neviditelné typy fragmentace podporují argumenty, které vyslovil ředitel Správy KRNAP.

Co se týká negativních dopadů propojení areálů na město Vrchlabí, tak se předseda Svazku domnívá, že by nastal fatální problém jenom v tom případě, že by stoupala kapacita dopravních zařízení, sjezdovek a lůžek v ŠM. Jelikož považuje propojení areálů zejména za způsob zdokonalení stávajícího komfortu služeb, neobává se, že by do ŠM začalo jezdit více lidí než v současné době.

Starosta ŠM se nedomnívá, že by záměrem vyloženě došlo k újmě na životním prostředí, protože aby bylo vydáno příslušné povolení, tak musí být provedena určitá opatření, aby se nedalo říci, že dojde k újmě. Kdyby se hovořilo o újmě, pravděpodobně by se pod to nikdo nechtěl podepsat. Zásahy do

⁵⁸ Jedná se o článek z čísla 9 z roku 2018.

životního prostředí je tedy podle starosty nutno kompenzovat a narušení přírodních funkcí nahrazovat takovými opatřeními, která by zabránila vzniku negativních dopadů. Jako příklad zmiňuje, že les má funkci zadržovat vodu v krajině, a pokud ho tedy vykácíme, bude potřeba tuto funkci nahradit a vytvořit opatření pro zadržení vody.

Představitel Vítkovic v Krkonoších je jednoznačně pro propojení a nevidí důvod, proč by se podobná propojení nemohla dělat i v jiných areálech, např. mezi Janskými Lázněmi a Pecí pod Sněžkou. Zmiňuje, že pokud už někde lyžařský areál je, mělo by se mu umožnit se propojit. Pokud je již nějaký kopec lyžováním poznamenaný, nevidí pak problém v tom, využít ho pro lyžování ještě více. V regionu Pece a Janských Lázní tak podle něj dochází díky absenci lanovky k zbytečné nutnosti se mezi oběma středisky dopravovat autem. Lanovky pak považuje za nejekologičtější způsob dopravy a oproti přejíždění automobilem mu to přijde jako mnohem lepší řešení. Věří, že by bylo dobré, kdyby se lyžařské areály a Správa KRNAP domluvily a propojení umožnily. Je však zastáncem toho, že nové sjezdovky a lanovky by se mimo již vybudované lyžařské areály zřizovat neměly. Jinými slovy budovat tam, kde už budováno je, ale na jiná území nesahat.

5) Jak se stavíte k faktu, že pro realizaci záměru a jeho následné provozování je nutné poměrně značně zasáhnout do Krkonošského národního parku?

Ředitel Skiareálu ŠM se vyjádřil, že si uvědomují a respektují svou polohu v národním parku. Z toho důvodu také byli schopni přistoupit na přísnější požadavky Správy KRNAP. Chápe, že je potřeba posoudit vlivy záměru na životní prostředí, a věří, že tím, že již prošel posouzením územní plán ŠM, projde i jejich záměr. Ředitel Skiareálu ŠM naznačil, že je dobře, že se k záměru dotčené orgány vyjadřují, protože na základě těchto připomínek pak můžou opravdu minimalizovat dopady na životní prostředí

Ředitel Správy KRNAP sdělil, že vzhledem k tomu, že na Správě KRNAP působí v roli ředitele až od 1. 1. 2018, neměl tolik možností se do rozjednaného projektu sám vměšovat. Naznačil, že by se tato velká investice možná rodila obtížněji, když by byl ve funkci ředitele dříve. I přesto však chválí své kolegy za to, že odvedli obrovský kus práce. Pro Správu KRNAP je dle slov

ředitele Správy důležité, že významný partner jako je samospráva města ŠM tento záměr podpořil. Hlavní kladný krok pak vidí v tom, že záměrem budou zasaženy pouze lokality, které nemají takovou hodnotu. Jak řekl ředitel Skiareálu ŠM, záměr by měl zasáhnout v drtivé většině pouze třetí chráněnou zónu KRNAPu. Dílčí úpravy terénu se pak budou týkat jen malé plochy, která spadá do přísněji chráněné druhé zóny a první zóna zůstane záměrem nenarušena.

Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše se domnívá, že je realizace i přes zásah do Krkonošského národního parku přijatelná. Poukazuje na to, že Správa KRNAP a další lidé, kteří se nějakým způsobem věnují ochraně přírody, mají tendenci se ptát, kde je konečný stav, kde už se žádné další tratě vytvářet nebo rozšiřovat nebudou. Předseda Svazku ale zastává názor, že ve světě, ve kterém žijeme, žádný konečný stav neexistuje. Může se ukázat, že do budoucna nebude pro lyžování sníh, tak se tratě zalesní. Dodává, že je těžké říci, jaké budou v budoucnu technické možnosti, takže se nedá říkat, kde je konečný stav. Pochopil jsem to tak, že tím předseda Svazku naznačuje, že by se mělo o podobných věcech diskutovat, a ne pouze natvrdo nastavovat mantinely, které bude zakázáno překročit, protože lidstvo se neustále vyvíjí.

Jak již bylo řečeno, Starosta ŠM je toho názoru, že realizovat záměr ano, ale pouze s opatřeními, která vykompenzují negativa nebo nahradí funkce původní krajiny. Pokud se budou provádět příslušná opatření, je ve věci optimistický a myslí si, že by příroda i město měly změny způsobené záměrem zvládnout.

Představitel Vítkovic v Krkonoších z již vyřčených důvodů také chce, aby k realizaci záměru došlo. Věří, že si se zásahem příroda poradí a dokládá to na příkladu z doby před 20-30 lety, kdy se na Horních Mísečkách jezdilo buldozery a nebral se žádný ohled na to, že tam roste zvonek český. Dnes se jim tam však podle slov představitele Vítkovic daří více než dobře.

6) Může podle Vás propojení areálů zatíženost Špindlerova Mlýna dopravou naopak paradoxně zvýšit z důvodu nárůstu jeho atraktivity?

Když jsem sám nad záměrem a jeho možnými dopady přemýšlel, napadla mě přesně tato otázka: Co když propojení areálů v ŠM dopravní problémy ještě zintenzivní, vlivem nového nárůstu popularity Skiareálu ŠM, namísto proklamovaného snížení zatížení centra ŠM? Dokonce i při dotazníkovém šetření se našli tací, kteří se domnívali, že by k tomuto efektu mohlo dojít. Tento problém je v ekonomické vědě označený jako Jevonsův paradox, kdy projekty, které jsou realizovány s myšlenkou vylepšení aktuální situace, mají nakonec efekt opačný⁵⁹. Abych se dozvěděl, jaký na toto téma mají názor jednotliví představitelé, zahrnul jsem tuto otázku do rozhovorů. Jejich argumenty mě nakonec dokázaly přesvědčit o tom, že existují efektivní regulativy, které nedopustí, aby k nežádoucím dopadům došlo.

Po rozhovoru s ředitelem Skiareálu ŠM jsem nabyl přesvědčení, že hlavní zbraní, díky které půjde problému s přelidněním předcházet, bude nové zavedení tzv. flexi cen. Flexi ceny fungují na podobném principu jako letenky. Čím se letadlo více zaplňuje, tím jsou zpravidla zbývající místa dražší. Obdobně by se tento systém aplikoval ve Skiareálu ŠM na skipasy. Holding Tatry Mountain Resorts, do kterého patří i společnost Melida, flexi ceny ve svých areálech na Slovensku a Polsku letos již vyzkoušel a systém se jim osvědčil. Ve Skiareálu ŠM je pak chtějí zavést od příštího roku. Dle slov ředitele Skiareálu ŠM, pokud se bude blížit nějaký vyhrocený termín, například Vánoce, půjde cena skipasů rapidně nahoru, a naopak v dobu, kdy bývá nízký zájem o lyžování, půjde cena skipasů rapidně dolů. Tímto způsobem prý bude schopný Skiareál pokrývat své náklady a zároveň hlídat, aby lidí nepřijelo tolik. Pro Skiareál ŠM je totiž důležitý také komfort lyžařů a nechtějí tedy, aby pak návštěvníci museli stát dobu ve frontách a na svazích se museli neustále někomu vyhýbat.

⁵⁹ Jako příklad lze uvést třeba spotřebu paliva. Ačkoliv jsou díky technologickému pokroku vyvíjeny motory s nižší spotřebou paliva při zachování požadovaného výkonu, paradoxně se poptávka po palivu zvyšuje, protože lidé mají tendenci auta díky nižší spotřebě více využívat. Výzkum tohoto jevu byl proveden např. v USA. [Small, Van Dender 2005]

Ředitel Správy KRNAP říká, že se s jistotou nedá říct, jaký vliv bude propojení na dopravu mít. Naznačil, že vzhledem k představám Skiareálu ŠM, že ŠM bude exkluzivním a drahým střediskem se asi není důvod masivního nárůstu návštěvníků obávat.

Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše považuje propojení za zdokonalení stávajícího komfortu a domnívá se, že do ŠM nebude po propojení areálů lidí jezdit více. Cestu, jak zabránit zasekání dopravy v centru ŠM, vidí ve zrušení nebo alespoň zmenšení stávajícího parkoviště pod Medvědínem. Pokud by se parkoviště zrušilo nebo zmenšilo, všichni by dle předsedy Svazku věděli, že tam nemá cenu jet a zastavili by již u nového lyžařského terminálu na okraji města.

Starosta ŠM si myslí, že ať se budeme snažit sebevíc, nikdo nedokážeme v tuto chvíli předjímat chování návštěvníků. Úplně si nedovede představit, jak by se toto dalo dopředu ošetřit, ale zásadní podle něj bude to, jakým způsobem na novou situaci a chování návštěvníků bude reagovat město a Skiareál ŠM. Je toho názoru, že ze strany Skiareálu může ovlivnit příliv lidí cenová politika permanentek, případně zavedení jejich různých variant. Dále uvedl, že z hlediska města může dojít k opatřením, která budou ovlivňovat parkoviště. Může dojít např. k jejich zpoplatnění apod. Také předpokládá, že tím, že nová sjezdovka povede v těsné blízkosti Bedřichova, což je hodně osídlená část ŠM, spousta lidí nebude mít nadále důvod popojíždět ke sjezdovkám autem a blokovat tak parkovací místa jiným lidem.

Představitel Vítkovic v Krkonoších ze zhoršení dopravní situace strach nemá a ihned zmiňuje argument, že budou rozhodovat ceny permanentek. Říká, že pokud by cena permanentek stoupla třeba o 20-30 % ovlivní to motivaci lidí, jestli tam jet nebo nejít. Dokonce vyjádřil i názor, že si tímto počinem může Skiareál ŠM určitou klientelu odehnat do konkurenčních lyžařských areálů v okolí. Podle představitele Vítkovic se díky propojení areálů z ŠM udělá opravdu top středisko, do kterého budou jezdit pouze ti, kteří na to budou mít a ostatní se rozlezou do okolních areálů.

7) Chystá se na území Krkonoš nějaký nový větší záměr, když nebudeme počítat aktuální snahu o propojení areálů?

Tuto otázku jsem v rozhovorech konkretizoval podle toho, s kým jsem zrovna hovořil. Představitelé Vítkovic jsem se ptal na jejich záměry do budoucna ve Vítkovicích v Krkonoších, Starosty ŠM na případné nadcházející záměry na území ŠM, Ředitele Skiareálu ŠM na jejich vlastní další budoucí záměry a ředitele Správy KRNAP a předsedy Svazku měst a obcí Krkonoše na nadcházející záměry na území Krkonoš.

Ředitel Skiareálu ŠM se vtipně vyjádřil, že to tam není nafukovací, takže do budoucna s dalším extenzivním rozvojem v podobě nových sjezdovek a lanovek nepočítají. Zajímá je intenzivní rozvoj v podobě zkvalitňování služeb. Místo starých lanovek postaví nové, místo starých rozbitých domů postaví nové a moderní, energeticky lépe úsporné, než ty staré, které tu aktuálně provozují.

Podle ředitele Správy KRNAP se neuvažuje o žádném dalším takto velkém zásahu do Krkonošského národního parku, jako v případě propojení areálů v ŠM. Jsou však rozjednané menší záměry, které se týkají třeba výstavby jednotlivých lanovek, případně vybudování nových odjezdových tras, aby se vytvořil přirozený okruh pro lyžaře. Ředitel Správy se zmínil, že v prostorách Velké Úpy se buduje nový parkovací dům, který právě napomůže vytvoření tohoto okruhu pro lyžaře v dané lokalitě. Dalším rozjednaným záměrem je pak propojení Harrachova a Rokytnice nad Jizerou.

Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše řekl, že se žádný další takto velký záměr se na území Krkonoš nechystá. Sám svazek nechce přistoupit na to, aby se budovaly nové areály. Cílem je vylepšit komfort a služby v těch stávajících. Podle předsedy Svazku by se v budoucnu některé areály propojit mohly, ale nové nepřipadají v úvahu.

Starosta ŠM zmínil, že do budoucna mají v plánu zlepšit a zkvalitnit parkování a řešení určitých lokalit. Dokáže si představit, že by místo stávajících parkovišť vznikly parkovací domy, které budou zabírat daleko menší zastavěnou plochu, čímž se otevřou nová místa pro vsakování oproti současnému stavu. Dále je také hodně diskutováno, jak by se dalo dobře navázat na investici Skiareálu ŠM, aby vše dobře fungovalo, bylo to vzájemně propojeno a aby

nedocházelo ke komplikacím v té dopravě. Nakonec starosta ŠM dodal, že „*ty drobné záměry, které nesouvisejí s investory, ale pouze s občanským životem ve městě, budou probíhat dál, ale určitě nejsou tak zásadní, aby měly na město tak velký dopad jako propojení.*“

Představitel obce Vítkovice v Krkonoších mi prozradil, že mají v územním plánu nachystaný prostor pro novou lanovou dráhu. Jedná se o lokalitu, kde je lesní porost, který je napaden kůrovcem, takže se tam prý stejně děje větší těžba dřeva. Lanovka je i v územním plánu Roudnice, protože se to částečně týká i jejich území. Kromě lanovky mají připravené i další projekty. Již od roku 2005 se prý táhne výstavba apartmánů hotelového typu, kde má být i recepce. Do nějakých 3 let by pak mělo v obci vyrůst chybějící zázemí pro turisty v podobě restaurace a bowlingu. Podle slov představitele Vítkovic se na tom již začíná dělat.

8) Může podle Vás propojení areálů ve Špindlerově Mlýně tlačit konkurenci k podobným investicím a záměrům?

V teoretické části jsem hovořil o problematičnosti konkurence mezi podnikateli, která svou povahou může vést v některých případech ke zvyšování nežádoucích tlaků na životní prostředí. Zajímalo mě tedy, zda si jednotliví respondenti myslí, že by k podobnému „předhánění se“, které by mělo nežádoucí dopady např. na národní park, mohlo dojít i v rámci krkonošských lyžařských areálů. Mezi hlavní dva velikány, co se týče nabídky lyžařských aktivit a rozlohy, patří v Krkonoších Skiareál ŠM a Skiresort Černá hora – Pec. Z rozhovorů jsem se dozvěděl, že se snahou propojit areály (konkrétně Jánské Lázně a Pec pod Sněžkou) přišel dříve než Skiareál ŠM právě Skiresort Černá hora – Pec. Vystává tedy otázka: Dá se záměr propojit areály Medvědí a Svatý Petr brát jako odpověď na počínání Skiresortu?

K mému překvapení by byl ředitel Skiareálu ŠM dokonce rád, kdyby jejich propojení inspirovalo ostatní areály k vlastním modernizacím a zvyšováním své úrovně. Můj odhad, že by snad každý podnikatel měl zájem mít svůj monopol ve svém odvětví, se v tomto případě tedy úplně nepotvrdil. Ředitel Skiareálu ŠM to následně odůvodnil tím, že vlivem konkurence se mohou od sebe areály navzájem učit, inspirovat se a burcovat k dalšímu posunu ve kvalitě.

Sdělil, že kdyby konkurence spala, tak oni také zleniví, a naopak, když spát nebudou, tak i oni se budou posouvat. Skiresort Černou horu – Pec pak nevnímá vyloženě jako konkurenta, jelikož se domnívá, že každý má odlišnou klientelu. Společným konkurentem zimních středisek pak podle ředitele Skiareálu ŠM nejsou jiná zimní střediska, ale obchodní domy a shopping centra, která dělají každý víkend programy. Bojuje se o stejné lidi a Skiareál ŠM je chce i díky propojení areálů místo do obchodních domů dostat na hory. Na otázku, zda je jejich snaha o propojení areálů motivována zvýšením vlastní konkurenceschopnosti v Krkonoších, odpověděl ředitel Skiareálu ŠM, že určitě ano. Vyjádřil se, že ani kolegové ze Skiresortu nespí a také mají své projekty, také staví nové lanovky a snaží se lokality propojovat. Dále zmínil, že v Krušných horách se spojil Boží dar s Neklidem, kde se propojili až do Německa. Téma pak zakončil větou, že se všichni posouvají, takže nesmí usnout na vavřínech a spoléhat se pouze na to, že je ŠM známé středisko. Na otázku, zda se dá brát propojení areálů v ŠM jako odpověď na aktivity Skiresortu a jiných středisek, se tedy dá na základě slov ředitele Skiareálu ŠM odpovědět, že ano.

Ředitel Správy KRNAP si spolupráci s Melidou pochvaluje, a považuje ji za takřka ukázkovou. V každém jednání s nimi je prý vidět, že si jsou plně vědomi toho, že se pohybují v národním parku. I přesto, že se jim díky přísným požadavkům Správy řada věcí prodražila a prodloužila, nikdy se prý z jejich strany neobjevil nárůst „agresivity“. Správa KRNAP tak zatím dle slov ředitele Správy nemá důvod Melidu jakožto provozovatele Skiareálu ŠM, podezřívát z nějakého dalšího pokusu o expanzi. To, že se žádná další expanze nechystá, přímo sám ředitel Skiareálu ŠM potvrdil. Dále ředitel Správy vyloučil, že by na území mohlo docházet k masivním dopadům na přírodu jako ve „třetích zemích“, protože v Krkonoších jsou věci pod veřejnou kontrolou a prostřednictvím zákonů jsou nastavené hranice, které takové nežádoucí počínání značně znesnadňují.

Předseda Svazku měst a obcí Krkonoše zmínil, že s propojováním původně začal Skiresort Černá hora – Pec. Skiresort se podle slov předsedy Svazku již dostal na úroveň ŠM, ale konkurovat si prý nemusí. Důvod vidí v tom, že Skiareál ŠM je pro Pražáky, je to ten tzv. český Aspen a Skiresort je

lidovější. Nemyslí si, že by propojení mohlo způsobit, že to někdo další bude chtít taky udělat. Odůvodňuje to tím, že spoustu areálů propojit nejde a potenciální možnost propojení tedy neurčuje chuť investovat, ale morfologie daného místa. Za zásadní problém, se kterým se Krkonoše budou muset do budoucna vypořádat je nový nával návštěvníků z důvodu dostavby dálnice do Polska. Říká, že jako Svazek jsou za dálnici velcí lobbysté, protože je pro ně klíčová. Podle určitých studií to prý pak bude mít Polák z Varšavy časově stejně daleko do Krkonoš jako do Tater, čímž může dojít k tomu, že rapidně vzroste návštěvnost Poláků v Krkonoších. Nevylučuje, že by zde mohli v budoucnu Poláci investovat do různých věcí a třeba i nájemní smlouvu od Melidy odkoupit.

Starosta ŠM si myslí, že v rámci Krkonoš by se mohlo najít několik areálů, které na to budou reagovat a zdravým způsobem vyvířet konkurenci a lákat lidi do svého areálu. Celé je to podle starosty ŠM otázka toho, jestli by v rámci některých lyžařských areálů měly být tyto aktivity podporovány, protože si myslí, že ne všechny areály mají v rámci Krkonoš stejné podmínky v rámci zimy k tomu, aby tam byly provozovány sjezdové tratě. Podporovat by se podle něj měly ty areály, které mají vyšší nadmořskou výšku a vhodné přírodní podmínky pro lyžování. V areálech níže položených, ve kterých za každou cenu probíhá usilovné zasněžování, perspektivu v rozvoji nevidí. Podle Starosty ŠM je takových areálů v České republice hodně a je otázka, jestli je to šťastné řešení.

Představitel Vítkovic v Krkonoších také podotkl, že propojení se ve Skiresortu řeší už velmi dlouho, a že mají nakreslené možné propojení Černého Dolu s Janskými Lázněmi a propojení Janských Lázní s Pecí pod Sněžkou. Podle slov představitele Vítkovic tam proběhla SEA i naturové hodnocení, ale vyskytly se problémy, že se v té lokalitě vyskytuje zvěř jako vlci apod. Opět se znovu vyjádřil, že v propojování areálů nevidí problém. Je si vědom, že v případě Skiresortu by se asi nedala mezi areály vytvořit přímo nová sjezovka s umělým zasněžováním, ale lanovka, která by to propojila, by tam podle něj být mohla. V souvislosti s propojováním zmínil i Harrachov a Rokycnici nad Jizerou, kde je propojení schváleno už nějakých 5 let, přesto k němu však stále fyzicky nedošlo. Problémem tam totiž není chráněná příroda, ale skutečnost, že

každý areál vlastní jiný majitel. Mezi areály tak dle slov představitele Vítkovic dochází k ekonomickým sporům o to, kdo na propojení více vydělá.

3.5 Diskuze

Když jsem si vybíral v květnu roku 2018 toto téma diplomové práce, domníval jsem se, že až budu práci v červnu následujícího roku odevzdávat, bude už EIA vyřešena a záměr bude projednáván v rámci navazujícího řízení. Kvůli dvěma přepracováními dokumentace záměru se však celý proces zpomalil a aktuálně se teprve čeká na odborný posudek⁶⁰. Zmiňuji to zde proto, že jsem původně měl zájem popsat, jak probíhá proces i v navazujícím řízení, které je rovněž součástí celého rozhodovacího procesu. Jelikož se do této fáze ještě nepostoupilo, nezbylo mi nic jiného než popsat dosavadní proces EIA. Jsem toho názoru, že by práce byla hodnotnější, pokud by shrnovala proces celý, ale na druhou stranu by pak musela být ještě delší a značně by převyšovala běžný rozsah diplomových prací.

I přesto, že nebylo možné popsat celý rozhodovací proces, věřím, že práce přínos má, jelikož jsem přesvědčen o tom, že dokázala přehledně popsat, jak probíhá proces EIA u takto složitěho záměru, který předpokládá značné zásahy do Krkonošského národního parku.

Kromě průběhu rozhodovacího procesu jsem v práci dále zkoumal názory rezidentů ŠM na chystaný záměr. Ačkoliv podle mě výsledky přinesly zajímavá a překvapivá zjištění, uvědomuji si, že nejsou tyto výsledky dostatečně reprezentativní na to, aby se dalo říci, že to odráží názory všech obyvatel ŠM. Pro rozsáhlejší výzkum s vysokou mírou reliability by bylo potřeba získat mnohem více respondentů, ale to by pak samo mohlo vydat na jednu další diplomovou práci. Jelikož jsem nechtěl tolik času věnovat dotazníkovému šetření, ale zároveň mi bylo líto rezidenty do výzkumu nezahrnout, vybral jsem si tento kompromis.

⁶⁰ Posudek nakonec zpracoval Milan Macháček 24. září 2019. Zveřejněn byl na oficiálních stránkách portálu agentury životního prostředí CENIA 30. října 2019.

Co se týká rozhovorů s představiteli aktérů procesu EIA, musím vyzdvihnout, že všichni byli o tématu propojení areálů dobře informováni, a nejen ve věci záměru, ale i v tématech souvisejících, prokázali vysokou znalost. Neshledávám zde tedy žádný problém v tom, že bych si pro rozhovory vybral špatné osoby. Původně jsem si myslel, že bude respondentů více, ale ukázalo se, že se k propojení veřejnost ani dotčená veřejnost nevyjádřily. Dá se předpokládat, že v případě veřejnosti je to z toho důvodu, že se záměrem spíše souhlasí a v případě dotčené veřejnosti pak skutečnost, že ochranu přírody v Krkonošském národním parku zajišťuje místní Správa KRNAP.

Vyslovená pozitiva a negativa záměru od respondentů (z dotazníkového šetření i rozhovorů dohromady) zde porovnávám s tabulkou předpokládaných pozitiv a negativ propojení areálů od Aleny Vágnerové, která se tohoto tématu také dotkla ve své diplomové práci. Tuto tabulku autorka zpracovala na základě vlastního úsudku a informací získaných z územního plánu ŠM.

Obr. č. 23: Tabulka předpokládaných pozitiv a negativ propojení areálů

+	-
- možnost přeježdění mezi areály na lyžích	- odlesnění
- zvýšení komfortu lyžování	- ohrožení hnízdišť chráněných ptáků
- parkovací dům	- hluk
- modernizované lanovky	- ohrožení fauny a flóry uvnitř lesa
- nové sjezdové tratě	- eroze, narušování vegetačního krytu
- napojení penzionů na sjezdové tratě	- problém s nakládání s odpady
- prestiž areálu	- lůžková kapacita
- více návštěvníků, více financí pro město	- zvýšená návštěvnost
- zvýšení propustnosti sjezdovek	- zatížení infrastruktury
- více pracovních míst	- změna krajinného rázu
- služby pro návštěvníky	

Zdroj: [Vágnerová 2014]

Autorka zmiňuje celkem 11 pozitiv a 10 negativ. Prvních 5 pozitiv bylo respondenty zmíněno i v rámci mého výzkumu. Napojení penzionů na sjezdové tratě přímo takto doslova nikdo nezmínil a je otázka, jak je to v tabulce myšleno.

Pravděpodobně to má znamenat, že nově se sjezdovka přiblíží k penzionům a lidé tak nebudou muset popojíždět ke svahu autem a bude jim stačit ujít několik metrů pěšky. Vzhledem k tomu, že nová sjezdovka by měla vést v těsné blízkosti sídliště Bedřichova, domnívám se, že tento efekt by byl kromě místních penzionů pozitivní především pro samotné rezidenty, kteří v lokalitě Bedřichova tvoří naprostou většinu, a to i přesto, že z nich řada třeba vůbec nelyžuje.

Všech dalších 5 autorkou zmíněných pozitiv se pak ve výzkumu nějakým způsobem v určité míře objevilo. Diskutabilní je však v tabulce zmíněné pozitivum o více návštěvnicích. Představitelé aktérů procesu EIA jsou toho názoru, že k nárůstu návštěvníků by výrazně dojít nemělo, představitel Vítkovic v Krkonoších se dokonce domnívá, že v případě zvýšení cen permanentek by paradoxně mohla některá klientela spíše přejít ke konkurenci. Pokud by však k většímu nárůstu návštěvníků opravdu došlo, pravděpodobně by to mělo více negativ než pozitiv. Mimo zmíněného nárůstu financí pro město, by více návštěvníků znamenalo i zvýšení výdajů města na jeho údržbu. Při rapidním nárůstu obyvatel by pak pravděpodobně kolabovala doprava i přes vybudování lyžařského terminálu s parkovacím domem, zhoršila by se bezpečnost jak ve městě, tak na sjezdovkách apod. I z toho důvodu pravděpodobně zahrnula autorka zvýšenou návštěvnost i do negativ.

Mezi pozitiva, která zde autorka nemá, ale já je od respondentů zaznamenal, patří především již několikrát zmiňované předpokládané zklidnění dopravy v ŠM, dále nové sjezdovky s mírnějším sklonem (vhodné pro rodiny s dětmi a začínající lyžaře), centrum města by si mělo ulevit od přelidněnosti, vylepšení skibusové dopravy, zvýšení bezpečnosti střediska, menší doba čekání ve frontě na lanovku, místní obyvatelé a lidé ubytovaní v penzionech poblíž nových sjezdovek nebudou blokovat parkovací místa jiným návštěvníkům a spíše půjdou na sjezdovku pěšky, udržení rezidentů v ŠM, kteří zajišťují důležitou funkci z hlediska udržování květnatých luk a pastvin, pozitivní ekologické dopady v centru města vlivem snížení dopravního vytížení, méně nákladná a přírodě šetrnější údržba parkovacího terminálu oproti aktuálnímu parkovišti pod širým nebem a výhody nejen pro ŠM ale i Vítkovice v Krkonoších a jejich areál Horní Mísečky.

Když se podíváme na negativa uvedená v tabulce, většina se nějakým způsobem opět objevila i v odpovědích respondentů. Co se týká ohrožení hnízdišť chráněných

ptáků, tak pokud jde o Ptačí oblast Krkonoše, neměla by se realizace záměru těchto hnízdišť výrazně dotknout vzhledem k vedení lanovky a sjezdovky pouze do půlky Medvědína. I z tohoto důvodu Správa KRNAP záměr schválila. Hluk lze očekávat především při samotné realizaci záměru. Podle studie provedené v rámci dokumentace záměru by hluk z provozu lanovky, která vede skrze sídliště Bedřichov, neměl překročit hluk, který byl naměřen při běžném provozu na sídlišti. Problém nakládání s odpady, s lůžkovou kapacitou a se zatížením infrastruktury zmíněn v rámci mého výzkumu nebyl (kromě pár rezidentů ŠM, kteří se obávali zhoršení dopravní situace), což může souviset s tím, že se celkově respondenti neobávají výrazného zvýšení návštěvnosti z důvodu regulace návštěvnosti především cenou služeb.

Negativa, která v tabulce uvedená nejsou, ale můj výzkum ukázal, že by se mohla objevit, jsou např. zvýšení cen nemovitostí a tím pádem znesnadnění mladým rodinám začít bydlet v ŠM a fragmentace krajiny.

Je potřeba v tuto chvíli zdůraznit, že veškerá zmiňovaná pozitiva a negativa jsou stále pouhou prognózou do budoucna. Jaké klady a zápory záměr bude ve finále doopravdy mít a v jaké míře, to ukáže až praxe, na kterou si budeme muset ještě nějakou dobu počkat.

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo popsat některé okolnosti, které se týkají záměru propojit dva protilehlé lyžařské areály v ŠM, konkrétně Svatý Petr a Medvědí. Zajímalo mě, jak probíhá rozhodovací proces v případě tohoto záměru, jací aktéři se v procesu vyjednávání objevují, jaký mají na realizaci záměru názor jejich představitelů, a co si o chystaném záměru myslí místní obyvatelé.

Na základě využitých kvalitativních a kvantitativních metod výzkumu (polo-strukturovaných rozhovorů, dotazníkového šetření a analýzy dokumentů) a zjištění, kterých jsem díky nim dosáhl, si troufám tvrdit, že byl celkově výzkum úspěšný a jeho výsledky mi pomohly zodpovědět výzkumné otázky.

Ukázalo se, že rozhodovací proces je u takto velkého a komplexního investičního záměru, předpokládajícího zásah do území národního parku, velmi složitý a pomalý. Situaci v průběhu procesu EIA, který stále ještě probíhá, komplikovaly zejména připomínky dotčených orgánů, především pak přísnější požadavky Správy KRNAP. Aby se mohlo o realizaci záměru vůbec uvažovat, bylo kromě akceptování připomínek dotčených orgánů, potřeba vytvořit a schválit nový územní plán ŠM, do kterého by byly změny souvisící s realizací záměru zahrnuty. Díky umístění ŠM v srdci Krkonošského národního parku se rovněž jednalo o složitý a pozvolný proces. Po nezdarech ve vyjednávání mezi lety 2008-2012 se role provozovatele Skiareálu ŠM chopila společnost Melida, která měla zájem docílit propojení „za každou cenu“ a byla ochotna přistoupit na přísná opatření, která požadovala Správa KRNAP. Mezi Správou KRNAP a Skiareálem ŠM nakonec došlo po delších vyjednáváních ke shodě, že určitá varianta propojení areálů je akceptovatelná a z pohledu obou aktérů bude mít svůj užitek. Oznámení záměru k novému posuzování vlivů záměru na životní prostředí bylo od Melidy zveřejněno v březnu roku 2017, dokumentace záměru pak v březnu roku 2018, a její poslední přepracovaná verze v březnu roku 2019. Aktuálně se na dokumentaci zpracovává odborný posudek. V případě, že záměr projde procesem EIA, postoupí se do navazujícího řízení.

Dosavadního vyjednávání v rámci rozhodovacího procesu EIA se účastnili pouze oznamovatel záměru (Melida), dotčené správní orgány a územně samosprávné celky. Veřejnost ani dotčená veřejnost (dle § 3 písm. i) bodě 2. zákona č. 100/2001 Sb.)

se v průběhu procesu k záměru nijak nevyjádřily. Je otázkou, zda se budou účastnit později, až započne navazujícího řízení.

Výzkum ukázal, že propojení areálu může mít celou řadu přínosů, a to jak pro Skiareál ŠM a lyžaře, tak pro město ŠM samotné, včetně jeho obyvatel a návštěvníků. Musím se přiznat, že za hlavním motivem rozšíření Skiareálu ŠM jsem zpočátku hledal zejména snahu Skiareálu ŠM umožnit lyžařům jezdit na obou kopcích bez nutnosti sundat lyže, přitáhnout do svého lyžařského střediska co nejvíce návštěvníků a na nich pak bohatnout. Až provedený výzkum mi odhalil, že jsem se mýlil. Motivů, proč propojení uskutečnit ze strany Skiareálu ŠM a zároveň motivů, proč záměr podpořit ze strany ostatních aktérů procesu EIA, bylo totiž mnohem více.

Hlavním přínosem záměru, který zazněl od většiny dotazovaných rezidentů a od všech představitelů aktérů rozhodovacího procesu EIA, totiž není zkvalitnění služeb, ale vyřešení problémů s dopravou v ŠM v zimní sezóně, zejména pak zklidnění dopravy v jeho centru. Je to právě skutečnost, že Skiareál ŠM zatím není propojený, která způsobuje, že k těmto problémům dochází. Lidé, kteří si chtějí zalyžovat ve Svatém Petru i na Medvědinu, tak musí přejíždět autem nebo skibusem z jednoho místa na druhé, což komplikacím v dopravě značně napomáhá. Prostřednictvím zklidnění dopravy a odstranění kolon se zároveň zvýší bezpečnost ve městě a v případech nutného příjezdu sanitky by pak nemělo docházet k větším časovým prodlevám. Propojení areálů a rozšíření zúžených míst na sjezdovkách by mělo umožnit lepší propustnost sjezdovek a rozprostření lyžařů po svazích. V rámci těchto opatření by se mělo docílit snížení šance na vzájemnou kolizi lyžařů, což by celkově mělo vést ke zvýšení bezpečnosti na svazích. Dalším velkým přínosem areálu je pak udržení rezidentů ve městě a přílehlém regionu pomocí zvýšení počtu pracovních míst. Jsem toho názoru, že nebýt těchto vyjmenovaných přínosů, „rodilo“ by se propojení areálů jen velmi těžko a je dost možné, že by k němu ve finále ani nedošlo. Mezi hlavní negativa záměru pak dle rozhovorů s představiteli aktérů patří úbytek lesů, fragmentace krajiny a změna krajinného rázu.

Mýlil jsem se také v tom, že je cílem Skiareálu ŠM přitáhnout do svého areálu co nejvíce lidí. Z výzkumu vyplynulo, že ačkoliv se vlivem propojení očekává ztraktivnění Skiareálu ŠM a příliv nových lyžařů, rozhodně není cílem Skiareálu mít přeplněné sjezdovky, dlouhé fronty lidí u lanovek apod. To by vedlo ke snížení

bezpečnosti a celkového komfortu návštěvníků, což nechtějí dopustit. Od příštího roku by se měly dle slov ředitele Skiareálu ŠM zavést tzv. flexi ceny, které umožní hýbat s cenou podle poptávky a regulovat tak počet návštěvníků.

Svým způsobem se dá říci, že jsem se mylil i v tom, že na propojení areálů bude Skiareál ŠM bohatnout. Samozřejmě se dá předpokládat, že by do takové investice Skiareál ŠM nešel, pokud by z ní v budoucnu neočekával zisk, ale vzhledem k tomu, že bude realizace i díky přísným požadavkům na ochranu přírody velmi nákladná, návratnost investice může být otázkou mnoha a mnoha let.

Za překvapivé považuji některé výsledky dotazníkového šetření. Ukázalo se, že z 50 rezidentů ŠM by propojení areálů chtělo 37 lidí, 8 lidem je to jedno a pouhých 5 lidí bylo proti záměru. Všichni o záměru areály propojit věděli. Většina z respondentů, kteří hodnotili záměr kladně, jsou přesvědčeni, že propojení areálu vyřeší dopravní problémy ve městě v zimní sezóně. Negativní názory pak spočívaly především v obavách, že namísto zklidnění dopravy, dojde k ještě větším problémům. I přes omezené možnosti vztáhnout výsledek na celou populaci ŠM, lze se domnívat, že rezidenti mají k propojení areálů spíše pozitivní vztah.

Pro dotazníkové šetření jsem si určil dvě bonusové hypotézy, které se obě nepotvrdily. U první jsem se domníval, že důchodci budou více proti realizaci záměru než pro realizaci záměru, protože jsem předpokládal, že z propojení areálu nebudou mít takový užitek, jelikož ho sami v zimě spíše nebudou k lyžování využívat. Taktéž jsem předpokládal, že se budou k modernizacím a změnám ve městě stavět konzervativněji a takový velký záměr hodnotit spíše negativně. U druhé jsem očekával, že celkově lidé, co nelyžují, nebudou mít k realizaci propojení takový vztah a budou se k němu stavět spíše negativně. Jsem přesvědčený, že se obě hypotézy nepotvrdily ze stejného důvodu. Může za to fakt, že jak důchodci, tak nelyžující, z propojení mohou mít svůj užitek i přesto, že nelyžují. Opět se jedná o vidinu zklidnění dopravy v ŠM.

Shrneme-li výsledky dotazníkového šetření a názory představitelů aktérů rozhodovacího procesu, jasně se ukázalo, že se všichni (až na pár rezidentů ŠM) domnívají, že pozitiva záměru by měla jasně převyšovat jeho případná negativa. Jak zmínil starosta ŠM, bez tohoto přesvědčení by nebylo možné o záměru ani přemýšlet, natož ho pak chtít realizovat.

Tato případová studie záměru propojit areály Svatý Petr a Medvědin podle mého názoru přináší tři důležité poznatky pro všechny podnikatele, kteří by měli zájem o realizaci většího projektu na území národních parků nebo jiných chráněných oblastí v České republice. První poznatek je ten, že při vymýšlení projektů nestačí hledat pouze vlastní užitek nebo přínos pro následné zákazníky dané služby, ale je nutné navrhovat projekty tak, aby měly více pozitivních dopadů i v jiných oblastech. Jen tak může mít větší šanci na úspěch a na prosazení v chráněných územích. Potvrzují to mimo jiné slova ředitele Správy KRNAP, že polehčující okolností a zároveň kompenzačním opatřením k negativním vlivům záměru na krajinu, je snížení dopravní zátěže v labském údolí. Druhým poznatkem je fakt, že projít rozhodovacím procesem u větších projektů zasahujících do chráněných území, nemusí být vůbec jednoduché a podnikatel či investor tak musí předběžně počítat s dlouhým vyjednáváním (přinejmenším v rámci procesu EIA) a postupným doladováním projektu, než získá chtěné povolení ke stavbě. Vždy je nejprve nutné záměr zpracovat do územního plánu dané obce nebo města, v jehož katastrálním území by se nacházel, a dále je potřeba podniknout opatření, která udělají maximum pro zamezení vzniku nebo alespoň zmírnění negativních dopadů záměru na chráněnou přírodu, což si všechno žádá svůj čas. Do třetice, je potřeba brát v úvahu možnost značného prodražení projektu, z důvodu nutného zajištění opatření souvisejících se zmírněním negativních dopadů záměru. Zde se opět hodí citovat slova ředitele Skiareálu ŠM, který je toho názoru, že konečná varianta, která se povedla u Správy KRNAP prosadit, je pro ně z ekonomického hlediska tou nejhorší, ale že to musí vzhledem k lokalitě národního parku respektovat.

Výzkum mé diplomové práce by se dal obohatit především provedením rozsáhlejšího dotazníkového šetření na rezidentech ŠM, jehož přínos by spočíval ve vyšší reliabilitě výsledků, a dále provedením výzkumu, který by měl za cíl popsat průběh rozhodovacího procesu od místa, kde mé bádání skončilo.

Použitá odborná literatura

BLEWITT, John. 2008. *Understanding sustainable development*. Sterling, VA: Earthscan. ISBN 978-1-84407-455-6.

BOOKCHIN, Murray. 1990. *Remaking Society: pathways to a green future*. Boston: MA: South End Press. 222 s. ISBN 0896083721.

BOOKCHIN, Murray. 2006. *Social Ecology and Communalism*. Oakland, CA: AK Press. 118 s. ISBN 978-1-904859-49-9.

DAVID, Petr; DAVID, Petr ml.; LUDVÍK, Petr. 2010. *Krkonoše - Česko všemi smysly*. 1. vyd. Praha: Soukup & David. ISBN 978-80-86899-53-4.

GIDDENS, Anthony. 2000. *Unikající svět: jak globalizace mění náš život*. Praha: Sociologické nakladatelství. 135 s. ISBN 80-85850-91-5.

HENDL, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace*. 1. vyd. Praha: Portál. 408 s. ISBN 80-7367-040-2.

CHASE, Steve. 1991. *Defending the Earth: A Dialogue Between Murray Bookchin and Dave Foreman*. Boston: South End Press. ISBN 9780896083820

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. 2012. *Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. 320 s. ISBN 978-80-247-4209-0.

JANDOUREK, Jan. 2007. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál. 286 s. ISBN 80-7367-269-3.

KELLER, Jan. 1997. *Sociologie a ekologie*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. 232 s. ISBN 80-85850-42-7.

KOSTKAN, Vlastimil. 1996. *Územní ochrana přírody a krajiny v České republice*. Ostrava: VŠB-Technická univerzita, Phare. ISBN 80-7078-366-4.

LINDEROVÁ, Ivica; SCHOLZ, Petr; MUNDUCH, Michal. 2016. *Úvod do metodiky výzkumu*. 1. vyd. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava. 68 s. ISBN 978-80-88064-23-7.

LOUDA, Jiří; ZÁZVORKOVÁ, Blanka. 2007. *Špindlerův Mlýn*. 1. vyd. Praha: Paseka. 262 s. ISBN 978-80-7185-867-6.

MACNAGHTEN, Phil; URRY, John. 1998. *Contested Natures*. Thousand Oaks, Calif.: SAGE Publications. ISBN 0-7619-5312-4.

MEZŘICKÝ, Václav, ed. 2005. *Environmentální politika a udržitelný rozvoj*. Praha: Portál. 208 s. ISBN 80-7367-003-8.

MOLDAN, Bedřich. 2015. *Podmaněná planeta. 2., rozšířené a upravené vyd.* Praha: Karolinum. 511 s. ISBN 978-802-4629-995.

SEDLÁČEK, Martin. 2007. Případová studie. In: *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál. 96-112 ISBN 978-80-7367-313-0.

ŠMAJS, Josef; BINKA, Bohuslav; Rolný, Ivo. 2012. *Etika, ekonomika, příroda*. 1. vyd. Praha: Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-4293-9.

ŠVARŤÍČEK, Roman. 2007. Hlubkový rozhovor. In: *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 1. vyd. Praha: Portál. 159-184 ISBN 978-80-7367-313-0.

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. 2014. *Marketing služeb: efektivně a moderně. 2., aktualiz. a rozš. vyd.* Praha: Grada. 272 s. ISBN 978-80-247-5037-8.

WALL, Geoffrey; MATHIESON, Alister. 2006. *Tourism: Change, Impacts and Opportunities*. Harlow: Pearson Prentice Hall. ISBN 978-0-130-99400-4.

ZELOVÁ, Alena. 2002. *Rozhovor a dotazník*. In: *Manažérstvo kvality na vysokých školách*. Košice: TU KIP. 71-86 ISBN 9788070997697.

Použité internetové zdroje

About WTTC. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.wttc.org/about/>

Asociace lanové dopravy. 2011. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.aldr.cz/>

BAKOŠOVÁ, Barbora. 2017. *Bez lyžařské stopy: horská střediska v éře změn klimatu*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://denikreferendum.cz/clanek/24480-bez-lyzarske-stopy-horska-strediska-v-ere-zmen-klimatu>

BÍLEK, Ondřej. 2018. *Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí, Špindlerův Mlýn – propojení areálů*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK906

BÍLEK, Ondřej. 2019. *DOKUMENTACE vlivů záměru na životní prostředí, Špindlerův Mlýn – propojení areálů*. 2. přepracovaná verze. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK906

BRANIŠ, Martin. 1994. A system of certified environmental impact assessment experts in the Czech Republic. *Environmental Impact Assessment Review* [online]. 14(2-3), 203-208 [cit. 2019-06-27]. DOI: 10.1016/0195-9255(94)90035-3. ISSN 01959255. Dostupné z: <https://linkinghub.elsevier.com/retrieve/pii/0195925594900353>

BRAUN, Jan. 2019. *KRNAP jinak. Bude mít čtyři zóny a klidová území*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://krkonosky.denik.cz/zpravy_region/krnap-jinak-bude-mit-ctyri-zony-a-klidova-uzemi-20190220.html

BOROVÍČKOVÁ, Hana; HAVELKOVÁ, Svatava. 2005. Nástroje ochrany přírody a krajiny. *PLANETA*. [online]. č. 8, ISSN 1213-3393 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/105083155-Nastroje-ochrany-prirody-a-krajiny-mgr-hana-borovickova-mgr-svatava-havelkova.html>

BRYCHTOVÁ, Jitka; KRAUSE, Josef. 2004. *Vyhodnocení krajinného rázu území Krkonošského národního parku a jeho ochranného pásma – část Královéhradecký kraj*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.krnap.cz/krajiny-raz-studie/>

BURIÁNEK, Jiří. 2017. *Standardizace*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Standardizace>

BURIÁNEK, Jiří. 2018. *Reliabilita*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Reliabilita>

Co je transfer technologií a komercializace poznatků?. 2012. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.vutbr.cz/ctt/caste-dotazy/f90534/d66558>

ČERBA, Otakar. 2010. *Globalizace - přednáška z předmětu Socioekonomická geografie pro geomatiku (KMA/SGG)*. [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <http://old.gis.zcu.cz/studium/ssgg/Materialy/Globalizace.pdf>

ČERMÁK, Jan. 2010. *Analýza investičního rozhodování společnosti Skiareál Špindlerův Mlýn a.s.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://vskp.vse.cz/22470_analyza_investicniho_rozhodovani_firmy_skiareal_spindleru_v_mlyn_as

ČERNOŠEK, David. 2019. *Závazné stanovisko*. [online]. [cit. 2020-01-05]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX0hLSzkwNI96YXZlcnlTdGFuRE9DXzE1MDA1NzIzNTMyMzk2NzMxNy5wZGY/HKK906_zaveryStan.pdf

DANEŠOVÁ, Anna. 2015. *Vývoj cestovního ruchu a hotelnictví ve Špindlerově Mlýně před a po roce 1989 a jeho další potenciál*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://is.vsh.cz/th/ca7p2/Vyvoj_cestovniho_ruchu_a_hotelnicvi_ve_Spindlerove_Mlyne_pred_a_po_roce_1989_a_jeho_dalsi_potencial.pdf

Databáze demografických údajů za obce ČR. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr>

DOLEŽAL, Robert. 2007. *Soutěžní birdwatching – od úsměvné po extrémní formu pozorování ptáků*. [online]. [cit. 2019-12-29]. Dostupné z: <http://www.birdwatcher.cz/soutezni-birdwatching-od-usmevne-po-extremni-formu-pozorovani-ptaku/>

DVORSKÁ, Eliška. 2017. Aktuální změny právní úpravy v oblasti posuzování vlivů záměrů na životní prostředí. *České právo životního prostředí*. [online]. č. 46., 38-59 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_46.pdf

Ekonomika cestovního ruchu v České republice. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

ERLEBACH, Martin. 2018. Fragmentace krajiny – skrytý problém Krkonoš. *Krkonoše – Jizerské hory*. [online]. č. 9, 18-19 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://krkonose.krnapp.cz/apex/f?p=104:4:::NO:RP,4:P4_ID,P4_CP:2018-09-21,7

Eugene F. Stoermer, Obituary (1934-2012). [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://aslopubs.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1002/lob.2012214112>

Firma Tatra Mountain Resorts byla vyřazena z privatizace lanovek na polské straně Tater. 2013. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.motejlekkocdopole.com/firma-tatry-mountain-resorts-byla-vyrazena-z-privatizace-lanovek-na-polske-strane-tater/>

FLOUSEK, Jiří. 2016. Vliv lyžování na horskou přírodu: shrnutí současných poznatků a stav v Krkonoších. *Opera Corcontica*. [online]. 53, 15–60 [cit. 2019-06-26]. Dostupné z:

http://opera.krnapp.cz/apex/apex_util.get_blob?s=14663135975606&a=103&c=6251526924540477&p=8&k1=890&k2=&ck=OVMG994ufBQ3gN8Bmu7a9Pe13mW0p5BWPnxV6Kp3-IYLwh9-XE8fNgNvc0mi0x4dzB4FhPhGbKoKnX1jEWmnNg&rt=CR

FLOUSEK, Jiří., HARČARIK, Josef. 2009. Sjezdové lyžování a ochrana přírody. *Ochrana přírody*. [online]. č. 6 [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/pece-o-prirodu-a-krajinu/sjezdove-lyzovani-a-ochrana-prirody/>

Frank Bold Advokáti, s.r.o. 2017. *Nejvýznamnější změny v posuzování vlivů na životní prostředí (EIA)*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://stavba.tzb-info.cz/hruba-stavba/16535-nejvyznamnejsi-zmeny-v-posuzovani-vlivu-na-zivotni-prostredi-eia>

Frank Bold Advokáti, s.r.o. 2019. *Změny v zákoně o EIA od 1. ledna 2018*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://frankbold.org/poradna/kategorie/eia/rada/zmeny-v-zakone-o-eia-od-1-ledna-2018>

FRANKOVÁ, Martina. 2017. *Změny v právní úpravě při umístování staveb a změnách využití území. České právo životního prostředí*. [online]. č. 45., 56-78 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_45.pdf

HEJDUK, Libor. 2017. *ZÁVĚR ZJIŠŤOVACÍHO ŘÍZENÍ*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX09WNjI0M196amlzdG92YWNpRE9DXzE3MzkzMTE0Njc2MTQ5OTE5MjQucGRm/OV6243_zjistovaci.pdf

HEJDUK, Libor. 2018. *OV6243 – Důvody ukončení*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX09WNjI0M19kdXZvZHIVa29uY2VuaURPQ183MjI1Mzc1MDQzMDg2OTYwMDI2LnBkZg/OV6243_duvodyUkonceni.pdf

HOLICKÝ, Jiří. 2019. *Odborný posudek č. 171008, Lesnicko-stabilizační opatření v lyžařském areálu Špindlerův Mlýn*. Příloha dokumentace záměru. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK906

HONOVÁ, Jaroslava. 2008. *ZÁVĚR ZJIŠŤOVACÍHO ŘÍZENÍ*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX01aUDIwN196amlzdG92YWNpRE9DXzEuUERG/MZP207_zjistovaci.PDF

HORÁČEK, Aleš; TRUHLIČKA, Ivan. 2011. *Krkonoše nejvíce hyzdí Horal, rozhodli v anketě čtenáři iDNES.cz*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/bydleni/architektura/krkonose-nejvic-hyzdi-hotel-horal-rozhodli-v-ankete-ctenari-idnes-cz.A110325_101600_liberec-zpravy_alh

HRONEŠ, René. 2018. *Politika společnosti*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.skiareal.cz/fileadmin/Spindl/dokumenty/Politika_spolecnosti.pdf

Hrubý domácí produkt (HDP). 2017. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/hdp/informace/>

Chicagská škola. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: https://is.mendelu.cz/eknihovna/opory/zobraz_cast.pl?cast=64154

KLAPKA, Pavel; KLAPKOVÁ, Eva; MARTINÁT, Stanislav. 2005. Ekologické formy zemědělství v Krkonoších: krajina, ekoturismus, udržitelnost. *Opera Corcontica*. [online]. 42, 127–137. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://geography.upol.cz/soubory/lide/klapka/Klapka,Klapkova,Martinat-OC-42-11.pdf>

Konkurence. 2016. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/konkurence>

KOVAŘÍK, Miloslav. *Kdo je developer*. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.kova.cz/slovník-pojmu/developer/>

KREAG, Glenn. 2001. *The Impacts of Tourism*. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://www.seagrant.umn.edu/tourism/pdfs/ImpactsTourism.pdf>

KRKONOŠE – SVAZEK MĚST A OBCÍ. 2009. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.krkonose.eu/cs/smo-svazek>

LAPKA, Miloslav; SOKOLÍČKOVÁ, Zdenka; VÁVRA, Jan. 2012. Pět tezí současné kulturní ekologie. *AUC PHILOSOPHICA ET HISTORICA*. [online]. 2009(1), 9-22 [cit. 2019-06-26]. DOI: 10.14712/24647055.2018.9. ISSN 2464-7055. Dostupné z: <http://www.karolinum.cz/doi/10.14712/24647055.2018.9>

LENZEN, Manfred; SUN, Ya-Yen; FATURAY, Futu; TING, Yuan-Peng; GESCHKE, Arne; MALIK, Arunima. 2018. The carbon footprint of global tourism. *Nature Climate Change* [online]. 8(6), 522-528 [cit. 2019-06-26]. DOI: 10.1038/s41558-018-0141-x. ISSN 1758-678X. Dostupné z: <http://www.nature.com/articles/s41558-018-0141-x>

Mapa areálu. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.skiareal.cz/index.php?id=9065&L=922>

MAZANCOVÁ, Eva. 2018. *Velkoplošná územní ochrana přírody v České republice a vybraných evropských zemích z právního pohledu.* [online]. č. 48, 10-66 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_48.pdf

MCCOOL, Stephen F.; LIME, David W. 2001. Tourism Carrying Capacity: Tempting Fantasy or Useful Reality?. *Journal of Sustainable Tourism.* [online]. 9(5), 372-388 [cit. 2019-06-27]. DOI: 10.1080/09669580108667409. ISSN 0966-9582. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/228729166_Tourism_Carrying_Capacity_Tempting_Fantasy_or_Useful_Reality

MELIDA, a.s. 2017. *Oznámení záměru, Špindlerův Mlýn – propojení areálů.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_OV6243

Mezinárodní měnový fond. 2018. *Základní informace.* [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-institute/imf-mezinarodni-menovy-fond-11650>

MEZŘICKÝ, Václav. 2010. *Globalizace (teze přednášky).* [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://www.czp.cuni.cz/czp/index.php/cz/zdroje-informaci/konference/228-globalizace>

Monopol. 2017. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/monopol>

MRLÍKOVÁ, Zdeňka. 2007. *Hodnocení vlivu záměru na evropsky významné lokality soustavy NATURA 2000 podle §45i zákona 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX01aUDIwN192eWhvZG5vY2VuaU5hdHVyYU96bmFtZW5pRE9DXzEucGRm/MZP207_vyhodnoceniNaturaOznameni.pdf

Murray Bookchin. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Murray-Bookchin>

Nová zonace KRNAP v otázkách a odpovědích. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.krnep.cz/zonace-v-otazkach-a-odpovedich/>

NOVÁK, Arnošt. 2006. *Zelení proti zelením: Radikální ekologie – komparativní analýza sociální ekologie a ekologie hlubinné.* [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/54522>

NOVÁK, Tomáš. 2018. *Airbnb – co je to a jak to funguje.* [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://etabroad.com/cs/airbnb-co-je-to-a-jak-to-funguje/>

NOVÁKOVÁ, Eliška. 1999. *Únosné zatížení krajiny.* [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: http://147.213.211.222/sites/default/files/1999_1_017_020_novakova.pdf

Paul Crutzen, Curriculum Vitae. [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://www.nobelprize.org/prizes/chemistry/1995/crutzen/cv/>

PÁSKOVÁ, Martina; ZELENKA, Josef. 2010. Udržitelnost cestovního ruchu a ochrana přírody a krajiny v České republice. *Ochrana přírody.* [online]. Zvláštní číslo. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/zvlastni-cislo/udrizitelnost-cestovniho-ruchu/>

Pec pod Sněžkou, Krkonoše, Léto. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.hotelhorizont.cz/galerie>

Plánování a rozhodování v území. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://ucitele.sci.muni.cz/materialy/229_1.pdf

PLECHÁČ, Tomáš. 2019. *Lavina připomínek oddálila zonaci Krkonoš, úpravy chtějí obce i vlekáři.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/pripominky-nova-zonace-krnap-krkonose-odklad-schvalovani.A190401_467544_hradec-zpravy_the

POLÁKOVÁ, Martina. 2018. *HKK906 – informace k dokumentaci.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX0hLSzkwN19pbmZEB2t1bWVudGFjZU RPQ182NzA5ODg4MTg4NDU4MjU4MTcwLnBkZg/HKK906_infDokumentace.pdf

Popis volebního obvodu č. 39. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.senat.cz/senat/volby/hledani/o_obvodu.php?ke_dni=06.06.2019&O=12&kod=39

Příroda a historie. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.krnep.cz/priroda-a-historie/>

Rada KRNAP schválila návrh nových zón. 2019. [online]. [cit. 2019-06-28]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/rada-krnap-schvalila-navrh-novych-zon/1763413>

REJLOVÁ, Kristýna. 2015. *Studie změn využití území vybrané obce na území KRNAP.* [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: https://theses.cz/id/n5cvhh/zaverecna_prace.pdf

Retence vody v krajině. 2014. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://asociacepu.cz/?p=2242>

RYNDA, Ivan. 2000. Trvale udržitelný rozvoj. *Geografické rozhledy.* [online]. 10(1), 10-11. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/clanek/1529/pdf>

SKI AND STAY BALÍČKY. 2013. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.fukapension.cz/novinky.aspx>

Skiareál Špindlerův Mlýn. 2018. *Vizualizace parkovacího domu s dolními stanicemi nových lanovek na Hromovku a Medvědin.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hradec-kralove/zpravy/skiareal-spindleruv-mlyn-propojeni-medvedin-svaty-petr-eia.A180303_386798_hradec-zpravy_the

Skiareál Špindlerův Mlýn. 2018. *Propojení areálů Svatý Petr a Medvědin ve Špindlerově Mlýně: přínosy projektu a veřejný zájem.* Příloha dokumentace záměru. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK906

SKIAREÁL Špindlerův Mlýn, a.s. 2007. *MZP207 – Oznámení záměru, Rozšíření lyžařského areálu SKIAREÁL ŠPINDLERŮV MLÝN, a.s.* [online]. [cit. 2019-06-27].

Dostupné z:
https://portal.cenia.cz/eiasea/download/RUIBX01aUDIwN19vem5hbWVuaURPQ18xLnBkZg/MZP207_oznameni.pdf

SLOUKA, Jiří. 2000. Posuzování vlivů na životní prostředí v ČR – Vývoj a perspektivy z hlediska praktických zkušeností. *12. regionální středoevropská konference IUAPPA a 4. mezinárodní konference Hodnocení vlivů na životní prostředí.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://www.umad.de/infos/iuappa/pdf/P_06.pdf

SMALL, Kenneth; VAN DENDER, Kurt. 2005. *The Effect of Improved Fuel Economy on Vehicle Miles Traveled: Estimating the Rebound Effect Using U.S. State Data, 1966-2001.* California: UC Energy Institute. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://escholarship.org/uc/item/1h6141nj>

SOJKA, Milan. 2018. *Kapitalismus.* [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kapitalismus>

SOUKUP, Václav. 2017. *Akulturace.* [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Akulturace>

SPĚVÁČKOVÁ, Martina. 2019. *Duel: Zasněžování sjezdovek ničí horské potoky, kritizuje ekolog. Hysterie, brání se skiareály.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/spor-o-zasnezovani-sjezdovek-je-umely-snih-pohromou-pro-prirodu-65671?dop-ab-variant=4&seq-no=1&source=hp>

Správa KRNAP. 2019. *Nová managementová zonace a klidová území v KRNAP.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.krnep.cz/data/Files/pages/navrh-nove-zonace-krnap_155121594307.417.pdf

STEFFEN, Will; GRINEVALD, Jacques; CRUTZEN, Paul; MCNEILL, John. 2011. The Anthropocene: conceptual and historical perspectives. *Philosophical Transactions of the Royal Society A: Mathematical, Physical and Engineering Sciences* [online]. 369(1938), 842-867 [cit. 2019-06-23]. DOI: 10.1098/rsta.2010.0327. ISSN 1364-503X. Dostupné z: <http://rsta.royalsocietypublishing.org/cgi/doi/10.1098/rsta.2010.0327>

STEJSKAL, Vojtěch. 2017. Nová právní úprava národních parků. *České právo životního prostředí*. [online]. č. 43, 22-33 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: http://www.cspzp.com/dokumenty/casopis/cislo_43.pdf

ŠAUER, Martin; VYSTOUPIL, Jiří; HOLEŠINSKÁ, Andrea a kol. 2015. *Cestovní ruch: učební text*. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: https://www.econ.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/studijni_texty/cestovni_ruch_ePDF.pdf

ŠEBKOVÁ, Lenka. 2016. *Zvyšování kvality v rámci lyžařského střediska Špindlerův Mlýn*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/eid/50999?print=yes>

ŠMÍDOVÁ, Jana. 2018. *Evropská města úpí pod náparem turistů. Barcelona dává přednost uprchlíkům*. [online]. [cit. 2019-06-23]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/evropska-mesta-upi-pod-naporem-turistu-barcelona-dava-prednost-uprchlikum-7555169>

Špindlerův Mlýn. 2012. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.mestospindleruvmlyn.cz/info-106/spindleruv-mlyn/#.XRSw7-gzbIV>

Špindlerův Mlýn - Léto. 2012. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://www.mestospindleruvmlyn.cz/foto-video/foto/spindleruv-mlyn-leto-18cs.html#.XRPHs-gzbIU>

ŠPINKOVÁ, Lucie. 2018. *Děla v trochu jiné válce*. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/197259/>

ŠTURSA, Jan. 2007. Ekologické aspekty sjezdového lyžování v Krkonoších. *Geoekologické problémy Krkonoš. Sborn. Mez. Věd. Konf.* [online]. 44/2, 603-616 [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://docplayer.cz/4535952-Ekologicke-aspekty-sjezdoveho-lyzovani-v-krkonosich.html>

Tonga. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.livingstone.cz/prakticke-informace/informace-o-destinacich-a-fotogalerie/tonga>

TZ: Odstartovalo projednávání návrhu nové zonace Krkonošského národního parku. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.krnep.cz/aktuality/tz-odstartovalo-projednavani-navrhu-nove-zonace-krkonosskeho-narodniho-parku/>

UNEP; WTO. 2005. *Making Tourism More Sustainable: A Guide for Policy Makers.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.unep.fr/shared/publications/pdf/dtix0592xpa-tourismpolicyen.pdf>

UNESCO. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.unesco-mediain.cz/1-unesco-15/>

Úmluva o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/umluva_pristup_informace

VÁCLAVÍKOVÁ, Jana. 2017. *Stinná stránka umělého zasnežování aneb jeho dopady na přírodu.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.ecofuture.cz/clanek/stinna-stranka-umeleho-zasnezovani-aneb-jeho-ekologicke-dopady-na-prirodu>

VÁGNEROVÁ, Alena. 2014. *Cestovní ruch jako limitující a stimulační faktor rozvoje krkonošských rekreačních středisek.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://is.mendelu.cz/lide/clovek.pl?id=4087;zalozka=13;studium=66053;zp=43641;lang=cz>

Větrná eroze půdy. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/puda/ochrana-pudy-a-krajiny/degradace-pud/vetrna-eroze-pudy/>

VODÁKOVÁ, Alena. 2018. *Validita.* [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Validita>

Vodní eroze půdy. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/puda/ochrana-pudy-a-krajiny/degradace-pud/vodni-eroze-pudy/>

Význam slova „Eutrofizace vod“. 2019. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.priroda.cz/slovník.php?detail=353>

Zakázané dohody – kartely. 2012. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/osveta-a-transparentnost-verejnych-zadavatelu/zakazane-dohody-bid-rigging/zakazane-dohody-kartely.html>

Zákon č. 100/2001 Sb.: Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí). 2018. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-100>

Zákon č. 114/1992 Sb.: Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny. 2018. [online]. [cit. 2019-06-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-114#cast1>

Zákon č. 17/1992 Sb.: Zákon o životním prostředí. 2017. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>

ZELENKA, Josef. 2012. Únosná kapacita v cestovním ruchu. *Czech Journal of Tourism*. [online]. č. 2, s. 114-134. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/275657473_Unosna_kapacita_v_cestovnim_ruchu

Zpracovatel posudku. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_HKK906

Zvláště chráněná území. 2019. [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/zvlaste_chranena_uzemi

Samostatné weby

<https://mapy.cz> [cit. 2019-05-15].

<https://reality.idnes.cz/> [cit. 2019-06-24].

<https://vychodo.ceskereality.cz/> [cit. 2019-06-24].

<https://www.rkevropa.cz/> [cit. 2019-06-24].

<https://www.sreality.cz/> [cit. 2019-06-24]

Příloha - Projekt diplomové práce

Fakulta humanitních studií UK

katedra magisterského oboru
sociální a kulturní ekologie

U Kříže 8/661, 158 00 Praha 5-Jinonice

Magisterský obor
sociální a kulturní
ekologie

Projekt diplomové práce (DP) oboru sociální a kulturní ekologie

1. Jméno studenta, tituly: Bc. Tomáš Krempaský
2. Osobní číslo (UKČO): 32899478
3. Rok imatrikulace na FHS UK (bak. studium, jinak mag. studium): 2016
4. Datum zápisu na katedru sociální a kulturní ekologie FHS UK (alespoň měsíc, rok): září 2016
5. Názvy všech předchozích bakalářských (magisterských) prací, škola, obor a rok, kde a kdy byly obhájeny: Nahodilost nebo rituál? Stravovací návyky studentů vysokých škol, Univerzita Hradec Králové, Sociologie obecná a empirická, v Hradci Králové v roce 2015
6. Předběžný název DP (česky): Největší české horské středisko Špindlerův Mlýn a jeho aktuální modernizace: propojení areálů Medvědin a Svatý Petr
7. Předběžný název DP (anglicky): The Largest Czech Mountain Resort Špindlerův Mlýn and its Actual Modernization: Interconnection of Areas Medvědin and Svatý Petr.
8. Klíčová slova (česky): ochrana přírody a krajiny, rozhodovací procesy, stakeholder, EIA, udržitelný rozvoj, turismus, sjezdové lyžování
9. Klíčová slova (anglicky): nature and landscape protection, decision-making processes, stakeholder, EIA, sustainable development, tourism, downhill skiing
10. Obecný kontext (souvislosti tématu, širší rámec [zasazení „do světa“]): Je mnoho lidí, kteří mají rádi pohyb a alespoň tu a tam si zaspoutují. Někdo preferuje letní sporty, někdo naopak zimní. Stejně jako v potravinářství, oděvnictví apod., tak i v odvětví sportu se najde řada podnikatelů, kteří se lidské poptávky snaží využít tak, aby na tom vydělali. Tito podnikatelé zakládají společnosti a realizují vlastní projekty, aby lidi nalákali utráct peníze právě k nim. V prostředí České republiky nejsou tak dobré podmínky pro lyžování jako třeba v Alpách, přesto i u nás se nějaká pohoří nacházejí a s nimi i skiareály různých velikostí. Sport, rekreace a turistika může na jedné straně představovat pro místní obyvatele socio-ekonomický přínos, v přehnané míře naopak neúnosnou zátěž přírody a krajiny. Moje pozornost se v této diplomové práci upne na Krkonoše, konkrétně na Skiareál Špindlerův Mlýn.
11. Předmět zkoumání (vlastní předmět práce [zasazení „do vědy“]): Společnost MELIDA, a.s., která provozuje Skiareál Špindlerův Mlýn, přišla s investičním návrhem, díky kterému by mohlo dojít k propojení lyžařských areálů Medvědin a Svatý Petr. Schválení tohoto návrhu pravděpodobně nebude vůbec jednoduché, jelikož by jeho samotná realizace zahrnovala poměrně velké zásahy do Krkonošského národního parku a chráněné přírody v okolí Špindlerova Mlýna. Na vyjednávání a rozhodování o tom, zda bude projekt ve finále schválen, se bude nejspíše podílet celá řada aktérů. Předmětem mého zájmu budou z širšího pohledu sociální a kulturní ekologie právě tito aktéři a jejich postoje k celému případu.
12. Hlavní vstupní hypotéza nebo hypotézy (2–4 na výběr); pro práci 1–2, možno však formulovat výzkumné otázky, event. jen výzkumný problém: Výzkumné otázky – Jaké jsou klady chystaného projektu? Jaké jsou záporné chystaného projektu? Jaké strany se při vyjednávání o realizaci objevují a jaký mají k projektu postoj? Co si o projektu myslí místní obyvatelé? Jak probíhá rozhodovací proces?
13. Metodologický postup: metody a techniky, které budou v práci použity: Můj výzkum bude koncipován jako případová studie. Pro získání potřebných dat využiji kvalitativní metodologii. S vybranými aktéry rozhodovacího procesu provedu polostrukturované rozhovory, které

následně podrobím analýze. Důležitým zdrojem dat mi budou také dostupné dokumenty (např. plánovací dokumentace záměru v procesu EIA, zápisy z jednání apod.), které s případem nějakým způsobem souvisí. Informace budu čerpat taktéž ze všech dostupných médií, které se o kauze budou zmiňovat.

14. Cíl DP (kromě ověření hypotéz a teoretického přínosu např. praktický přínos, vypracování metodologie, základ pro řešení problémů v praxi atd.): Cílem DP bude úspěšný monitoring a popis průběhu vyjednávání a pokroku v rámci realizace propojení areálů Medvědin a Svatý Petr. Praktickým přínosem DP bude výstup, který umožní lidem nahlédnout do toho, jak vyjednávání velkých developerských projektů, které mají snahu se prosadit na území národního parku, probíhají, a jaká to může přinést úskalí a problémy.
15. Čím budou rozšířeny dosavadní znalosti (vědecká „přidaná hodnota DP“): Dosavadní poznání bude automaticky rozšířeno tím, že jde o zkoumání konkrétního projektu na území národního parku, který se ještě nezkoumal. Výstup ze studie bude originální a tím zároveň i hodnotný.
16. Jaké bude (bude-li) jejich teoretické zobecnění a přínos: Teoreticky zobecnit konkrétní průběh vyjednávání pravděpodobně nebude možné. Nicméně neznamená to, že se tímto případem nemůže řada jiných developerů inspirovat, aby věděli, na co si mají dát při realizaci vlastního projektu na území národního parku pozor.
17. Struktura DP (předběžný obsah – názvy oddílů a kapitol): DP bude obsahovat minimálně Úvod, Závěr a 3 hlavní bloky: Teoretická část, Metodologická část, Praktická část
18. Předběžná bibliografie k tématu:
Antoušková, M. 2008. *Cestovní ruch jako faktor rozvoje regionu: Disertační práce*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta
Blewitt, J. 2008. *Understanding Sustainable Development*. 1. vyd. Londýn: Earthscan
Flousek, J. 2010. *Koncepce monitoringu a výzkumu v KRNAP (2010-2020)* [online]. Dostupné na knap.cz
Jakubíková, D. 2011. *Marketing v cestovním ruchu*, Jak uspět v domácí i světové konkurenci. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s.
Kotíková, H. 2013. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*, nové produkty z hlediska motivace účastníků cestovního ruchu, nové trendy v nabídce turismu pro specifické skupiny, názorné příklady ze zahraničí i z České republiky. 1. vyd. Praha: Grada Publishing a.s.
19. Předpokládaný vedoucí DP: Mgr. et Mgr. Arnošt Novák, Ph.D.
20. Důvod volby tématu (dosavadní znalosti, zájem, praxe a zájem studenta): Téma jsem si zvolil, jelikož mě samotného zajímá, jak budou vyjednávání probíhat a zda projekt ve finále realizován bude nebo nebude. Výsledek jednání by nám měl každopádně alespoň částečně rozkrýt, jaké jsou priority české společnosti, pokud se jedná o zásahy do oblastí národních parků.

Jinonice 9. červenec 2018

dipломant

vedoucí DP

vedoucí katedry SKE